לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', כ"ג בחשון תשמ"ו, 7 בנובמבר 1985 / שנת מ"ג מס' 12879 / המחיר — 630.- שקל כולל מע"מ

ההצגה היחידה בעיר — „משפט היהודים" בטלוויזיה הסודאנית

חארטום. — בעשרת הימים האחרונים ראו אלפי סודאנים יום־יום, שעתיים עד שלוש, את הדיונים במשפטו של סגן נשיא סודאן לשעבר, המואשם בבגידה, בכך שסייע עם אחרים להעברת יהודים אתיופיים דרך סודאן לישראל.

הצופים יכלו לראות את הנאשם הראשי, עומאר מוחמד אל טאיב, לבוש גלימה לבנה וחבוש תרבוש, יושב מאחורי סורגים על מושב הנאשמים ומקשיב בארשת פנים חתומה לעדויות, בבית־המשפט לביטחון המדינה שבו שלושה שופטים.

„במדינה שבה ערוץ טלוויזיה אחד, זוהי ההצגה היחידה בעיר", העיר עתתאי. „או שאתה צופה בדיונים אלה, או שאתה מכבה את הטלוויזיה".

פרס: אני דוחה בכל תוקף את ניסיון ההתנשאות, ההפחדה וההטעייה של מועצת יש"ע

רבין הורה לסגור את עיתון המתנחלים „אלף יוד" על פירסום „מסית" ו„ממריד"

ההוראה ניתנה לאור המלצה של פרופ' זמיר ● לדבריו, מגמת המאמר להפסיק בדרכים בלתי־כשרות שינוי של דבר שיסודו בדין ● אלעזר גרנות: אם לא יוכל לומר: לא שמענו, לא ראינו, לא ידענו ● לוינגר: ביטויי פרס „מוזרים" ● בישיבת סיעת הליכוד „ירדו" על לוינגר, העצני ומועצת יש"ע

מאת אלכס פישמן, פנחס ענברי, בצלאל עמיקם, מוטי בסוק ויצחק שור, כתבי „על המשמר"

שר הביטחון, יצחק רבין, הורה אמש לסגור לאלתר את העיתון „אלף יוד" היוצא באריאל.

היועץ המשפטי לממשלה שהמליץ על כך, אמר, כי העיתון „אלף יוד" מופץ בניגוד לחוק, ללא רישיון מתאים. הוא הורה למשטרה לפתוח בחקירה. כן מסר היועץ המשפטי, כי במאמר שנכתב בעיתון זה תחת חתימתו של מ. בן־ישראל, יש לכאורה הסתה.

חשד להמרדה

זמיר אומר, כי בדק את המאמר „שנית יש"ע לא תיפול" ומצא בתוכנו חשד להמרדה בניגוד לחוק העונשין, האוסר על דבר שיש בו להביע אי־נאמנות למדינה או לרשויות השלטון, והסתת התושבים. זמיר סבור, כי מגמת המאמר היא להפסיק בדרכים בלתי־כשרות שינוי של דבר שיסודו בדין.

לפי חוק העונשין בשנת 1977, צפוי לנאשם, בגין מעשה המרדה, מאסר 5 שנים. המשטרה תפרסם את ממצאיה בימים הקרובים.

התנשאות, הפחדה והטעייה

„אני דוחה בכל תוקף את ניסיון ההתנשאות, ההפחדה וההטעייה של מועצת יש"ע" אמר אתמול רה"מ, שמעון פרס, בהשיבו לשאילתה בע"פ של שבח וייס (מערך).

רה"מ ציין, כי אנשי יש"ע נטלו על עצמם את תפקיד המחוקק (סוף בעמוד 16)

פרס משיב לשאילתה בכנסת בעניין עיתון „אלף יוד". (צילום: רחמים ישראלי)

יארוזלסקי, מדכא „סולידריות", התפטר מראשות ממשלת פולין

ימשיך לכהן כמנהיג המפלגה ומפקד הצבא ● הכלכלן מסנר ירכיב ממשלה חדשה ● משטרת הביטחון פרצה לבית ואלנסה ואילצה אותו לעבור בדיקה רפואית

וארשה. — מנהיג המפלגה הקומוניסטית הפולנית, גנרל וויצק יארוזלסקי, התפטר אמש מראשות הממשלה לאחר שכיהן בתפקיד כמעט חמש שנים, ונתמנה כראש הנשיאות הקולקטיבית, מועצת המדינה. יארוזלסקי, 62, המשיך להחזיק בכהונתו כראש המפלגה הקומוניסטית, הגיש את התפטרות ממשלתו במושב הראשון של הפרלמנט החדש שנבחר בחודש שעבר.

יארוזלסקי הציע למנות במקומו את סגן ראש־הממשלה, זיגנייב מסנר, ומסנר נבחר פה־אחד. מצפים כי יגיש בשבוע הבא לאישור (סוף בעמוד 16)

ועידת ההסתדרות ה־15: פרס מחמיא וקיסר תוקף ● עמוד 4

באירופה נוטים לקבל את תוכנית חוסיין ● עמוד 2

תרגיל פינוי נפגעים אמריקני־ישראלי ● עמוד 16

מתכנני התוכנית הכלכלית מתהדרים בהישגיה ● עמוד 2

שרון: לספח את הגדה ● עמוד 3

הפיכת־חצר של המערך בהנהלת עיריית הרצליה ● עמוד 20

זעפר אל־מסרי רוצה להיות ראש עיריית שכם ● עמוד 4

מדיניות בת־יענה

שרי־אוצר ונגידי בנק מרכזיים, פוטרו בארצות נאורות בגין כשלונות קטנים יותר מהשגיאה הקולוסלית בקביעת שיעורי הריבית בתקופה של דיסאינפלציה. בתקופות של עליות מחירים, הזדרז הבנק המרכזי לקבוע את שיעור הריבית על־פי המדד הצפוי ולא על־פי המדד הידוע, ובדרך־כלל העלו את הריבית מראש עם מרווח ביטחון מעל לעליית המדד. בתקופת עצירת האינפלציה, החל מה־2 ביולי, השאיר הבנק את הריבית ברמת שיא של 20 אחוז ומעלה והוריד אותה בהדרגה באיטיות מכוונת, ובמידה בלתי־מספקת.

אתמול היפנה נגיד בנק ישראל אצבע מאשימה אל הבנקים, הלוקחים לעצמם עמלה ורווח גבוהים מדי. אולם בנק ישראל היה מודע לכך במשך כל ארבעת החודשים של הפעלת התוכנית הכלכלית ולא נקט באמצעים, כי מנהלי הבנק סברו שניתן להשיג עוד מטרה צדדית – שיפור רווחיות הבנקים על־חשבון הציבור. מנהלי הבנק המרכזי והאוצר אהבו תמיד רווחים מן הצד.

על העדר הבנה מוחלטת בסוגיה הנדונה, העידו דבריו של נגיד הבנק, ד"ר מנדלבאום, אתמול, כי „בנק ישראל מעוניין להפחית את הריבית במשק מרמה של 4 אחוזים לחודש לרמה של 1־2 אחוזים לחודש, מעל למדד". גם הורדה זו מותנית על־ידו בקיצוץ תקציב.

הנגיד לא הבין, שבתקופת הקפאת מחירים, המדד לא יכול לשמש כבסיס לקביעת שיעור הריבית הריאלית. לגבי 90 אחוז של המשק שמחיריו מוקפאים לגמרי, הריבית היא ריאלית מהאחוז הראשון, לכן היה צריך להתבסס בקביעת הריבית הריאלית על השער המוקפא של הדולר. על אי־הבנה נוספת של הנגיד, מעידה הקלות בה הוא מדבר על 1־2 אחוזים. ההפרש בין אחוז אחד לבין שני אחוזים הוא למעלה מכפול. ריבית של אחוז אחד לחודש היא ריבית של 14 אחוז לשנה שנחשבת לריבית גבוהה, אך כזו שאפשר לחיות עמה. אולם ריבית של 2 אחוזים לחודש היא ריבית של 30 אחוז לשנה. במידה והיא ריאלית, היא מטילה עול כבד על כלל המשק, שאינו מרוויח 30 אחוז על הונו. אם ריבית כזו מחשבים „מעל המדד" של 3־4 אחוזים לחודש, הרי מגיעים לתשלום ריבית ריאלית של 100־150 אחוז לשנה – בהשוואה למחירים המוקפאים – או כפי שטוענים התעשיינים, אף ל־260 אחוז לשנה.

נגיד הבנק לא יכול להעניש את המשק היצרני בגין מעשיה או מחדליה של הממשלה. אסור להרוס את המשק רק מכיוון שבנק ישראל סבור, כי התקציב לא קוצץ במידה מספקת. לכן אסור היה לנקוט במדיניות של הגברת הלחץ על הסקטורים היצרניים לשם שחרור הלחץ על הממשלה.

המשבר הגדול בארצות־הברית בשנות השלושים של המאה, נגרם כתוצאה משגיאות הנגיד של „הפדרל רזרב" בתכנון הספקת הכסף. בנק ישראל לא הצליח גם בתחום זה: הריבית הרצחנית לא מנעה את התרחבות האשראי הבנקאי בכ־2 טריליון שקל. אולם ראשי הבנק והאוצר מסרבים ללמוד מהנתונים וטומנים את ראשיהם בחול. אין ספק, כי מדיניות בת־יענה זו עלולה להביא, או להתמוטטות המהלך הכלכלי ולחידוש האינפלציה, או להתמוטטות המשק היצרני ולפשיטות רגל המוניות.

הוועד הפועל לשכת דובר ההסתדרות

הועידה ה־15 של ההסתדרות
כ"א־כ"ג בחשון תשמ"ו
5־7 בנובמבר 1985

תחבורה לצירים ואורחים לגני התערוכה בתל־אביב

ביום חמישי 7.11.85, תצא התחבורה באוטובוסים למרכז הקונגרסים בגני התערוכה בת"א. האוטובוסים ימתינו ליד בית המרכז לתרבות וחינוך ברח' ארלוזורוב בת"א, בשעה 7.30 בבוקר.

סדר היום

יום ה' — 7.11.1985 — מרכז הקונגרסים, גני התערוכה — תל־אביב

ישיבה רביעית

09.00 — 08.00 — ועידות מקומיות
10.30 — 09.00 — כלליותה של ההסתדרות — דיון
12.30 — 10.30 — מדיניות הרווחה בהסתדרות וסיכום הוויכוח הכללי
13.30 — 12.00 — ארוחת צהריים
14.30 — 13.30 — שינויים בחוקת ההסתדרות ובחוקת הבחירות היחסיות — דיון
15.30 — 14.30 — נושאים מדיניים וכלליים — דיון
18.30 — 15.30 — קבלת החלטות
20.00 — 18.30 — ארוחת ערב
21.00 — 20.00 — הצעות ובחירת מועצת ההסתדרות, נעילת הוועידה
22.30 — 21.00 — ועידת חברת העובדים — קבלת החלטות, נעילת ועידת חברת העובדים
מושב מועצת ההסתדרות
בחירת הוועד הפועל
נעילה — התקווה

ועידת ההסתדרות ה־15 — לחברה עובדת, יוצרת וצודקת

ראש עיריית הרצליה מוציא את עובדיו ל„מסע גיבוש" בשומרון

מאת יהושע מרקוס, כתב „על המשמר"

התמרמרות רבה שוררת בקרב עובדי עיריית הרצליה לאחר שקיבלו אתמול הודעה על סיור לימודי ליישובי השומרון, שיערך ביום שני. באותו יום תהיה העירייה סגורה. לפי ההודעה, פטורים מהשתתפות בסיור רק עובדי ההוראה.

יושב ראש ועד העובדים, ציון חכם, אמר שוועד העובדים תומך בסיור ומכריז על יום שני כיום שבתון, ומי שלא ירצה להשתתף בסיור יאלץ לקחת לעצמו יום חופשה.

בתשובה לשאלת כתבנו, אמר ראש העיר, אלי לנדאו, שזהו סיור לימודי במסגרת תוכנית השתלמות וגיבוש חברתי של עובדי העירייה. במסגרת סיור זה ייפגשו העובדים עם תושבי השומרון וילמדו על מצבם ועל הבעיות המוניציפליות שלהם. תוכנית הסיורים כוללת גם סיור בנגב ובגליל.

ראש העיר אמר, שלא יעלה על הדעת לכפות ולחייב עובדים להשתתף בסיור לימודי. מי שלא ירצה לנסוע, יוכל להמשיך בעבודות שונות.

מורי העל־יסודיים ממתנים העיצומים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

ארגון המורים העל־יסודיים החליט אתמול למתן את העיצומים ולחדש את ליווי התלמידים לפעולות הנעשות מחוץ לכותלי בית־הספר, כמו טיולים, שירות לאומי וביקורים במוזיאונים. בכך נענה הארגון לבקשת שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ולבקשת יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, נחמן רז.

חברי הארגון ממשיכים בחלק מן העיצומים: הם אינם משתתפים בשירות העצמי ואינם מקיימים ישיבות.

העיצומים נערכים משום שמשרד האוצר הורה לרשויות המקומיות לא לשלם למורים העל־יסודיים תוספות שכר, בעקבות הסכם שחתם האוצר עם ההסתדרות הכללית ועם הסתדרות המורים. לדעת הארגון, אין להחיל עליהם הסכם שנחתם בידי ארגון המורים השני. לדעת זו מסכימים השר נבון וח"כ רז.

שוב סכנת שיבושים בבתי־החולים לקשישים

מאת יוסף שמי ויואב אביב, כתבי „על המשמר"

מנהלי בתי־החולים הגריאטריים מזהירים, כי בשל איחור בהעברת כספים ממשרד הבריאות, ייתכנו שיבושים גם במוסדות לאישפוז קשישים. משרד הבריאות טרם נענה לפנייתם של מנהלי בתי־החולים.

בעקבות החקיקה הקובעת, כי המועד האחרון לתשלום שכר העבודה הוא ה־9 בחודש וייתכן שהמוסדות יאלצו לפצות על הלנת שכר, יצוין כי הוצאות שכר הם המרכיב החשוב ביותר בעלות האישפוז.

בתי־חולים פרטיים נאלצים לעמוד בהוצאות מימון כבדים, בשל איחור בהעברת כספים ממשרד הבריאות למוסדות אלה.

שיבושים בבית־ספר לאחיות ב„רמב"ם"

שיבושים חמורים נגרמים מאז תחילת השבוע בבית־הספר לאחיות שבבית־החולים רמב"ם בחיפה, בשל ניתוק זרם החשמל כתוצאה מאי תשלום חובות כספיים.

הזרם לבית־הספר לאחיות נותק כבר ביום ראשון בבוקר וגרם לשיבושים בלימודים.

אתמול החליטה מנהלת בית־הספר להפסיק את הלימודים באמצע היום והתלמידות נשלחו לבתיהן. נעשו מאמצים לחדש את זרם החשמל, אולם חברת החשמל הודיעה, כי לא תחדש את אספקת החשמל עד שהחוב לא ישולם במלואו. כי אתמול הצטרף בית־החולים רמב"ם לבתי־החולים של קופת־חולים השרויים במצוקה, כשהנהלת תנובה לא סיפקה לבית־החולים חלב והודיעה כי האספקה תחודש רק לאחר שבית־החולים יפרע את כל חובו לתנובה.

עיכובים חמורים בתשלום משכורות למורים תיכוניים

מאת כתבנו לענייני חינוך

זה החודש החמישי לא מקבלים 60 מורים על־יסודיים באום אל־פחם את משכורתם. הם השביתו את לימודיהם של אלף תלמידים. לתדהמתם, החליט האוצר לנכות מהם ימי שביתה — דברים אלה מסרה אתמול יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, שושנה כייר, בוועדת החינוך.

כן היא מסרה, ששיבושים בתשלום משכורות היו גם בצפת, בני־ברק, ראש־העין, טירת־הכרמל, פתח־תקווה, כפר יאסיף, ועוד.

נציג מרכז השלטון המקומי, גדעון לב, טען בוועדה, כי הבעיה היא שולית וכי המורים מגזימים.

סמנכ"ל משרד החינוך, י. שרלין, אמר, שיש להעביר את המורים למעמד של עובדי מדינה. ואולם השלטון המקומי והאוצר מתנגדים לכך.

יו"ר הוועדה, נחמן רז, ייזום פגישת כל הגורמים. לדעתו, דרוש פתרון שינתק את הכספים המועברים ממשרד החינוך לרשויות לתשלום משכורות המורים, מיתר כספי הרשויות.

מבצע החתימה של השוה"צ: שלום שווה ביטחון

מאת אבי בנדה, כתב „על המשמר"

תנועת „השומר הצעיר" פותחת הבוקר במבצע רחב היקף להחתמתם של אלפי תלמידים ובני־נוער על עצומה בקריאה: „שלום שווה ביטחון".

בעצומה, המופנית לראש הממשלה, שמעון פרס, ולשר החינוך, יצחק נבון, נאמר בין השאר: „בעיית השטחים הכבושים והשלטון על עם זר היא אחת הבעיות המרכזיות של החברה הישראלית והיא הגורם לתופעת הגזענות והמהווה מכשול לשלום. על מנת להגיע לפתרון הבעיה, עלינו לפתוח בהידברות עם כל גורם מעוניין שיכיר במדינת ישראל ויינטוש את דרך הטרור, תוך ידיעה שעל ישראל יהא להסכים לפשרה שתביא שלום ובטחון". „אנו חניכי התנועה, תלמידי בתי־ספר ואזרחים לעתיד קוראים לממשלה, לשבת לשולחן המשא־ומתן עם חוסיין ונציגים פלשתינים ללא תנאים מוקדמים, לומר לא למלחמת האזרחים — כן לדמוקרטיה, לא לשלטון הכיבוש — כן לשלום".

חניכי „השומר הצעיר" יקימו השבוע ברחבי הארץ דוכני החתמה בבתי־ספר תיכוניים במרכזי נוער וברחובות הערים.

כשהסכין נעוצה בגבו רדף תושב ירושלים אחר דוקרו הערבי

מאת יורם לוי, כתב עתי"ם

עובדיה ברוכים, בן 60 מירושלים, נדקר אתמול אחר־הצהריים בגבו ליד שער שכם. הדוקר, צעיר ערבי, נמלט. הפצוע הועבר לבית־ח „ביקור־חולים" ומצבו בינוני.

עובדיה ברוכים עשה דרכו ברחוב הנביאים ליד שער שכם לעבר הכותל המערבי. בעת שצעד על המדרכה הגיח לפתע צעיר ודקר אותו בסכין בגבו. הסכין ננעצה לכל אורכה בחלק העליון של הגב. היתה זאת סכין מטבח שאורך הלהב שלה כ־15 ס"מ. ברוכים החל לדלוק אחריו כשהסכין נעוצה בגבו.

אותה שעה עבר במקום שמעון תורג'מן משכונת רמות, הוא ראה את ברוכים כשהסכין בגבו ואסף אותו במכוניתו הפרטית והעבירו לבית־החולים „ביקור־חולים" במרכז ירושלים.

שלמה זכאי, שהיה אותה שעה באיזור החנויות ליד שער שכם סיפר, כי ברוכים החל לצעוק ואז הבחין בערבי שנמלט מן המקום לכיוון שכונת מוסררה.

רופאי בית־החולים „ביקור חולים" הצליחו להוציא את הסכין מגבו של עובדיה ברוכים ללא ניתוח. הפצוע הועבר לאחר הניתוח למחלקה הכירורגית.

המשטרה עצרה 10 חשודים לחקירה וסבורים כי הרקע למעשה היה לאומני.

● מורי בית־הספר בתמרת הודיעו למשרד־החינוך־והתרבות, כי נוכח מגבלות התקציב והקיצוצים החליטו ללמד שעה נוספת בשבוע ללא תמורה.

אחת מנשות השוטרים שהתעלפה מקבלת טיפול מחברותיה (צילום: דן לנדאו)

„למה אין פרי לילדים שלי?" — אמרה אשת שוטר והתעלפה

בהפגנה נרגשת שקיימו נשות השוטרים בירושלים נגד שחיקת שכר בעליהם

מאת בצלאל עמיקם, ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר"

דמעות והתעלפויות איפיינו את הפגנת נשות השוטרים שצבאו אתמול על דלתות משרד־האוצר בירושלים ולאחר מכן על המדשאה מול משכן הכנסת.

הנשים, שבאו מרחבי הארץ הפגינו תחת הסיסמה: „לא ניתן לשוטר להיות מסכן". אחת מהן, אם צעירה, באה בלווית בנה הפעוט שנשא שלט: „אבא, בגלל שאתה שוטר אין לי אופניים?"

הנשים, מרביתן צעירות ומטופלות בילדים, לא יכלו לכלוא את התרגשותן ועד מהרה היתה הפגנת המחאה שלהן להיסטריה של קולות בכי.

שושנה בן־שמן, אשת שוטר מבאר־שבע, מיררה בבכיה: „יש לי שני ילדים בתיכון ושניים קטנים. הם באים הביתה ואין לי פרי לתת להם. למה לא מגיע לילדים שלי נעליים? אני הולכת לאמא שלי לבקש גרבות", והתמוטטה מתעלפת על הארץ.

נשים אחרות גוללו סיפורים דומים של משכורות נשחקות וחוסר אמצעים לקיום.

קבוצות קצינים ממשטרת ירושלים שפיקחה על הסדר לא יכלה אלא להזדהות עם המפגינות. „אנחנו אתכם" — אמר להן תנ"צ חיים אלבדלס, מפקד מרחב ירושלים.

המלצה להעלאת שכר

ועדה משותפת לוועדות הכספים והפנים קראה אתמול לממשלה להעלות את שכר השוטרים בתשעה אחוזים, תחולת התוספת מחודש יולי האחרון.

הוועדה המשותפת טענה, כי מאחר ובצה"ל מקבלים תוספת זו, והשוטרים צמודים לאנשי הקבע, גם הם זכאים לסכום זה (בצה"ל יש המקבלים תוספת של 18 אחוז).

עוד המליצה הוועדה להוסיף לשכר השוטרים שמונה אחוזים, כפי שמקבלים עובדי הסקטור הציבורי מאז אוקטובר 1984. הוועדה ממליצה גם לבטל את כל הדרגות במשטרה שמתחת לרב"ד, כפי שהדבר נעשה בשרות המדינה ועשוי להתבצע בצה"ל.

הוועדה קראה לשר האוצר לבצע החלטות אלו לאלתר כדי למנוע תסיסה בין אנשי המשטרה.

לחצים ואיומים הורידו המסך על סרטי שבת בירושלים

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

בשבת הקרובה לא יוקרנו עוד סרטים בבית אגודת העתונאים בירושלים. הקבלן המפעיל את אולם הקולנוע, אמציה קפלן, נסוג בו מהחוזה עם אגודת העתונאים לאחר שהופעלו עליו לחצים רבים ואף איומים טלפוניים.

עם קבלת הודעתו החליטה ועדת אגודת העיתונאים לבטל את האסיפה הכללית שנקבעה לדון בנושא זה ולהפעיל את הבית לפעולות תרבויות וחינוכיות.

היועץ המשפטי של אגודת העיתונאים, עו"ד לוסטיגמן, מסר למנכ"ל עיריית ירושלים, אהרון שריג, כי בשבת לא יוקרנו סרטים בבית אגרון.

ראשי אגודת העתונאים בירושלים קבלו בפני שריג, כי העירייה נוהגת עימם איפה ואיפה משום שהיא מתירה פעולות תרבות שונות בליל שבת ובשבת באולמות אחרים.

שר־הפנים, הרב יצחק פרץ, שיבח את ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, על התערבותו ופעילותו למניעת הקרנות סרטים בירושלים בשבתות.

„רצחתי את אשתי" — הודיע תושב פתח־תקווה למשטרה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

שתי יריות אקדח החרידו אתמול בבוקר את דיירי הבניין ברחוב שטיירא בפ"ת. לאחר כמה דקות התקשר ראובן מזרחי בן 57 למשטרת פ"ת והודיע ליומנאי „רצחתי את אשתי, בואו מייד".

משטרה וניידת טיפול נמרץ הגיעו מייד למקום ומצאו בדירת הזוג מזרחי את גופת האשה פרידה בת ה־53 שרועה על רצפת החדר מתבוססת בדמה. האשה נמצאה קשה מפגיעת כדורים בראשה והועברה לבית־החולים בילינסון בפ"ת, שם נפטרה מפצעיה כעבור כמה שעות.

ראובן מזרחי נעצר ובחקירה ראשונה הבתרר כי האשה נורתה באקדח שהוחזק ברשות הבעל ברשיון.

שכנים בבניין סיפרו, כי בני הזוג היו מסוכסכים לאחרונה על רקע נכותו של הבעל. ראובן מזרחי היה נהג מונית עד שלקה לפני שנה בשבץ מוחי שהותיר אותו נכה וממורמר. האשה היתה עקרת בית. לבני הזוג 4 ילדים בוגרים מנישואים קודמים.

למייסדי קיבוץ להבות חביבה

ביום הוותיק
קבלו ברכת הקיבוץ כולו
ליום מהנה בירושלים
ולהמשך בנין הקיבוץ

מכל בית להבות חביבה

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

אל צירי מפ"ם בוועידת ההסתדרות

היום, יום ד', 6.11.85 בשעה 17.30 תתקיים פגישה דחופה של כל צירי מפ"ם
מקום הכינוס יימסר בהודעה מעל בימת הוועידה
על כל הצירים להבטיח השתתפותם

מזכיר מרכז מפ"ם

לראש ממשלת ישראל החבר שמעון פרס

● חברי שער העמקים מברכים אותך ותומכים במאמציך המרוצים להגיע להסדר של שלום בר־קיימא עם ירדן והפלסטינאים.
● אנו מחזקים ידך במאבק כנגד העמדות הקיצוניות שבליכוד

יישר כוח

קיבוץ שער־העמקים

אירופה תתמוך בתוכנית חוסיין לשילוב אש"ף בוועידה הבינ"ל

מאת ארנון יפה. כתב „על המשמר" בצרפת וסוכנויות הידיעות

פאריס. — המלך חוסיין מציג בפאריס את סירוב ישראל לשיתוף אש"ף בשיחות בחסות ועידה בינלאומית, כמכשול להסדר שלום. הוא חותר לקבל כאן תמיכה אירופית ביוזמתו לכינוס ועידה כזו בהשתתפות אש"ף.

חוסיין אמר לכתבים צרפתים, כי אש"ף לא יכיר בישראל כל עוד לא יוזמן רשמית לייצג את הפלשתינים בוועידה בינלאומית. לפיכך, הוא פועל ליצירת תנאים שיאפשרו לאש"ף להכיר בישראל ולפתוח בשיחות.

עדיין אין יודעים אם התפקיד המכריע שהוא מייחס לאש"ף וקבלת ערפאת בקאהיר, ימוססו פה את „ההערכה מחדש" של מדיניות צרפת כלפי אש"ף, שהשיג ראש הממשלה פרס. האירופים כבר שכחו את ליאון קלינגהופר ואש"ף שוב מופיע כמי שבלעדיו לא ייתכן הסדר.

כבוד מלכים

חוסיין נתקבל אמש בכבוד מלכים, אף כי ביקורו אינו רשמי. אופנוענים צרפתים פילסו לו דרך מנמל־התעופה, בין שורות וקיפים המושים שניצבו לכל אורך המסלול. הצרפתים מארחים אותו בארמון מריני. הנשיא מיטראן יקבל אותו היום לשיחת עבודה וארוחת צהרים באליזה. מעריכים, כי אחרי ביקורו בלוקסמבורג ובפאריס, יחדשו האירופים את המגעים עם המשלחת הירדנית־פלשתינית, שהמפגש עימה בוטל בעקבות הרצח באונייה האיטלקית.

ראויה לתמיכה

בלוקסמבורג זכה חוסיין לתמיכה בתוכניתו. לפי שר־החוץ של לוקסמבורג התוכנית כוללת: מפגש בין משלחת ירדנית־פלשתינית ונציגי הממשל האמריקני ולאחר־מכן הכרת אש"ף בישראל, מה שיאפשר מפגש ירדני־אש"פי עם נציגים אמריקנים, במסגרת הוועידה הבינלאומית. הוועידה אמורה להכין את השיחות הישירות.

שר־החוץ של לוקסמבורג, ז'ק פו, אמר אמש לכתבים, כי התוכנית ראויה לתמיכה הקהילייה האירופית.

ערפאת בתצוגה אווירית

הנשיא חוסני מובארק הזמין אתמול את יאסר ערפאת לחזות בתצוגה האווירית, בעיצומם של הדיונים שהוא מקיים עמו על תהליך השלום במזה"ת.

הדובר אמר, כי מובארק וערפאת יהדקו את הקשרים נוכח נסיונות ישראל וארה"ב להשאיר את אש"ף מחוץ לשיחות שלום עתידיות באיזור.

חברי ועדת המעקב לתוכנית הכלכלית:

עברנו את נקודת הכישלון האפשרי

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

פרופ' מיכאל ברונו, אבי התוכנית הכלכלית לייצוב המשק, אמר, כי הוא בדעה שהריבית שנגבה בבנק ישראל גבוהה מדי ותהיה מקום להפחית את הריבית עד 2.5־2 אחוזים בלבד.

עוד אמר, בהתייחסו לפירסומים מבנק־ישראל כאילו כל העומס של התוכנית הכלכלית הונח על המדיניות המוניטרית, כי הדבר אינו נכון היום והאוצר והממשלה הצליחו לבצע את הצמצום בגרעון הממשלתי ועודף הביקוש בסכום כולל של 1.7 מיליארד דולר בכ־200 מיליון דולר מעבר לקיצוץ התקציבי המתוכנן, מכאן שהתקציב עשה עבודה טובה.

בעייה של מינון

עם זאת, אמר ברונו, כי הוא מקבל בעיקרון את המדיניות שהופעלה לריסון האשראי והריבית הגבוהה במשק, כפי שהופעלה על־ידי בנק־ישראל, אך לא במינון הגבוה שהיה. היה ברור וכך גם נחזה, שכמעבר מאינפלציה כה גבוהה לאינפלציה נמוכה, המשק יעבור תהליך של פשיטות־רגל ואבטלה, היות ולא היה מנוס מהריסון המוניטרי. אך הירידה בשכר מנעה גלישה עמוקה יותר למיתון וירידה חריפה יותר בתוצר.

הדובר, הופיע אתמול במסיבת עיתונאים יחד עם שאר חבריו בוועדת המעקב אחר התוכנית הכלכלית לייצוב המשק, ביניהם מנכ"ל האוצר, ד"ר עמנואל שרון, מנכ"ל משרד הכלכלה, אהוד גרא, סמנכ"ל משרד־התעשייה והמסחר, דוד ברודט, והיועצת הכלכלית לשר־האוצר, רות לובנטל. הוא אמר, כי „את נקודת הכישלון האפשרי עברנו". נוצרו התנאים לירידה פרמננטית של האינפלציה ל־1 ו־1.5 אחוז. אם כי לטווח ארוך, אם מבקשים לשחרר את הלחצים האינפלציוניים, יש לבצע קיצוץ נוסף של עוד מאות מיליוני דולרים. בצד ההוצאות של הממשלה, כדבר שיאפשר יציאת הממשלה מקיפאון הפחתת מיסים וחידוש הצמיחה.

להצמיד לסל ולא לדולר

הוא סיפר בסיפוק, כי תמונת התקציב טובה יותר ממה שהעריכו. על־פי התוכנית, ציפו לצמצום הגרעון ב־1.5 מיליארד דולר בעוד שהצמצום היה גבוה ב־200 מיליון דולר.

עוד אמר, כי לדעתו אינדקטורים ברורים מורים, כי לטווח קצר ולחודשים הקרובים אפשר לשמור על שער החליפין, אם כי תוספת השכר בחצי השנה הקרובה תסתכם בכ־20 אחוז ויש בכך בעייה שצריך לתת עליה את הדעת. לדעתו, אם שערי המטבעות האירופיים יתחזקו, יש מקום לשקול הצמדת שער החליפין לסל מטבעות ולא לדולר, כפי שנעשה היום, זאת לאחר שהציבור הבין שנכנסנו לתקופה בה האינפלציה נמוכה. לדעתו, אין אינפלציה כבושה ויש להרפות מפיקוח על המחירים, היות ולטווח ארוך אין הוא מאמין בו.

הוא הביע את הסתייגותו מהדרך בה פועלת הממשלה בשבועיים האחרונים, כשהיא מסייעת לסקטור אחרי סקטור לצאת מקשיים. לדעתו, על הממשלה לקבוע גג להקצאה למקרים קשים ולא להתחיל בתהליך ללא קביעת יעד.

העלאות מחירים סלקטיביות

דוד ברודט אמר, כי לדעתו אין אינפלציה כבושה והגיע הזמן לשחרר חלק מהמוצרים בפיקוח. ייתכן שעוד החודש יחלו בתהליך שיימשך עד יוני '86. לדעתו, יש אולי בעיות של קבוצות מוצרים שלא קיבלו את מלוא עליית המחירים המגיעה להם, ורק לאלה שנקלעו לקשיים העלולים להביא להתמוטטות מפעלים שבבסיסם חוק, יש מקום לאשר העלאת מחירים. נראה, שבתוך שבועיים־שלושה יאושרו העלאות מחירים סלקטיביות ומצומצמות בקבוצה קטנה של מוצרים.

מנכ"ל האוצר, ד"ר עמנואל שרון, ציין בסיפוק, שעודף הביקוש הממשלתי ירד, השכר ירד, ולמעשה, רוב התחזיות התממשו. השנה צפויה ירידה בצריכה הציבורית בשיעור של 3 אחוזים ובצריכה הציבורית לביטחון בשיעור של 5 אחוזים. דבר המבטיח שמירה על המסגרת התקציבית עד סוף שנה זו.

קראקסי מצדד במאבק הפלשתיני המזויין

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה, וכתב סוכנות רויטר

רומא. — „אינני שולל את המאבק המזויין של אש"ף למען מולדת... לשלול תנועה הרוצה לשחרר מולדתה עם נשק ביד. זה אנטי־היסטורי" — הכריז אמש ראש ממשלת איטליה, בטינו קראקסי, לפני הצבעת האמון בו בפרלמנט, עם סיום המשבר הממשלתי שפרץ בעקבות פרשת „אקילה לאורו" ואבו־עבאס.

קראקסי חזר נמרצות על התזה שלו, ששימוש בנשק על־ידי תנועת שחרור זה דבר לגיטימי, בהקשר זה הזכיר את מאציני, הלוחם למען איחוד איטליה לפני 130 שנה, שיחד עם היותו „אדם מעולה, רגיש, מוסרי, תמך בכל זאת במעשי רצח פוליטיים".

מחאו כף

דברי קראקסי על אש"ף הופרעו בקריאות מחאה חזקות מצד צירי המפלגה הרפובליקנית, מפלגת ספדוליני. לעומת זאת, הקומוניסטים וצירי המפלגות השמאלניות הקטנות, מחאו כף וקראו קריאות הידד.

קראקסי אמר בנאומו, שכל הממשלות האיטלקיות מאז 1972 ראו באש"ף את הנציג הלגיטימי של העם הפלשתיני וקיימו עימו יחסים הדוקים על מישור דיפלומטי־למחצה. הוא אף הביא את שמעון פרס כמי שהילל אותו בשעתו — כך אמר — על עמדותיו ביחס לבעיה הישראלית־פלשתינית.

את קטע הנאום שלו על אש"ף, סיים קרקאסי בפנייה לישראל „להיות מרחיקת־ראות ונדיבת־לב ביחס לפלשתינים".

נוסח מוסכם

בערב אמון לממשלת קרקסי, הצביעו כל חמש מפלגות הקואליציה, בתוכן גם המפלגה הרפובליקנית. אולם נציג המפלגה הודיע לפני ההצבעה, שמפלגתו מתנגדת למה שקראקסי אמר בעניין אש"ף, ושהיא מצביעה רק על הנוסח שהותאם למצע חמש המפלגות ושבו נאמר, כי אש"ף יוכל להשתתף במו"מ על פתרון הבעייה הפלשתינית, רק כאשר יעלה על דרך של אי־נקיטת אלימות ללא הסתייגויות כלשהן".

בהצבעת האמון שהתקיימה בבית התחתון של הפרלמנט האיטלקי, קיבלה הממשלה בראשותו של קראקסי 347 קולות נגד 238 והימנעות אחת. עם הצבעה זו הסתיים המשבר הממשלתי בן שלושת השבועות על רקע פרשת חטיפתה של האנייה „אקילה לאורו".

צירים רפובליקנים, וכן צירים מן המפלגה הדמוקרטית־נוצרית, אמרו לאחר ההצבעה, כי הם מסתייגים מן ההערות הפרובוקטיביות של קראקסי בקשר לאש"ף.

סרי־לנקה מאשרת: הנשיא נפגש עם פרס

קולומבו. — נשיא סרי־לנקה, ג'וניוס ג'אייווארדנה, נפגש בחשאי עם ראש־הממשלה שמעון פרס, בפאריס באוקטובר — אמר אתמול ממלא־מקום שר־החוץ של סרי־לנקה, טירון פרננדו.

בתשובה על שאילתה של ציר האופוזיציה בפרלמנט, אישר פרננדו, כי שני ראשי המדינות נפגשו לפני 11 ימים בערך. סרי־לנקה אינה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל.

הוא אמר, כי ג'אייווארדנה חנה בדרכו הביתה מוועידת מדינות חבר העמים ושהה בפאריס, שם נפגש עם פרס, שנזדמן באותו מלון.

השר סירב למסור פרטים על הפגישה אך אמר, כי לא תהיה לה השפעה על מדיניות אי־ההזדהות של סרי־לנקה ועל מחוייבותה לעניין הפלשתיני.

„עוד מעלתו אינו ברור, כי יש לגלות מה שדובר באותה פגישה", הוא אמר.

כתבים ציינו, כי בעקבות הפגישה רווחו שמועות בין המדינאים בסרי־לנקה, כי ג'אייווארדנה עשוי לפעול לחידוש יחסים דיפלומטיים מלאים עם ישראל.

היתה זו ראש־הממשלה לשעבר, סירימאבו באנדרנאיקה, אשר ניתקה את היחסים עם ישראל ב־1970. (ע״ר)

צלצול מחיר

מיכאל בר־זוהר, הביוגרף של ב.ג.

ב.ג. לא היה מתיר השתוללות כזאת

בוא נדמיין — איך היה בן גוריון נוהג במקרה של קריאה למרד.

לא צריך בשביל זה שום דמיון. הוא היה סוגר מיד את העיתון, מעמיד למשפט את מי שאמר מה שאמר ואת מנהיגיו האחראים לכך, ונוהג ביד ברזל כשם שנהג בפרשת „אלטלנה". אגב, נהניתי מאד לראות אתמול בטלוויזיה את יורשי „אלטלנה" קמים בכנסת ותוקפים בלהט ובמרץ לקיים את החוק במדינת ישראל. אותם אנשים, שטענו שב.ג. פשע כשניסה למנוע מקבוצות שלא היו בשלטון ליטול את החוק לידיהם. ולהקים צבא פרטי על־מנת לבצע דברים המנוגדים לחוקי המדינה.

ממה נבעה נחישותו של בן־גוריון?

בן־גוריון הבין, שעם ישראל אינו מורגל בממלכתיות ובמסורת דמוקרטית. ומשום כך, בכל הפעמים בהן קמו קבוצות מחתרת כמו „מלכות ישראל" — קבוצה לאומנית דתית שחלמה להקים את מלכות ישראל השלישית — או „מחתרת צריפין", הוא ראה בהם סכנה גדולה ודיכא אותן בצורה נחרצת ביותר. וכשהופיע בגין בככר־ציון בירושלים והסית את ההמון, שהתנפל על הכנסת, תוך שהוא משליך אבנים ופוצע אנשים, לא היסס ב.ג. להביא לירושלים את הצבא שדיכא את ההפגנה. ואני זוכר שאמר אז בדידי: „אתמול הורמה יד זדונה על ריבונות הכנסת. הוכרז, שלא נבחרי האומה יכריעו מדיניות ישראל אלא אנשי האגרוף והרצח הפוליטי. איני מזלזל בהכרזתו של מנחם בגין, שהוא מתכונן למלחמה לחיים ולמוות. ואני כרה"מ וכשר הביטחון, רואה חובה להודיע לעם: אל בהלה ואל פחד: יש די כוחות בידי המדינה להגן על ריבונותה וחירותה ולמנוע השתלטות בריונים ורוצחים פוליטיים ומעשי־שוד ממושכים במדינה".

האיומים הנוכחיים הם שיאה של שרשרת רציחות והתעללויות מצד המתנחלים בשטחים...

אמת, בימיו של ב.ג. לא היו המתנחלים מעלים על דעתם להשתולל עם נשקם כפי שהם עושים עכשיו. וזה מחזיר אותנו שוב לבעייה העיקרית של חולשת המנהיגות ונסיונה המתמיד למצוא חן בעיני כולם, תחת ההתמודדות פנים אל פנים עם הבעיות.

אתי רונאל

לא הושגה פריצת־דרך בפגישת גורבצ'וב־שולץ

מוסקווה. — בשיחה שקיימו המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבצ'וב ומזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ, הצטמצמו חילוקי־הדעות בין שתי המדינות בכמה נושאים אולם אי־אפשר לומר שהושגה פריצת־דרך בהבנות לקראת ועידת הפיסגה בז'נבה, שתתקיים בעוד שבועיים.

לאחר שיחות שנמשכו יומיים, שקיים עם המנהיגים הסובייטים, אמר שולץ לכתבים, בלילה שבין יום שלישי לרביעי, כי אין הוא צופה הסכמים ממשיים כתוצאה מוועידת הפיסגה והדגיש את הצורך בדו־שיח לטווח־ארוך בין הגוש המזרחי למערבי.

מבצע מינהלי

הוא אמר, כי ועידת־הפיסגה שתתקיים ב־19 וב־20 בנובמבר תהיה מבצע מינהלי מועיל אולם „החיים אינם מסתיימים במחצית נובמבר".

שולץ אמר, כי השיחה שקיים עם גורבצ'וב היתה ערה ביותר אולם לא היו „חילופי־צעקות", ולגבי מספר נקודות הצטמצמו הפערים בעמדות שני הצדדים. הוא לא זיהה את הנושאים האלה אך הדגיש, כי נשארו חילוקי־דעות רציניים.

העיקרים בין אלה: התנגדותה של מוסקווה ליוזמת ההגנה האסטרטגית של הצבת מערכת הגנה נגד טילים בחלל — „מלחמת כוכבים" בהגדרה הפופולרית — נושא זכויות האדם וסכסוכים אזוריים בהם מגלה וושינגטון עניין מיוחד. (ע.צ. ע״ד)

מוזס המנוח

בני משפחה ומאות עובדי „ידיעות אחרונות", עלו אתמול לקיברו של נח מוזס ז"ל במלאת 30 למותו.

בטקס גילוי המצבה על קיברו של יו"ר ההנהלה והעורך האחראי של „ידיעות אחרונות", בבית העלמין בקרית־שאול, נאמרו פרקי תהילים, תפילת „אל מלא רחמים" וקדיש מפי הבן, ארנון.

הרב הראשי לתל־אביב — יפו, הרב יצחק ידידיה פרנקל, נשא הספד קצר ועל הקבר הונחו זרים. (עתים)

אבל ירד על ביתנו
עם פטירת חברנו היקר
יצחק סמו ז"ל
הקיבוץ משתתף בצערם של מרים, רם, שי, לאה, נסים ורבקה וכל שאר בני המשפחה
ההלוויה תצא היום, יום ה', כ"ג בחשון תשמ"ו, 7.11.85, בשעה 15.00 מבית הזכרון בקיבוץ עין־דור
קיבוץ עין דור

ביום השנה לפטירתה של חברתנו
פרנצי גולומביק
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה
ביום ראשון 10.11.85 בשעה 15.30
המשפחה
וקיבוץ שריד

אנו מודיעים בצער
על פטירתו של
מאיר וייל
הלוויה תיערך בקיבוץ יד־מרדכי
היום, יום חמישי 7.11.85 בשעה 15.00
המשפחה

„על המשמר" עתון יומי
المرصاد / جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב. טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102־121. טל' 6־225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' מכונר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צבן: אי אפשר לטפח שוטר הגון אם משלמים לו שכר רעב

מאת כתבנו בכנסת

חה"כ יאיר צבן (מפ"ם) הציע אתמול בוועדת הפנים למחות נגד השחיקה הבלתי נסבלת בשכר השוטרים. חרף שכר החרפה, וחרף המתח הבלתי נסבל במשפחה, נדרש מכל שוטר להתנהג כמו ג'נטלמן שהתחנך באוקספורד, אמר צבן. אבל הוסיף, שכל בר־דעת מבין שאי־אפשר לטפח שוטר יעיל והגון אם אין מעניקים לו תנאי עבודה מינימליים.

עם זאת קרא צבן לראשי המשטרה להחמיר בעונשים כלפי שוטרים אלימים ולהרחיקם משירות המשטרה, תוך פרסום מתאים.

מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס אמר שב־9 החודשים הראשונים של השנה חלה ירידה בשיעור של 17.6 אחוזים לעומת אשתקד במספר התלונות נגד שוטרים שהשתמשו בכוח.

האגודה לזכויות האזרח: אטימת בתי מחבלים — ענישה קולקטיבית

מאת כתבנו בכנסת

האגודה לזכויות האזרח בישראל הודיעה אתמול, כי היא ממשיכה להתנגד לנוהג של אטימת בתיהם של חשודים במעשי חבלה. לדעת האגודה מנוגד נוהג זה לעקרונות בסיסיים של אחריות ואין לו הצדקה.

בגילוי דעת שפירסמה האגודה נאמר כי אטימת בתים מנוגד לעקרון האחריות האישית. אטימת בית המשמש למגורי בני משפחה רבים מהווה. ענישה קולקטיבית פסולה.

הלל „שמח" שחברי להבות חביבה השתלטו על חדרי הליכוד

מאת כתב „על המשמר" בכנסת

„אני שמח שהצלחתם להשתלט על חדרי האסיפות של הליכוד" אמר אתמול יו"ר הכנסת שלמה הלל, לחברים מקיבוץ להבות חביבה, שביקרו אתמול בירושלים.

בהופיעו בפני האורחים, אמר הלל, כי הכנסת נאבקת בימים אלה על דמות המדינה והדמוקרטיה. הוא הביע תיקווה כי לא יצטרך, בתוקף תפקידו, לחתום ולהניח על שולחן הכנסת את חוקי נירנברג של מאיר כהנא. חברי להבות חביבה נפגשו גם עם ח"כ חייקה גרוסמן.

ד"ר עזמי — המיועד לגירוש — חולה במחלה ממארת

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

לכתבנו נמסר מן הוועד הפועל למען קבוצת האישים מן השטחים המיועדת לגירוש כי אחד האישים האלה, ד"ר עזמי שועבי, סגן ראש עיריית אל־בירה המוחרם חולה מאד וכי סכנה נשקפת לחייו. לדבריהם, הוא חולה במחלה ממארת בריאותיו וכי יש לו התקפים קשים של קוצר נשימה. בתקופה שנעצר לפני גירושו הוא קיבל טיפול בבית־החולים הדסה.

שרון קורא להחיל החוק הישראלי בגדה המערבית

לא יהיה שום שוטר ירדני. ולא יהיה מעמד לירדנים בהר־הבית הכריז שרון

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

בישיבה מיוחדת של סיעת הליכוד בכנסת עם ראשי המתנחלים מהגולן יו"ש וחבל עזה קרא השר א. שרון לממשלה להחיל את החוק הישראלי על הגדה המערבית. לדעתו, צריכה ישראל לעשות כך, אם מישהו יבקש בעת המו"מ המדיני להחיל ריבונות אחרת בשטחים.

לדעת השר שרון לא צריכה החלת הריבונות להפריע להמשך המו"מ המדיני. לאחר החלת הריבונות תמשיך ישראל לדון על השאלה איך יצביעו תושבי השטחים לפרלמנט הפלשתינאי, איך ייבחרו ואיך יבחרו. שרון אמר שתוכנית האוטונומיה (שהכין מ. בגין) היא הפתרון הפחות מסוכן עתה לישראל.

שליש מהמים — מהגדה

הירדנים רוצים להיות שותפים לישראל ביהודה ובשומרון בתחומי הטיפול בנושאי בטחון משטרה ופנים — לא יהיה שום שוטר ופקיד ירדני, ביו"ש ולא יהיה מעמד לירדנים בהר־הבית, הכריז שרון. כן טען ששליש מן המים שצריכת ישראל באים מתחומי הקו הירוק. שליש בא מלבנון וסוריה ושליש מיו"ש. שום ויתור לא יכול להיעשות בתחום המים.

שרון דחה את הטענות, לפיהן באות השקעות בגדה על חשבון עיירי הפיתוח. לדבריו, הושקעו בשנה בעיירי הפיתוח 300 מליון דולר לעומת 10 מליון דולר ביו"ש. ו־75 מליון דולר בקיבוצים. אשר ליחסים עם סוריה, אמר שרון, שהנושא היחיד שמעסיק אותם הוא רמת הגולן. לדברי שרון, לא התנגד המערך מעולם לכך שחלק מרמת הגולן יימסר לסוריה.

ראשון הדוברים בדיון היה שר המשפטים משה נסים. הוא הסתייג מהתבטאויות בעיתון אלף יוד ומועצת יש"ע, מבלי לנקוב בשמותיהם: „גם אם היתה להם כוונה לסייע לשמירת א"י הם גרמו נזק כל ישועה לעניין". מבחינה משפטית מדינית וציבורית איננו מוכנים לשלול מעשים חוקיים של ממשלה חוקית, הנהנית מאימון הכנסת.

ברמזו להודעותיו המדיניות של פרס אמר נסים, שאין חופש לכל מאן דבעי להגיש הצעות לפתרון מדיני בשם ישראל, אלא על יסוד החלטה מפורשת של הממשלה. ברמזו לויכוח הפנימי ב„חרות" יצא נסים נגד שרון ולוי בכי להעבירים: הויכוח הפנימי (בליכוד) הזה אינו לכבוד למדינת ישראל.

זוהתה גופת החייל שנמצאה במכונית שרופה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

החייל בן ה־21 שגופתו נתגלתה שלשום לפנות ערב במכונית שרופה לא הרחק ממושב שומרה, זוהה כעבדול ראני פאיו, תושב יערה, המשרת כגשש בצה"ל.

בדיקה ראשונית העלתה, כי המכונית עלתה באש כתוצאה מפיצוץ שאירע במוכה. ככל הנראה מרימון שנצרתו נשתחררה במהלך הנסיעה. כתוצאה מהפיצוץ נהרג פאיו במקום.

● סגן־ניצב יהודה וילק נתמנה למפקד מרחב איילון במשטרת מחוז תל־אביב. הוא מחליף את ניצב־מישנה ראובן ויינשטיין, שיצא לחופשת שיחרור מסיבות אישיות, לבקשתו.

הרמטכ"ל הביא סימוכין מבן־גוריון בבקשו לקבוע שכר משרתי הקבע

בפגישה עם פרס ומודעי הציג הרמטכ"ל מסמכים לפיהם קבע בן־גוריון ששכר אנשי הקבע יהיה גבוה ב־4... לירות מכלל המגזרים במשק

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

הפגישה שנערכה אתמול בלשכת רה"מ בנושא שכר אנשי הקבע הסתיימה בהחלטה להקים ועדת תיאום לאוצר ולצה"ל.

ראש המטה הכללי רא"ל משה לוי, וראש אגף כוח־האדם במטכ"ל האלוף עמוס ירון הביאו לפני ראש הממשלה את בעיית גובה השכר של משרתי הקבע והשלכותיה על איכות כוח האדם בצבא.

הרמטכ"ל העלה את הרעיון לנתק את קביעת גובה שכר אנשי הקבע מן האוצר ולהעבירו לידי המטכ"ל. הרמטכ"ל וראש אכ"א חיזקו את טענותיהם במסמכים היסטוריים מ־1951 שבהם קבע שר הביטחון ורה"מ דאז בן־גוריון, כי יש לתת לצבא את הסמכויות לקבוע את שכר המשרתים בו, וכן כי שכרם יהיה גבוה ב־4 לירות (של 1951) מכלל המגזרים במשק הציבורי.

באוצר התנגדו

כצפוי נציגי האוצר שנטלו חלק בישיבה והתנגדו לניתוק בהציגו רעיון זה כפתח לפריצת הסכמי השכר במשק.

ההתרשמות של הנוכחים בפגישה היתה כי רה"מ שמעון פרס נוטה לצדד בעמדת המטכ"ל וכי הוא מקבל את הקביעה כי השכר מהווה מרכיב באיכות הצבא. כאמור הוחלט להקים ועדה.

משלחת להבות חביבה בפגישתה עם יו"ר הכנסת (תצלום: רחמים ישראלי)

גרוסמן הגישה הצעה לשינוי בתקנון הכנסת למנוע הצעות חוק גזעניות

אתמול ביקש כהנא להניח שתי הצעות חוק גזעניות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

בעקבות החלטת בג"ץ לאפשר לח"כ מאיר כהנא הגשת הצעות חוק גזעניות, הגישה אתמול ח"כ חייקה גרוסמן ליו"ר ועדת הכנסת מ. רייסר הצעת תיקון לתקנון הכנסת, לפי תיקון זה לא יאושר דיון בכנסת בהצעת חוק, שיש בה משום פגיעה או אפליה על רקע גזעני.

הצעת התיקון באה בתשובה להצעתו של מ. רייסר, אשר אינה מאזכרת אפליה או פגיעה על רקע גזעני, אלא מסתפקת בניסוח כולל של פגיעה בדמוקרטיה.

אתמול פנה ח"כ כהנא ליו"ר הכנסת ש. הלל וביקש להניח על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק גזעניות. האחת קוראת לחילופי אוכלוסין בין יהודים וערבים והשנייה קוראת לאסור נישואין בין יהודים וערבים.

בוועדת החוקה חוק ומשפט תמך מ"מ יו"ר הוועדה, אוריאל לין, בתיקון תקנון הכנסת כך שימנע הגשת הצעות חוק גזעניות. עם זאת אמר שבית־המשפט פסק בצדק, במסגרת החוק הקיים, כי מותר לח"כ להגיש הצעת חוק וכי לוועדה אין סמכות להתייחס לתוכנה.

הנבחרים בעטו בכדורגל הישראלי הכושל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת קיימה אתמול, בהשתתפות שר החינוך והתרבות. דיון ראשון במליאה, בכשלונם של אורי מלמיליאן, אלי אוחנה וזאהי ארמלי, במשחקים המוקדמים, על הגביע העולמי בכדורגל. דיון נוסף בפרשה יתקיים בוועדת החינוך והתרבות.

שר החינוך נבון טען, בתשובה להצעות לסדר היום של שריד, אולמרט, וייס וכהנא, כי היו מי שטיפחו בארץ ציפיות מוגזמות מהנבחרת, וכגודל הציפיות כך גודל האכזבה. להערכתו, מי שהיה מתייחס לפוטנציאל של הנבחרת בצורה ריאלית, לא היה נתון היום במרה שחורה.

השר טען כי לעובדה שישראל היא מדינה קטנה. אין שום קשר עם השיגיה הדלים בזירה הבינ"ל. בהקשר זה הוא הזכיר כי אורוגוואי זכתה בעבר פעמים באליפות העולם בכדורגל, ובארץ זו חיים רק 2.5 מיליון. לדעת נבון אחת הבעיות של הספורט הישראלי, היא חולשתם של העסקנים.

יוסי שריד (ר"צ), ראשון הדוברים. ציין כי המשחקים נגד אוסטרליה וניו־זילנד הנחילו לישראל ביזיון בזירת הספורט הבינ"ל. לדעתו הכדורגל שלנו נמצא בגסיסה. „והראיה, פעם היו לנו הפסדים בכבוד, עכשיו יש לנו הפסדים בקלון, וישראל הובסה. משום ששחקניה גרועים. ספק רב אם יש למישהו מהם מקום של קבע בקבוצה אירופאית ממוצעת. שחקנים גרועים מביאים לתוצאות גרועות. כסף, הרבה מאד כסף, יש להם גם כאשר הם גרועים. סיפור הכדורגל הישראלי הוא בעצם סיפור של זיוף גמור. הוא נמכר כבדורגל מקצועני, אבל בעצם הוא חובבני מכל בחינה. הכדורגל הישראלי הוא מזויף כי הוא עושה מעשה אוחנה ומבקש שכר כמרדונה".

אהוד אולמרט (ליכוד — חרות), הידוע כחובב כדורגל מושבע (בית"ר ירושלים), טען כי הכשלונות האחרונים באו לידי ביטוי כל המחלות שפושות כיום בחברה הישראלית לא היתה בנבחרת משמעת, וגם לא מוסר עבודה. הפוטנציאל והכשרון של שחקני נבחרת ישראל, עולים לאין שיעור על זה של יריבותיה. והיה גם כשלון ניהולי. יש מעט מאוד תחומים בחיים הציבוריים שלנו שמנוהלים ברמה כזו של הפקרות כמו ענף הכדורגל. אמר אולמרט.

שבח וייס (מערך) שהגדיר את עצמו כאוהד הפועל חיפה, ושחקן הפועל הדסים בעבר. טען כי הכדורגל הורס את כל ענפי הספורט האחרים.

מאיר כהנא טען כי „לא מדובר בכשלון של הכדורגל, כי אם באבדון, בהשמדת מגדל הקלפים ששטו הציונות החילונית. עם קדוש שרק אתמול היה שקוע בערכים רמים וקדושים ועליונים, היום עושה לעצמו אליל. פסל ששמו כדורגל. ולהבל ולריק הוה הוא משתחווה". לפי הצעת השר נבון ובהסכמת הכנסת הועברו ההצעות של שריד, ואולמרט ווייס לדיון נוסף בוועדת החינוך. הצעתו של כהנא הוסרה מעל סדר יומה של הכנסת.

האו"ם יפתח במגעים עם ישראל לפריסת יוניפי"ל עד הגבול הבי"ל

ביירות. — שליח או"ם יבוא בקרוב לביירות, כדי לדווח לנשיא לבנון אמין ג'מאייל על מגעים דיפלומטיים שבהם יפתח מזכיר האו"ם עם ישראל ועם מדינות אחרות, על אפשרות של פריסת כוחות יוניפי"ל עד הגבול.

דיונים שנמשכו חודשיים בחסות האו"ם, בין ישראל ולבנון, על הסדרים בטחוניים באזור הגבול, התמוטטו בינואר שעבר.

ג'מאייל ביקר בחודש שעבר במרכז האו"ם, ושוחח עם מזכיר האו"ם על חידוש השיחות עם ישראל על הסדרים בטחוניים בדרום. (ע״ד)

קרא מחר בחותם
„הדוד עוד לא כשר"
ראשי עיריות יהודים שולטים בבדואים
מאת שלי יחימוביץ'
*
איגרת אוויר לחולה ס.אף.
מדריך קבוצה כותב אל נער חולה
מאת אילן שיינפלד
*
ניאו־ספוריזם
על סיכויי הצמיחה הכלכלית — כתבה שנייה
מאת עודד ליפשיץ
*
ישראל כאלבום
צילומים מובחרים מספרו של עמוס אילון
*
כתות „סוציאליסטיות"
מוסטיקה במזרח אירופה
מאת וולפגאנג בדואר
*
„תידרש תקופת מעבר ארוכה"
ראיון עם תא"ל (מיל') אריה שלו
מאת עמירם כהן
*
חותם אישי
מאת אלישע פורת
*
טורים ומדורים מאת: דינה גורן, מיכאל הרסגור, עודד ליפשיץ, אלי הכהן, רחבוביצקי, עיזרא דגיר, אמרת עוז, גלי רוס, יעל ישראל, שמואל בונים, יעקב רבי
חראקירי
מאת יעקב לור
שלום בית
מאת חיה יוסף

הלילה ננעלת ועידת ההסתדרות ה־15

פרס החמיא לקיסר על שיתוף הפעולה והמזכ"ל תקף „ערעור הישגי הפועלים"

קיסר הזהיר רופאי קופת־חולים בנקיטת צעדים משפטיים אם יממשו האיום לקבל חולים בביתם

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

רה"מ שמעון פרס אמר אתמול, כי הריבית במשק תרד בימים הקרובים ובכך יימנע המשך פשיטות רגל של מפעלים. פרס דיבר בפני צירי ועידת ההסתדרות הי־15 תוך שהוא מחלק שבחים להסתדרות ולמזכ"ל ישראל קיסר על חלקם בתוכנית הכלכלית. יצויין כי הסכם מוקדם בין המערך לבין הליכוד בהסתדרות אשר לפיו הוזמן לדבר שר העבודה והרווחה משה קצב מנע הפרעות בעת נאומו של הר"מ.

פרס, אשר התקבל בתשואות רמות, אמר שאיננו מצפה כי ההסתדרות תהיה „ילד טוב ירושלים" אך עם זאת העלה על נס את תרומתה לשיפור מצבה הכלכלי של ישראל. „ללא ההסתדרות שום תוכנית הבראה לא היתה מצליחה" ועוד: „יחד עם ההסתדרות נגד למאבק נגד האבטלה ועלינו יהיה לעבור משלב הבלימה לשלב הצמיחה", עוד הבטיח פרס כי הממשלה תסייע לקרן נגד אבטלה שעובדים רבים ומקומות עבודה הודיעו על נכונותם לתרום לקרן זו.

השר קצב הוזהר מפני קריסת התוכנית הכלכלית משום האבטלה ההולכת ומחריפה.

ועידת ההסתדרות הי־15 תנעל הלילה לאחר בחירת הוועד הפועל. בניגוד לעבר יבחר מזכ"ל ההסתדרות על ידי הוועד הפועל אך בישיבה מיוחדת במועד מאוחר יותר ולא בתום דיוני הוועידה. הנאום המרכזי של דיוני יום אתמול נשא מזכ"ל ההסתדרות אשר פרט את הנושאים העיקריים שיעמדו על סדר היום ההסתדרותי בארבע השנים הקרובות. ישיבות הבוקר והצהרים עברו ללא אירועים מיוחדים אולם דבריו של קיסר נקטעו לא אחת על ידי הפרעות מצד הליכוד. אך לכלל תגרות ידיים, כפי שהיה בוועידות הקודמות, לא הגיעו המחלוקות, לפי שעה.

לא לסמוך על הממשלה

בתחילת דבריו עמד קיסר על הצורך בשמירת כלליות ההסתדרות ולמנוע פירוד בין הקבוצות המקצועיות, הפוליטיות והמשקיות. שלושת הנושאים המידיים של ההסתדרות הם בתחום האבטלה, שכר נמוך ומערכת העזרה ההדדית. „אף פעם לא קרה לנו שניצבנו בעת ובעונה אחת בפני שלוש הבעיות בבת אחת. קיסר הקדיש חלק ניכר מדבריו בקטע זה למה שהוא כינה „ערעור יסודי של מערכת העזרה ההדדית" ועוד: לא רק שאין סיכוי לשפר את מערכת העזרה ההדדית אלא שאנו נמצאים בפני ניסיון מכוון לערעור ערעור יסודי כל נרכבר שהעובדים השיגו עד כה... כל מה שמצוי בידי הממשלה בתחום זה אינו בטוח". על ההתעללות בקופת חולים אמר: „התנהגות הממשלה כלפי קופת חולים היא חוצפה ובושה". הוא תקף את מודעי, בעקיפין בלא לנקוב בשמו כמי שפוגע בקופת חולים כדי לפגוע בהסתדרות ובמפלגות הפועלים.

קיסר הזהיר את רופאי קופת חולים שאם יממשו את איומם לקבל חולים בביתם ואחר להחזירם לבתי החולים בנקיטת צעדים אירגוניים: „זה לא רכוש פרטי של הרופאים ולא ניתן להם להתעשר על חשבון המרפאות".

אחריו עלה לדוכן הנואמים יו"ר סיעת הליכוד יעקב שמאי אשר התקבל בשריקות בוז מצד חברי הקואליציה וזאת בתגובה על שיסוע דברי קיסר. שמאי האשים את קיסר ששחק את שכרם של העובדים בעשרות אחוזים.

נציגי מפ"ם אמרי רון קבע כי האבטלה איננה מעשה שמים אלא מעשי ידי מודעי, אשר מדיניותו היא אסון למדינה ואסון לציונות ועל ההסתדרות לנהל נגדה מלחמת חרמה. חבר הוועדה המרכזת אפרים זילוני אמר כי בתקופה זאת של חוסר בתעסוקה רק בכוח הסולידאריות בין העובדים יהיה כדי להתגונן נגד הממשלה.

יו"ר סיעת חר"ש בנימין גונן הזהיר את מפלגת העבודה בכנסת ובהסתדרות מפני המשך סלילת האוטוסטראדה לעליה מחודשת של הליכוד בעקבות צעדי עונשין כלפי עובדים.

בין דוברי מפ"ם בוועידת ההסתדרות אתמול אחרי הצהריים היה חבר מינהלת חברת העובדים גרשון וילן שאמר כי יש להעמיק מגמת שיתוף העובדים ויצירת קהילת עובדים סביב המיפעל היא אולי המטרה החברתית המרכזית ל־4 השנים הקרובות. וילן הזהיר: החלשתו של משק העובדים יהיה אסון לחבר ההסתדרות לחלומו החברתי, לכיסו ולא למנגנון הפוליטי.

מחמוד יונס קרא להסתדרות להקים עוד מועצות פועלים במיגזר הערבי וזאת תוך בדיקה של מפת הארגון של ההסתדרות ובעיקר בישובים הערביים הגדולים או בריכוזי כפרים שיש בהם למעלה מאלפיים חברים.

קיסר, בנאומו אתמול בוועידת ההסתדרות (תצלום: י.פ.פ.א)

ברכות לך־ולנסה ומאיר יערי

במהלך ישיבת אתמול הוקראו ברכות שהתקבלו מראשי איגודים מקצועיים מארצות רבות. אחת שזכתה לתשומת לב מיוחדת היתה זאת של מנהיג סולידאריות הפולנית לך ואלנסה שכתב: „אני תקווה לעתיד טוב יותר ומורים להסתדרות הישראלית בתמיכה שלה במאבקנו". מזכיר פדרצית האיגודים ההונגריים קרול סלובטשינקי „בצער מנעי להגיע ליום חגכם ואני מאחל לכם הצלחה בכל אשר תפעלו למען טובת העובדים בארצכם ומחוצה לה".

במכתב הברכה של מאיר יערי לבאי הוועידה נאמר: בשל בריאותי הרופפת, עקב גילי המתקדם (88) צמוד אני לביתי ואיני מרבה להשתתף בכינוסים אליהם הנני מוזמן.

„כאחד המייסדים וכשותף למאבק עקרונותיה של ההסתדרות הנני מתברך בכך והנני מאחל לה ולחברת־העובדים שתגדיל ותוסיף במיספר חבריה ובאיכות שירותיה.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים
מירוץ המכשולים המדיני
מאת פולס
* * *
לא נעים אך לא נורא
מאת יואל מרקוס
* * *
היבט בטחוני
מאת זאב שיף
* * *
לקראת יום ה"ד'
מאת אברהם טל
מקורות מדיניים — עקיבא אלדר
מסדרונות מפלגתיים — אילן שחורי
בהסתדרות — יהודית וינקלר
בחזרה לכלוב הזכוכית
מאת דומן פריסטר
* * *
סימני שאלה בגולן
מאת אוד גונדר
במוסף השבועי:
עובדים שחורים בישראל
מאת דוד אורן
הפטרונית אילה זקס־אברמוב
מאת טובי ארבל
בנו של ספוקלנט
מאת אריה לביא
מגזין
דן מרגלית
מזכירו של הרבי מלובביץ': ראיון
מאת נדב שרגאי
* * *
רשמי ביקור אצל יהודי תוניס
מאת אליהו זהבי
הטלוויזיה של השבוע
הדה בושס

זאפר אל־מסרי הגיש בקשה להתמנות לראש עיריית שכם

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

במגעים לבינוי עיריות ערביות בשטחים חלה אתמול התפתחות חשובה באשר ראש לשכת המסחר של שכם, זאפר אל מסרי נועד היום עם ראש המינהל האזרחי בשכם יחד עם חברי לשכת המסחר והגיש לו בקשה רשמית לקבל את ניהול עיריית שכם יחד עם חברי הלשכה.

בפנייתו הוא אומר כי לשכת המסחר תנהל את העיריה לפרק זמן מוגבל. בהזדמנויות קודמות אמר מסרי, כי ברצונו לנהל את העיריה במשך שנה ולהכינה לבחירות כלליות. המושל האזרחי הבטיח להעביר את בקשתו, לתיאום הפעולה בשטחים ולתת לו תשובה בהקדם.

כתמנו מעיר על ראשות העיריה מתמודדת קבוצה נוספת בראשות באסל כנעאן. הוא מורכבת מנציגי מגזרים שונים בעיר. באסל כנעאן הגיש למתאם הפעולות בשטחים רשימה של תנאים לקבלת העיריה. בין היתר, הרחבת גבולות העיריה, וחיזוק חברת החשמל הערבית ועד כה לא קיבל תשובה על התנאים. הוא מסר לכתבנו כי ביקש להיוועד עם גורן אך עדיין לא קיבל תשובה.

עלייה של 15 אחוזים בייצוא באוקטובר

היצוא הסתכם באוקטובר ב־581 מיליון דולר עליה של 25.6 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד אך עליה של 15 אחוזים בלבד בניכוי השפעות עונתיות. מהיצוא האמור היה יצוא של 350 מיליון דולר יצוא תעשייתי ולא יהלומים 142 מיליון דולר יצוא יהלומים ו־30 מיליון דולר יצוא חקלאי.

בעשרה החודשים הראשונים של השנה הסתכם היצוא ב־4.6 מיליארד דולר עלייה של 6.7 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. נתונים מנוכים מהשפעות עונתיות מצביעים על עלייה של חמישה אחוזים ביצוא בחודשים יולי־אוקטובר.

אנשים ואירועים

יציבות בפריון היהודיות — ירידה אצל הערביות

בפריון הנשים בישראל יש יציבות והוא עומד על 2.8 ילדים לאשה, במקביל אצל הנשים המוסלמיות בתחומי הקו הירוק נמשך תהליך הירידה במספר הילדים לאשה והוא עומד עתה על 5 ילדים לאשה לעומת 7.8 לפני עשור ו־10 ילדים כממוצע לפני עשוריים.

תוחלת החיים בישראל מגיעה כיום אצל אשה ל־76 ואצל גבר ל־73, פער זה בין נשים לגברים נמוך יחסית לפער בתוחלת החיים אצל נשים במדינות המפותחות בהן הפער מגיע לכ־6 שנים. במספר הנישואים יש יציבות והיא היתה 30,000 בשנה שחלפה ממנה 24,000 בקרב היהודים. זהו אותו מספר אבסולוטי לעומת עשר שנים קודם לכן. העליה בגירושין נפסקה והיא עומדת על 5,000 איש. (שעיה)

בתי־הספר של „נערי רפול" שבים להיות מרכזי־נופש

שלושת בתי הספר הצבאיים לחיילים טעוני טיפוח יסגרו ובמקומם יוקם בית ספר אחד במתקן האימונים הצה"לי בכרמיאל. שלושת בתי הספר הקיימים ישובו לשמש כמתקני נופש לחיילי צה"ל שייעודם מימים ימימה טרם הוחל בפרוייקט הטיפוח ל„נערי רפול".

מידע זה מסר השבוע הרמטכ"ל רא"ל משה לוי בפגישה עם הנהלה המורחבת של הוועד למען החייל ארגון המופקד על תיפעול המתקנים הללו.

בפגישה עם הנהלת האגודה הבהיר הרמטכ"ל כי אין לו כוונה לבטל את קרן לב"י בדרישת שני יו"רים האחרונים של האגודה למען החייל. לדברי הרמטכ"ל קרן לב"י עסוקה באיסוף כספים למען צה"ל בעוד האגודה עוסקת ברווחת הפרט. שתי משימות אלה, הדגיש, אינן סותרות.

אלכס פישמן

שלטונות סין השמידו מליון ספרים „פורנוגרפיים"

פקינג. — שלטונות פקינג החרימו והשמידו כמיליון עותקים של 50 ספרים שונים, במערכה נגד ספרות הנחשבת כפורנוגרפית.

העתון „ליבריישן דיילי" מסר, כי אגודת הסופרים הסינית הוהירה את הסופרים ל„גלות משמעת", וכי פקינג השמידה לא מכבר 100 טונות של יצירות שאותן היא חושבת כ„בלתי־בריאות".

העתון לא מסר פרטים על הספרים שנאסרו, אך דיפלומטים זרים אמרו כי ההגדרה הסינית ל„פורנוגרפיה" רופפת למדי.

סגן יו"ר אגודת הסופרים, ואנג מנג, אמר שבוע שעבר בכנס של סופרים בפקינג, כי סופרים ומו"לים הפיצו ספרים קלוקלים.

הוא אמר, כי הספרות בעלת האוריינטציה הסוציאליסטית צריכה להיות פטריוטית, סוציאליסטית, קולקטיביסטית וקומוניסטית. הוא אמר, כי על הסופרים לחבר ספרים „בעלי השראה". (עד"ר)

דוגמנית צ'כית בפוזה של מרלין מונרו למרגלות מגדל אייפל — בפתיחת מערכה לפירסום בושם חדש הנושא את שמה של השחקנית האגדית (צילום: אי.פי.)

אסיר ביקש להטיל עיקול על רכושו של פלטו שרון

תל־אביב. — מרדכי בן־צבי, אסיר המרצה מאסר תשע שנים בכלא באשקלון, שלח מכתב לבית הדין לעבודה בתל־אביב ובו ביקש להטיל עיקול זמני על רכושו וכספיו של פלטו שרון, עד שינתן פסק דין בתביעה שכך שהגיש נגדו.

בן צבי טוען בתביעתו כי מראשית מרס 1980 עד סוף אפריל באותה שנה עבד בחברת לנקסטר שבבעלותו של שמואל פלאטו שרון, והוא דורש שכר עבודה בסך 3890 דולר. הדיון בתביעה נקבע לחודש דצמבר 1985.

המכתב נכתב בסוף אוקטובר השנה והגיע לבית הדין אתמול. במכתב נאמר „בגלל התפתחויות האחרונות במצבו של מר פלטו שרון ומעצרו באיטליה לצורך הסגרתו לצרפת לריצוי עונש מאסר שנגזר עליו. קיימת אפשרות סבירה שאשתו תמכור את כל רכושה ותהגר לצרפת כדי להיות בקירבת בעלה. לאור זאת כדאי לשמור על זכותי לכסף שמגיע לי ממנו". (עתים)

מ"א' עד ט' — בלי תווית פסיכומטרית

מאת יצחק שור

שפוטי מישכל

מבחני אינטליגנציה לא ישמשו בסיס למיון תלמידים עד סוף כיתה ט'. את מקומם יתפשו מבחני הישגים — המלצות ועדת באשי

במארס השנה עתרה קבוצת הורים מבית הספר הממלכתי היסודי בשכונת רחביה בירושלים לבג"ץ ותבעה לבטל את מבחני המילת"א ואת אופן השימוש בהם. מבחני המילת"א הם מבחני אינטלגנציה מילוליות והם שייכים לסוג המבחנים הנקרא „מבחני כושר קבוצתיים".

בניגוד למבחני אינטלגנציה, המשתמשים במנת מישכל (אי. קיו.) כיחידת מדידה, משתמשים מבחני המילת"א, בתשיעונים: כל אוכלוסית התלמידים המשתתפת במבחן מתחלקת לתשע קבוצות, לפי רמתה: חצי האחוז העליון יוגדר כמחונן, ויופנה למסגרות מתאימות. תלמידים המסווגים לרמה 9 יתקבלו בקלות לבתי־ספר אליטיסטיים או לכיתות סלקטיביות באותם בתי־ספר. החלשים, בעלי רמת מילת"א 3־5 נידונו לחינוך תיכון לא יוקרתי או לכיתות חלשות בבית־ספר יוקרתי. אפילו רמת ההישגים הממשית שלהם, חריצותם והתמדם, היו טובים לפני המבחן.

בעיקרו של דבר, טענו העותרים, באמצעות עו"ד אברהם גל, כי הם חולקים על ההנחה המונחת ביסוד הבחינות, כאילו ניתן לגלות כבר בכיתה ה' יסודית או אפילו בכ"ח' את הנתון הסופי על הפוטנציאל הלימודי, וכאילו יש בנתון זה כדי לנבא הצלחה או אי־הצלחה בלימודים העל־יסודיים. העותרים קיבלו שתי עדויות מקצועיות, מפרופסור קרל פרנקנשטיין, פרופסור לחינוך מיוחד ולפסיכופתולוגיה של הילד באוניברסיטה העברית, ומד"ר סירל קאהן, מרצה לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים במגמה לפסיכולוגיה חינוכית. תחום התמחותו של ד"ר קאהן הוא מבחנים פסיכולוגיים וחינוכיים.

העותרים תבעו מבית המשפט, כי יגיש להם סעד על־ידי כך שיבטיח כי ילדיהם לא ייפגעו מאי־השתתפותם במבחן שעה שיתקבלו לחטיבות ביניים, וכי המורים לא יתנכלו להם משום שסירבו להשתתף. מחלקת החינוך של עיריית ירושלים, שנתנה את הסכמתה וחסותה למבחנים אלה, התחייבה כי הילדים לא ייפגעו. משרד החינוך הודה, כי אין בפיו תשובה עניינית בנושא הנידון, וכי בכוונתו להקים ועדה, בראשות המדען הראשי פרופ' יוסף באשי, וזו תגיש את המלצותיה לא יאוחר מ־30.9.85.

בדיון ישבו שלושה שופטי בית־המשפט העליון לוין, באך ווייס, כיום 11.3.85, בהסכמת הצדדים, הם דחו את העתירה, בתנאי שתקום ועדה, זכויות ההורים לא ייפגעו ובתנאי שהם יוכלו לפנות שנית לבג"ץ, אם לא תנוח דעתם מן ההמלצות.

ב־15.4.85 מינה מנכ"ל המשרד אליעזר שמואלי את הוועדה בהרכב הבא: פרופ' יוסף באשי (יו"ר), היועץ המשפטי של משרד החינוך אריה בריק, מנהל מחוז ירושלים, יוסף יונאי, רכזת מחקר בכירה בלשכת המדען הראשי נורה כהן, מנהל המרכז הארצי של האוניברסיטאות לבחינות ולהערכה ד"ר ברוך נבא, מנהל היחידה לשרות פסיכולוגי־ייעוצי (שפ"י) יוסף קולודנר, הפסיכולוג הראשי של המשרד ד"ר עמירם רביב, יועצת בכירה במשרד החינוך חנה שחורי ופרופ' עוזר שילד מבית הספר לחינוך של אוניברסיטת חיפה. ב־18.9.85 הגישה הוועדה את המלצותיה. עיקריהן ראו אור לראשונה בפומבי ב„על־המשמר" מיום 1.11.85.

בעיקרו של דבר קובעות ההמלצות:

- ● מבחני אינטלגנציה לא ישמשו בסיס למיון תלמידים עד סוף כיתה ט'.
- ● את מקום מבחני האינטלגנציה יתפסו מבחני הישגים (מבחני ידע מן הסוג של בחינות ההגנות או בחינות שליש בכל בית־ספר — י.ש.).
- ● לקראת החטיבה העליונה יהיה בית־ספר על־יסודי רשאי לבקש אישור ממשרד החינוך לערוך מבחנים, והוא יוכל לקבל את האישור רק מידי ועדה מיוחדת.
- ● הוועדה איננה שוללת עריכת מבחני אינטלגנציה לצורך אבחון ילדים בודדים, כדי שניתן יהיה לבחור למענם דרכי טיפול מתאימות.
- ● בכל מקרה שבו יינתן לבית ספר היתר לערוך מבחנים, חייב יהיה המנהל להודיע על כך להורים ולאפשר להם התנגדות.
- ● בכל מקרה אסור יהיה להעביר תוצאות מפורטות של המבחנים מבית־ספר למינהל.
- ● ההורים יהיו רשאים לקבל תוצאות של מבחני אינטלגנציה (או מבחני כושר קבוצתיים, או מבחנים פסיכומטריים) בצירוף הסבר.

אורים ותומים

מבחני מישכל נהוגים לא רק בירושלים, אלא שבירושלים העלו אותם לרמה של אורים ותומים, וליתר בטחון אף הכפילו אותם: בתי־ספר אחרים אינם מסתפקים במבחנים העירוניים, אלא מאלצים את ההורים לשלם עבור מבחנים נוספים, מאותו הסוג, הנערכים בידי מכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע.

מהו השימוש המקובל במבחני מישכל במערכת החינוך? משיבה ועדת באשי: א) לצורך אבחון רמת הכושר של הילד, ביחס לפער בין רמתו הפוטנציאלית לבין הישגיו הלימודיים הממשיים. כן נעשה אבחון של הרמה הממוצעת של כיתות ובתי־ספר. ב) לצורך שיבוץ התלמידים בכיתות או בהקבצות לפי רמות הישגים או לצורך ייעוץ והכוון שנתונות הוועדות עם סיום חטיבת הביניים או בית־הספר המשונה־שנתי. ג) לצורך ברירה (מיון) למסגרות סלקטיביות.

מבחנים מישכל — במקרים מסוימים

ועדת באשי מציינת, שכבר בגן הילדים עורכים בכמה יישובים מבחני מוכנות. ביסודיים ובעל־יסודיים מאתרים באמצעות המבחנים תלמידים חלשים ומשבצים אותם לעל־יסודיים. בחטיבה העליונה משמשת הצלחה במבחנים, בחלק מבתי הספר, תנאי לקבלת התלמיד.

הנימוק העיקרי של הוועדה, כנגד השימוש במבחני מישכל מהגן עד ט', הוא שמבחנים אלה עלולים, במצבים מסוימים, לשרת מטרות מנוגדות למטרות החינוך, כמו למשל הרכבת כיתות הומוגניות בחטיבות הביניים, בניגוד לעקרון האינטגרציה, או הצגת ציון המבחן כאיפיון קבוע של הפרט. אבל הוועדה אינה שוללת מכל וכל מבחני מישכל. היא מחייבת אותם לצורך אבחון תיפקוד לימודי לקוי, או לצורך ייעוץ והכוון אינדיבידואליים.

את הילדים יש לשבץ בכיתות ובהקבצות, על פי הישגיהם בפועל בתחומי התוכן המתאימים לכל מקצוע, ולא על פי מבחני המילת"א — סבורה הוועדה. כן ניתן לערוך מבחנים לשם איתור ילדים מוכשרים, לצורכי מחקר, או לצורך בחירת מועמדים מתאימים לחטיבה העליונה.

האם פירצה זאת מחזירה את המבחנים בדלת האחורית? רוח המלצות הוועדה מבטיח שחייהם שלמנהלי החטיבות העליונות יהיו קשים: בית ספר שירצה בכך יצטרך להסביר למשרד החינוך על פי אילו קריטריונים הוא בוחר את תלמידיו, מי יערוך את המבחן, למי ואיך יימסרו התוצאות, כיצד יוכנו התלמידים לקראת המבחן וכו'. אישור יינתן לעריכת המבחן בחטיבה העליונה בתנאי שבית־הספר יתחייב למסור את התוצאות לידי ההורים, על פי בקשתם, בצירוף הסבר.

להלן שאלות אחדות המופיעות במבחנים פסיכומטריים:
בחר לכל שאלה את התשובה הנכונה מבין ארבע התשובות המוצעות:
א) איזה מן הבאים אינו ריקוד? 1) מזורק 2) טנגו 3) פלמנקו 4) מדריגל
ב) חרם דרבנו גרשום — 1) אוסר על ביגמיה 2) מוציא מכלל ישראל ילדיה של נואפת 3) מחרים נישואי תערובת 4) מטיל חרם על יהודים המתפללים בהר הבית.
ג) איזה מן הספרים הבאים לא נכתב בידי חתן פרס נובל לספרות? 1) הזקן והים 2) הדון השקט 3) ציור קופרפולד 4) ענבי זעם
ד) כוכב הסרט „קדמת עדן" 1) פול ניומן 2) ג'יימס דין 3) אלביש פרסלי 4) אל פאצ'ינו.
ה) מיהו מחבר השאלות — 1) יהודי בן התרבות המערבית 2) יהודי בן התרבות המזרחית 3) ערבי ישראלי 4) פסיכומטריקן נקי מתרבות.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

מבחני אינטליגנציה

נגד

חבר ועדת הפרופ' באשי, יוסף יונאי מכהן כמנהל מחוז ירושלים. לדבריו הסתאבו מבחני המישכל, ובמקום שיהיו עוד מכשיר אחד המספק מידע למורים ולמנהלים על רמת תלמידיהם, הם הפכו למכשיר בלעדי.

אני מבטיח לך, אומר יוסף יונאי, כי באם בבית־ספר במחוז ירושלים לא ייערכו מבחני מישכל מהגן עד כיתה ט', ביטול השימוש במבחני המילת"א יחזיר למורה את מעמדו. הוא האדם המכיר מקרוב את התלמיד, ומשקל הערכתו יגדל. כשם שיגדל משקל המאמץ שהילד משקיע בלימודים.

בין העדים שהופיעו לפני ועדת באשי התנהל ויכוח בדבר האופי האובייקטיבי, כביכול, של מבחני המישכל, ובדבר השאלה אם אכן מגלים המבחנים את הפוטנציאל. לדעתי, כמחנך, נודעת חשיבות לא רק למישכל, אלא למאמץ, לחריצות הילד ולהישג הלימודי.

הפסיכולוגים הדביקו את כולם במילת"א. כל תלמיד רץ מבית־ספר תיכון למשנהו. כשעל גבו מודבקת תווית עם מספר המילת"א שלו. זוהי שערוריה חינוכית. התנגדנו למבחנים אלה מיום שנכנסתי לתפקידי כמנהל מחוז, בראשית תשמ"ד — כבר אז מצאתי, שתוצאות מבחן המילת"א הפכו למדד יחידי לשיבוצו של תלמיד בכיתה מסויימת בבית־ספר על־יסודי.

מפקחי המחוז אמרו, שפרט למדד של תוצאת מבחני המילת"א ישנם מדדים נוספים, אבל הפסיכולוגים וכמה מנהלים לא קבלו זאת. בדרך זאת התעלמו מקביעת המורה ומהישגי התלמיד ודיברו רק על הפוטנציאל. מחלת המילת"א התחילה כבר בגני הילדים. בכמה מקומות התברר, שאמהות הכינו את ילדיהן למבחנים בכיתה א', כאשר ילדיהן היו בני 5־6. מה שקרה עם הסקר לפני כחמש־עשרה שנה, קורה עכשיו עם מבחני המישכל: הם הפכו למדד יחידי לשיבוץ תלמידים בתיכון. זה ייפסק. במקרים אינדיבידואליים ובמעבר מחטיבת הביניים לחטיבה העליונה יינתנו היתרים לעריכת מבחני מישכל. ההיתרים לא יהיו אוטומטיים ואף לא סיטונאיים. כל מקרה ייבדק לגופו, או הפירצה המתירה עריכת מבחנים לא תהיה גדולה — מבטיח מנהל המחוז.

יוסף יונאי: הפסיכולוגים הדביקו את כולם במילת"א (צילום: רוני נעמן)

בעד

לסילביה זילברמן, מנהלת השירות הפסיכולוגי־חינוכי במחלקת החינוך של עיריית ירושלים, יש טענות כבדות כלפי דרך עבודתה של ועדת הפרופ' באשי. לדבריה, להמלצות לא צורפו הנמקות. איש מחברי הוועדה לא טען שמבחני המילת"א הם לא מהימנים. פרופ' באשי בא לוועדה עם דעה מגובשת ומוקדמת, נגד עריכת מבחני אינטליגנציה במערכת החינוך ובעד עריכת מבחני הישגים. „אולי הדבר נובע מכך שפרופ' באשי הוא מומחה למבחני הישגים — תמהה סילביה זילברמן.

מבחני המילת"א חיוניים להרכבת חטיבות ביניים אינטגר־טיביות — אומרת סילביה — שכונות ירושלים הן הומוגניות, ומבחני המילת"א מאפשרים מיזוג נכון בין ילדים חלשים, בינוניים וחזקים מכל רובע רישום, במסגרת על־יסודי אחר. מבחן מילת"א ראשון מועבר בכיתות ה', כדי שהמורים יוכלו ללמוד ממנו מה וכיצד אפשר לעשות כדי לשפר את תיפקודו של התלמיד לקראת תום בית הספר היסודי השש־שנתי. מבחן שני הועבר בראשית שנת הלימודים לתלמידי כיתות ח' בבתי־ספר שמונה־שנתיים. כדי שעוד השנה יוכלו המורים לשפר את מצב הילד. תלמידי כיתות ח' בחטיבות הביניים יעמדו במבחן המילת"א בסוף שנת הלימודים, כך שבכיתות ט' יוכלו המורים לשפר את מצבם.

הפסיכולוגים בודקים באמצעות המילת"א את הכושר המילולי והעיוני, כדי לנסות לנבא אם תהיה לילד הצלחה אקדמית. אך הפסיכולוגים גם מכירים במגבלות המבחן הזה. אין הם בודקים כושר טכני, אינטליגנציה חברתית או יצירתיות. במקרה שמורה מגלה ילדים בעלי אינטליגנציה בתחומים לא אקדמיים, הוא בהחלט יכול לדווח על כך לוועדה ולמנהל, לצורך שיבוץ הילד בכיתה המתאימה בחטיבת הביניים או בחטיבה העליונה.

המבחנים לא עשו עוול לשום ילד. טוענת סילביה זילברמן, כל הילדים מרובע מסוים נכנסו לחינוך מיוחד על סמך מבחני מילת"א. התוצאות היו נתונות לפיקוח, והמפקחים לא מחו כנגד שיבוץ הילדים דרוש מכשיר בדיקה. שלא היה תלוי בבית־ספר מסוים. חלק מן הוועדות מייחסות למילת"א חשיבות גדולה יותר מאשר הייתי רוצה, בדרך כלל המנהלים אינם משתמשים במילת"א כמכשיר בלעדי לצורך שיבוצם של הילדים בחטיבת הביניים. הוועדות שותפות לשיבוץ והן מתייחסות למידע הכולל המצוי בידיהן, ולכל ילד כאל אדם ולא כאל מספר. המבחנים גילו ילדים שהפוטנציאל שלהם היה גבוה הרבה יותר מן ההישגים.

אם וכאשר יבוטלו מבחני המישכל, תפסיד המערכת אינפור־מציה, מתריעה זילברמן. במקום שהמורים יעסקו בחיבור מבחני הישגים ובדיקתם, מוטב שהפסיכולוגים יעבירו את מבחני המשכל, ואילו המורים ישקיעו זמן בהשבחת יכולתם להשתמש במידע שברשותם.

ועדת באשי מתירה שימוש במבחנים כדי לאתר מחוננים. אם המכשיר אינו טוב בשביל כלל התלמידים, מדוע הוא טוב למחוננים? ברגע שמשתמשים במבחן מילת"א לאיתור מחוננים, פוגעים בכל המחוננים שאינם מצטיינים בתחום המילולי. אם המבחן אינו טוב לתלמידי כיתות ח', מדוע הוא טוב, לדעת ועדת באשי, לאיתור מחוננים בכיתה ב'? — שואלת זילברמן. כאשר ילד מחונן בתחום לא מילולי אינו מצליח במבחני מישכל, הוא נפגע קשות. לכן צריכה היתה הוועדה, לדעתה, להתיר לכל את השימוש במבחני כושר קבוצתיים או לאסור את השימוש בהם גם כלפי מחוננים.

התוצאות — לאבא ואמא

ועדת באשי קבעה, כי מעתה יהיו ההורים רשאים לקבל את תוצאות מבחני המשכל. נראה כי ההחלטה התקבלה בהתאם לחוק הגנת הפרטיות. ואם עד כה היו אנשי משרד החינוך עבריינים, ואילו מעתה ישמרו על החוק?

משיב היועץ המשפטי של משרד החינוך והתרבות וחבר ועדת באשי, עו"ד אריה בריק: לא משרד החינוך, אלא הרשויות המקומיות או מנהלי בתי־הספר העל־יסודיים, שאינם בבעלות משרד החינוך, היו אחראים לביצוע מבחני המישכל. ההנחיות שיראו אור בחוזר המנכ"ל יחייבו את מערכת החינוך, לרבות החינוך היסודי שאיננו בבעלות משרד החינוך.

על־פי חוק הגנת הפרטיות, יש להודיע לאדם שהוא רשאי לסרב למסור מידע, רק במקרה שהמידע מאוחסן במערכת לעיבוד נתונים אוטומטי (מחשב). הוועדה נהגה לפנים משורת הדין כאשר היא מחייבת מנהלים למסור להורים את תוצאות המבחנים, אפילו אין התוצאות מאוחסנות במחשבים. עורכי המבחנים הפסיכומטריים טענו כי מסרו את התוצאות להורים אך היה זה דיווח כללי למדי. עורכי מבחנים או רשויות מקומיות אמרו להורים: רצוי שילדיכם ילמדו בבתי־ספר מסוג מסוים — עיוני, וטכנולוגי או אחר, מבלי למסור פרטים ומבלי להבהיר כיצד הגיעו להמלצה זאת. מעתה יחויבו מנהלים למסור מידע מפורט, בצירוף הסבר.

— שתי פסיכולוגיות ירושלמיות הקימו דווקא עכשיו מכון להכנת תלמידים לבחינות פסיכומטריות. תהיה להן פרנסה?

לא ייערכו מבחני כושר קבוצתיים עד כיתה ט'. יהיו בחינות אישיות במקרים יוצאים מן הכלל, לצורך איתור מחוננים או כאשר המורה נתקל בבעיה לימודית קשה. מטעם זה נראה לי, שאין היום מקום להקמת מכון להכנתם של תלמידים למבחני מישכל.

— מדוע החליטה ועדת פרופ' באשי להתיר מבחני אינטליגנציה באורח עקרוני, לקראת סיום חטיבת הביניים (כיתה ט') ולא עם סיום חוק לימוד חובה בכיתה י'?

בגילאי חטיבת הביניים אין רשות למנהלים לבחור את התלמידים. הם חייבים לקבל את כל התלמידים המשתייכים לרובע מסוים. למנהלי החטיבות העליונות ישנה רשות לבחור את תלמידיהם, ללא קשר לרובע רישום. ועדת באשי אינה מעוררת את מנהל החטיבה העליונה לערוך מבחני מישכל, אך הוא רשאי לבקש אישור לערוך מבחנים אלה בתנאי שתוצאות המבחן לא ישמשו מידע בלעדי לקבלת התלמיד.

סוף העוול

פרופ' קרל פרנקנשטיין, פרופ' לחינוך מיוחד ולפסיכופתולוגיה של הילד, הגיש לבית המשפט העליון חוות דעת נגד השימוש במבחני אינטליגנציה. ואלה עיקרי דבריו: העוסקים בעיבוד מבחנים למדידת האינטליגנציה מצדיקים, בדרך כלל, את מלאכתם בטענה, כי המבחנים יאפשרו את הכרת ההבדלים שבין רמות התיפקוד השונות של הילד, בתחומי המחשבה והלמידה. לדעתם, שונות רמות אלה בגילאים השונים, אך הן שונות גם לפי הכישורים מלידה.

הם טוענים, כי הכרת ההבדלים בין הילדים תאפשר לאנשי חינוך לעבד תכני לימוד, אשר בעזרתם יוכלו המורים להביא את כל התלמידים להישגים אופטימליים, מוכשרים כמפגרים. הנחת היסוד של חסידי המבחנים הללו היא, שהיכולת השכלית נתונה לאדם מלידתו. ליכולת זאת הם קוראים „פוטנציאל אנושי". לפי השקפה זו של חסידי מבחני האינטליגנציה, ההבדלים בין צורות התיפקוד האינטלקטואלי הם כמותיים בלבד.

פרופ' פרנקנשטיין סבור, כי אין לדבר על סוג אחד של אינטליגנציה, אלא על צורות שונות שלה. ישנה אינטליגנציה עיונית, מופשטת, ישנה אינטליגנציה טכנית, חברתית, אינטואיטיבית (רגשית). לכל אחת מצורות אלה מחייבת שיטת מדידה אחרת, מבחנים אחרים והערכה אחרת. מובן, שסוגים שונים של אינטליגנציה מחייבים את המורים לקחת אים לטיפוסי תלמידים שונים אלה גם תוכניות לימודים שונות. גם אם לכל הצורות האלה ישנם גורמים משותפים, שייעשה עוול לאדם מטיפוס זה או אחר של אינטליגנציה, אם אין מתחשבים בייחודיות שלו בעת הערכת האינטליגנציה או בשעה שמלמדים אותו תוכן כלשהו.

פרופ' פרנקנשטיין מסתייג ממבחני האינטלי־גנציה בעזרת מבחן מילת"א, משום שאין הם לוקחים בחשבון את העובדה שתנאים סביבתיים שליליים עלולים לחבל בפוטנציאל הנתון. כתוצאה מכך יאבד הילד חלק מכוחות

(סוף בעמוד 6)

ההמנון „שאבד עליו הכלח"

ההסתדרות החליפה את מלות ה„אינטרנציונל" בנוסח חדש וגם הוציאה סידור תפילות לחברים הדתיים. בנוסח הישן, ואפילו בלי פסים כחולים על העטיפה.

הנוסח החדש של ההמנון דווקא מוצלח מקודמו. חיים חפר עשה מלאכה נאה, הכניס פנימה את הרעב לשלום, וחירות לכל עם. כנראה גם לעם הפלשתיני. אפשר היה לרענן פנימה את הרעב לשלום, וחירות לכל עם, כנראה גם לעם הפלשתיני. אפשר היה לרענן עוד יותר את המלים על־ידי החלפת המושג אינטרנציונל עצמו, בביטוי עברי חדש לרעיון. החשוב הזה של אחוות עמלים עולמית.

גם סידור התפילות החדש בסדר קומפקטי, נכנס לכיסו של פועל הממהר לעבודתו. הרעיון שמאחורי הסידור הוא נכון: להעביר מסר לדתיים שההסתדרות אינה אנטי־דתית, אלא רק נער ועסש הרעה; זהו מסר נכון, ואולי גם ישתלם בבחירות הבאות..

מה שמרגיז זה לא ההמנון החדש גופא, אלא הנימוקים של קיסר לשינוי: מכיוון שחברי הליכוד לועגים להמנון. וביחוד לשורה השנייה. „עם עבדים ומזי רעב", כדאי לקחת מהם את התירוץ ללעג. ואם זה נשמע קצת מתרפס, או קיסר ממשיך בנוסח אמיץ יותר: עכשיו, אם יתנגדו גם לנוסח החדש — נחשוף את אנשי הליכוד בקלונם: נראה שהם מתנגדים לרעיון הסולידריות הבין־לאומית, ולא לכמה מלים שזמנן עבר!

קיסר טועה: הוא לא יחשוף כלום. הליכוד גאה בכך שהוא „חד־נס", עוד מימי ז'בוטינסקי יש לו רק דגל כחול־לבן. בלי דגל אדום למאבק המעמדי בארץ. בוודאי בלי שום אחוות פועלים בין־לאומית. הליכוד רק ישמח לסימני התקפלות בהסתדרות בתחום זה. ואם להוציא מההסתדרות דברים שמפריעים לליכוד — אז מה שמפריע לו, יותר מהאינטרנציונל, זה קופת־חולים, והקיבוצים, והמושבים, ומשק העובדים העצמאי כולו, ועל התהום בין תנועת העבודה לליכוד אי־אפשר לגשר במלים.

ומשהו בקשר לאותו ביטוי מגוחך, כביכול, „עם עבדים ומזי רעב". כשלושה רבעים מפועלי העולם חיים בעולם השלישי, באתיופיה ושאר ארצות אפריקה, בדרום־אמריקה וברבות מארצות אסיה. הם מזי רעב — ועבדים למשטרים רודניים, כולל זה של הגוש המזרחי. כשאצלנו מזי הרעב „מצחיקים"; באמריקה ואירופה מתגייסים למענם טובי האמנים, ולא רק הם: במאי '86 ישלבו מיליוני אמריקנים ידיים בשרשרת שתימשך מקליפורניה לניו־יורק, דרך כל היבשת. מיליוני אנשים, שכל אחד מהם יתרום למלחמה ברעב.

גם אילו לא היו רעבים בעולם, וגם אילו האינטרנציונל היה המנון שמלותיו מתייחסות „רק" למזי הרעב בעבר, גם אז זה לא היה מצחיק, מפני שתנועה המכבדת את עצמה מכבדת גם את עברה. ורק לפני חמישים או שישים שנה, היו בארץ פועלים מזי רעב, עבדים לשגיונותיהם של איכרים, פרדסנים וקבלנים, שקדחו במלריה — וגם הקימו את ההסתדרות. ה„אינטרנציונל" אינו פרק מסידור תפילה, ואין עליו גושפנקא של בורא עולם. הוא מעשה של בני־אדם, ולכן מותר לשנותו. רק חבל שעשו זאת מפני שמתביישים בחלק מהמלים ולא מתגאים בהן.

ואם נחזור לסידור התפילה, מי שהיה רוצה ללעוג לו, היה מוצא פסוקים מיושנים רבים להיתלות בהם, כשם שיכול היה ללעוג לחלקים רבים אחרים של מסורת ישראל. פעם בשנה אנחנו יושבים בסוכות מצחיקות, ואחר־כך, בפסח, אוכלים מין מצות מוזרות. כל זה רק מפני שמנהיג פועלים עתיק, משה רבנו, שנאבק למען פועלים שהיו בהחלט עבדים־ומזי־רעב, התייצב בראשם, והחליט לפרוק מגבם הכפוף את עול פרעה מלך מצרים. המהומות שחולל שם אותו מנהיג לא היו צמחוניות: הוא, אישית, הרג איזה מנהל עבודה, „נוגש", שהתעלל בפועל.

כל הסיפור הזה כתוב בספר עתיק בסגנון מיושן, שאבד עליו הכלח, שנקרא תנ"ך. ואם כולנו, הדתיים והחילוניים מכבדים את המורשת הזאת, זה מפני שממנה צמח עם. כשם שמה„אינטרנציונל" הזה צמחה ההסתדרות. כולל הקומה החמישית בבית הוועד־הפועל.

● עודד ליפשיץ

על סף פילוג

מאת ז'אן כהן, אתונה

כאשר נקט פאפאנדריאו צעדי צנע בראשית אוקטובר, לא העלה על דעתו את חומרת התגובות עליהם. סבור היה, שבעקבות הצעדים הללו, כמו אחרי צעדים אחרים, יישמעו צעקות, תיערך הפגנה אחת או שתיים, ובכך יסתיים העניין. אפשר להניח בוודאות כי אף לא חלם כי הצעדים הללו יביאו את מפלגתו אל סף הפילוג.

ואכן היה לו כל יסוד לחשוב כך. הנהלת האיגוד הכללי של פועלי יוון (גג"ן) נתונה כולה לשליטת חברי פאסו"ק (שמה של המפלגה הסוציאליסטית היוונית). הצעדים היו הכרחיים לשם הבראת המשק היווני ועל־כן האיגודים המקצועיים יתמכו בהם. אך הפעם טעה פאפאנדריאו בחשבונו. מאז ראשית אוקטובר לא עבר יום בלי שביתות, לפחות בחמישה מיגזורים שונים של המשק. אפילו האיגוד הארצי־שמרני של השופטים ופרקליטי המחוזות הכריז על שביתה.

ה„מורדים" גורשו

אך הגרוע ביותר בא אחר־כך. בישיבה דראמטית של הנהלת הגג"ן, שהיתה מלאה דפיקות על השולחן, גידופים, וביטויים מפוקפקים, דרשו החברים הקומוניסטיים, יחד עם הימין, לצאת לשביתה של לפחות 24 שעות. הנשיא מטעם פאסו"ק ותומכיו דחו את הדרישה הזאת. והנה לפתע ערקו שמונה חברים של גוש פאסו"ק לצד הנגדי. פרצה סערה רבתי. בצעד, ללא תקדים, גירש פאפאנדריאו את „המורדים" מן המפלגה, בלא לתת להם אפילו אפשרות להיחקר על־ידי ועדת המשמעת שלה. הנימוק הרשמי לגירוש היה זה, שהם אינם תומכים בצעדי הצנע של המפלגה.

פאפאנדריאו לא התחשב בעובדה כי השמונה, מלבד היותם חברי פאסו"ק, הם גם חברי האיגוד המקצועי. יומיים לאחר־מכן הם הגישו, יחד עם הקומוניסטים והשמרנים, הצעת אי־אמון נגד מנהיגי הגג"ן. בהיותם הפעם רוב אכן גרמו להצבעת אי־אמון ולהדחתו של הנשיא מטעם פאסו"ק, ושל מזכירו לענייני כספים.

פאפאנדריאו אף לא חלם כי צעדי הצנע שנקט בראשית אוקטובר השנה יגרמו לסערת רוחות מבית – בתוך מפלגתו שלו

בנסיון לשמור על השליטה באיגוד המקצועי, הגיש הנשיא המודח, בתמיכת המפלגה, תביעה לבית־המשפט שיורה להנהלת האיגוד להפסיק את הליכי ההדחה ולהביא את הנושא בפני עצרת הגג"ן. השופט נענה לתביעה בהשראת הממשלה, חרף זעקות האופוזיציה שהממשלה מנצלת את מערכת השיפוט כדי להינצל מן המפולת הפוקדת אותה.

השתקת המחאה

בינתיים בחרו חברי האופוזיציה באיגוד המקצועי נשיא ומזכיר כספים חדשים ועתרו לבית־משפט אחר שיבטל את החלטת בית־המשפט הראשון. בנסיון למנוע עריקות נוספות הבהיר פאפאנדריאו, שכל חבר מפלגה שלא ילך בתלם של צעדי הצנע, יוצא בו־במקום משורותיה. כבר ישנם אנשים בתוך המפלגה, המדברים על דיקטאטורה שבה מוטב לחבר, החושב אחרת, לשמור את דעתו לעצמו.

אומר אחד מאנשי השורה באיגוד המקצועי: „קשה לתאר כיום, כי כשנים שהיה באופוזיציה, התייצב פאפאנדריאו בראשם של אלה שדרשו לשחרר את האיגוד המקצועי מכל השפעה ממשלתית".

עוד יותר מן הפילוג בגג"ן, מקוממת את הבריות ההכרזה, שהשמיע פאפאנדריאו באחרונה, כי לדמוקראטיה היוונית ולמוסדותיה נשקפת סכנה „מצדם של המועטים המצדדים עדיין במה שהיה בימים החשוכים" — ביטוי שגור במדיניות היוונית לשבע שנות הדיקטאטורה הצבאית. המניע להכרזה זו היה פיצוץ באוטובוס, ב־31 באוקטובר, אשר בו נפצעו 23 בני־אדם, שלושה מהם קשה. כל המפלגות הפוליטיות האשימו את פאסו"ק ואת פאפאנדריאו אישית, כי הם משתמשים בדיבורים מסוג זה כדי להשתיק את המחאה נגד צעדי הצנע, שלפי כל הסימנים לא יבוטלו.

אם המצב אמנם יימשך, ייהפך פאפאנדריאו לאכזבה גדולה ליוונים. הנה אומר משקיף פוליטי: „פאפאנדריאו הרג לא רק את הכלכלה היוונית. הוא הרג גם כל תקווה לשינוי ביוון, וזה הדבר הגרוע ביותר". אכן, רבים מאוכזבים משגיאותיו, אך מעל לכל נקעה נפשם משלטונו האוטוקראטי במפלגה ובממשלה.

סוף העוול

(סוף מעמוד 5)

הלמידה והחשיבה שלו, שהם במקורם תקינים. בולטת לעין סכנת השימוש במבחני אינטליגנציה המתייחסים לרמת התיפקוד של הילד הנבחן, כאילו זו רמה סופית. כאן מדובר בגורלם המר של מיליוני ילדים בעולם, אשר עלולים להתנוון ולהישאר מנוונים, אם אין המורים משתמשים בשיטות הוראה וחינוך המתאימות לשיקום הפוטנציאל האינטלקטואלי שלהם, שנתכל. אין בכוחם של מבחני מילת"א ומבחנים דומים לגלות את האופי המשני, הסביבתי, הלא־מולד, או הסיגור הכולל — על־פי תוצאות המבחנים הללו.

„עבודתי בישראל במשך 30 שנה, כפסיכולוג וכאיש חינוך", כותב המלומד שהגיע לגבורות, „לימדה אותי להיזהר מלהסתמך על מבחנים ועל דיאגנוזות סטטיות, אשר נובעות מבדיקות בעזרת אותם מבחנים. במקום להשתמש במבחנים מי־שב לכוון את אנשי ההוראה והחינוך להשתמש בשיטות הוראה מיוחדות, אשר מטרתן לעזור לאלפי תלמידים לשקם את כישוריהם האינטלקטואליים.

גם מבחינה זאת נראית הקביעה ההחלטית והסופית של רמת האינטליגנציה, בעזרת מבחנים מסוג מבחני מילת"א, כמסוכנת ביותר. בדרך זאת, על־ידי שימוש במבחנים, עלולים המורים להעתיק את הרגש מחיפוש אחרי שיטות המתאימות לשיקום פוטנציאל שנתכל, אל עבר הורדת רמת הדרישות והאתגרים הלימודיים המוצבים בפני התלמידים. בכך מנציחים אותם מורים ובוחנים את רמת התיפקוד הנמוכה של אותם תלמידים. ואת הפער שביניהם לבין המקופחים פחות. תפקיד ההוראה הוא לאפשר גם לבעלי פוטנציאל שנתכל להשתקם ולהגיע לרמה המקורית שבה יוכלו להתמודד עם תפקידים מורכבים בחברה. כדי להשיג מטרה זאת, צריכים אנשי החינוך ללמוד לא להסתמך על תוצאות הבדיקה בעזרת מבחני אינטליגנציה יותר מאשר על מחשבתם ועל יוזמתם — מסיים פרופ' פרנקשטיין את חוות הדעת המקצועית שלו.

פיטפוטים על נילוס הגזענות

הסופרים לא נענו לקריאת חבריהם לבוא לכנס על הסחף הגזעני ואלה שבאו ניסו לשכנע את המשוכנעים בנהר של מלל שגור ושדוף

מאת יעל ישראל

„חברינו הסופרים והמחנכים שלא הגיעו, החליטו כנראה שהכל טוב ויפה", התאונן הסופר משה דור, שציפה לאולם מתפוצץ, בפתח „מפגש הסופרים נגד הגזענות".

הגזענות אינה סחורה מבוקשת בקרב הסופרים: א.ב. יהושע, יצחק אורפז, יורם קניוק ופרופ' אוריאל סימון — היו בין הבודדים שהטריחו את עצמם לבית־הסופר. היתה גם אשה אחת לרפואה, שולמית לפיד, יו"ר אגודת הסופרים, שפתחה את הכנס בדברים קצרים כמי שכפאה שד. הקהל מנה כמאה איש ובתוכם לא היה אפילו כדי מניין סופרים. נבון, שהיה אורח הכבוד, התכבד לפתוח בנאום הראשון.

נבון מדבר באריכות על חינוך לדמוקרטיה. ובמהלך הערב מתברר שלשם כך כונס הערב הזה, ולשם כך הוזמנו מחנכים שבאו ביצוג מינורי, ולשם כך יחזור סופר־סופר על קלישאות חבריו.

„אנשים נתפסים לצד הסמנטי של המלה דמוקרטיה. אחרים מהעם בעד דמוקרטיה ואחרים שנמאס להם מהאנרכיה הוגים בדיקטטורה של איש חזק. יש משהו במשטר שלנו של ריבוי מפלגות שקצת ממאיס את עצמו על הציבור, אני רואה בזה סכנה גדולה" — מביע נבון. דעה יונית ידועה.

„העניין הוא חינוך לדמוקרטיה. מדהימה מידת הבורות בין ציבור אחד למשנהו. אין אנו מכירים זה את זה. הדבר אמור בדתיים וחילוניים, בעיירות, בקיבוצים ועיירי פיתוח" — אך דווקא לגבי תחומים אלו הוא אופטימי, אבל „הערבים הם אוכלוסיה ששמרה על נאמנותה לישראל למרות מצב הכיבוש". נבון, שומר ערש התרבות הערבית, מדבר בזכות דו־קיום כעניין קיומי ומוסיף את הקלישאה הנפוצה, „פיצצת הזמן".

„היערכות מערכת־החינוך לחינוך לדמוקרטיה היא לא מבצע, היא לחם חוק" — מסיים שר החינוך.

יצחק אורפז חושב ש„שמים משקל רב מדי" על כהנא כי הוא רק נושא חרב קטן בטקס שבטי של שנאה". הוא מזכיר את הזאבים בעור כבשים, אלה המדברים על שלמות הארץ, אהבת ישראל וכו', „אבל לא בדיוק מתכוונים לאהבת הבריות. אומרים שלמות העם ומתכוונים למדינת הלכה".

לקהל המורים מלמד אורפז בינה: „כשאנו באים אל הצעירים עלינו לבוא אל היסודות. לגלות את האמת הפשוטה: את המוסר, שיוויון ערך האדם. לך לנוער־כהנא ואמור להם „שלהיות יהודי פירושו להיות רגישים לעוול, ולא רק לעוול שעושים לי", הקהל באולם — קהל של שמאל — כבר משוכנע ממילא.

אך מנוי וגמור עם הסופרים שיש לשכנע את כולם, גם את המשוכנעים: פרופ' סימון מנסה לשכנע את אלה שלא כל־כך בטוחים אם היהדות היא גם גזענות, אם לאו. תוך כדי הבאת סימוכין מההלכה מפריך סימון כל קשר בין השניים.

סימוכין מהתורה: „אין שם גזענות. בגן עדן היה זוג אנושי אחד וכולם בניהם. על־כן כולם אחים. אחוות המין האנושי טבועה בסדר הבריאה, ועל־כן כל רצח הוא רצח אח". לחז"ל יש אפילו משפט הומני: „כל המאבד נפש אחת מבני האדם, כאילו איבד עולם מלא", רק אחר כך שינו את זה ל„כל המאבד נפש מישראל" וכו'.

סימון מדבר על ה„טוב והיפה של הייחוד הלאומי שיש לו מימד אוניברסלי. עם ישראל הוא אור ומופת. והבחירה היא לא לזכויות יתר אלא לחובות יתר".

האם עם ישראל הוא יחידת עילית? — לדעתו זו „הגדרה שבטית" וההוכחה: הגרים, ו„אתם ידעתם נפש הגר, כי גרים הייתם בארץ מצריים". אך הצרה היא, אומר סימון, שיש פלגים המסתמכים על כתובים כמו: „תמחה את זכר עמלק" — אבל לפי התורה וההלכה לדינים הללו יש תוקף רק על העמלקים, הכנענים וכד'. וערבים הם לא צאצאי כנענים, גם אייכמן לא היה עמלקי — אומר סימון.

מה הפתרון? — בקיצור נמרץ: עבודה חינוכית. נדמה כי הנואמים כולם נדברו ביניהם על מהות נאומם. גם יורם קניוק, בעל נסיון בהסברה ובפעילות נגד גזענות בחוץ־לארץ, מספר על חוסר ההצלחה בהסברה „זה דבר כה גדול ואי־אפשר לעורר את דעת הקהל, אבל אסור לוותר". גם הוא כעמיתו אורפז חושב שצריך להעביר מסר פשוט, לא לדבר בצורה מסובכת, בקיצור, לרדת אל העם. כעיקרי חינוך הוא חושב ש„לחיות ביחד — את זה צריך להעביר לילדים, לנוער שהולך ומתרחק מאיתנו. צריך לתת לנו להופיע יותר בצבא, בבתי־ספר תיכון".

א.ב. יהושע מקונן על מיתוס החייל הישראלי ההומני, זה מ„שיח לוחמים" — שעובר מהעולם. הוא נותן קצת רקע פוליטי היסטורי. „למה דווקא עכשיו היתה צריכה להתעורר שנאת ערבים? — כי זו הפעם הראשונה שישראל ידעה כשלונות".

יהושע מדבר על כשלונות הכלכלה ומלחמת לבנון, הרגשת התבוסתנות, משליכים על שנאת ערבים, כתרופה נגד דימוי לאומי נמוך של חברה כושלת. בעצם לראות את השתילים בעקבות מלחמת 67 — הוא מסביר. אבל יש לו טענות גם כלפי המגזר הביתי, אנשי הרוח שאמורים ללכת לפני המחנה בכל האמור במורשת מוסרית. הוא מזכיר משפט של סמי מיכאל, סופר ועיתונאי ידוע, שאמר: „אני לא מצפה מהערבים לשום דבר", ומוסיף לו את המשפט הנוגע הרחוק רק בכמה צעדים: „אני אומר את מה שאתם חושבים".

„זה אולי המשפט האינטליגנטי ביותר של כהנא" — אומר יהושע, „ויש בזה צדק, אנחנו צריכים לחשוב הרבה על מה שאנחנו חושבים באמת".

לפשט את המסר להמונים ולנוער. זה המסר של הסופרים. מצאו כי נאומים בכיכרות הם האפקטיביים ביותר. „אבל לא להיות פטורים מלתבוע את הקול השפוי גם מבני ישמעאל" — ממתן את דבריו משה דור.

בסוף עושים מבצע הערכות קטן, מחנכים מתבקשים לבוא ולבקש הרצאות הסברה בבתי־ספרם, סופרים בעלי מצפון חברתי מתבקשים לתאם כבר עכשיו היכן הם מוכנים להרצות ולהסביר, כדי לחנך את הדור הצעיר.

עוד מפגש אנמי שמעיד כי הסופרים כוחם בכתיבה, אף שדווקא הפומפוזי ביותר מבין הנואמים היה דווקא מצד הממשלה. מפגש שמעיד כי אנשי הרוח והמחנכים, אולי החליטו כי מספיקים ל„עשות רעש" וצריך להתחיל לעשות בפועל.

השמטה

ביום ג' 5/11 נשמט בטעות שמו של כותב המאמר „הצד השני של תקציבי הביטחון", בע"מ 7. הכותב הוא שמואל תמיר, חוקר במרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת ת"א.

המערכת

כסא טוב באמצע

מאת דורית גפן

על מה תתפרק הממשלה

לאחר שראש הממשלה שמעון פרס הלך השבוע ללמוד כיצד מתבצעת בסיעת הליכוד רוטאציה (החלפת תפקידים בין מי שכיהנה עד כה כיו"ר הקואליציה, שרה דורון לבין יו"ר סיעת הליכוד חיים קופמן) אפשר כביכול לחדול מהערכות מצב ומפרשנויות סביב שאלת קיום הרוטאציה בין שמעון פרס וממלא מקומו יצחק שמיר בעוד כאחד־עשר חודשים. גם העילה המדינית למשבר ממשלתי נראית בלתי רצינית לפי שעה.

הליכוד, במקרה זה שמיר ומקורביו, הרוצים למשוך את הממשלה הזו לפחות עד למועד רוטאציה, מנסה — על פי דרכו — להמעיט מחשיבותו ובעיקר מסיכוייו של המהלך המדיני עם ירדן. אין פלא על כן, שהתגובה של הליכוד על נאומו של המלך חוסיין בפרלמנט הירדני היתה כמעט צוהלת. סגן שר החוץ לא התאפק והגדיר אותה, לא פחות ולא יותר, מאשר סטירת לחי לפרס ולנאומו באו"ם ובכנסת. והרי זה בלבד הינה סיבה טובה למסיבה בליכוד. גם דבריו של המלך הירדני בלוכסמבורג על השתתפותו של אש"ף בתהליך המדיני גרמה נחת רב לאנשי הליכוד, הסבורים כי מהר מאד יסתבר לכל, כי האופטימיזם של פרס ביחס לחוסיין אין לו על מה להתבסס.

במפלגת העבודה מודעים היטב למועד הרוטאציה, ואם כי ראש הממשלה שמעון פרס חוזר בדרך כלל על המחוייבות שלו ושל מפלגתו למלא את הסכם הרוטאציה, אין עמדה זו מנת חלקם של כל ראשי המפלגה. הללו, המתנגדים למילוי ההסכם, אינם מדברים כמובן על הפרתו ברישׁ־גלי. אך לדעתם יש למצוא סיבות טובות ומתקבלות על הדעת לגרימת משבר. אותם אנשים סברו עד לפני זמן לא רב, כי הנושא המדיני, דהיינו, הסיכוי לפתיחת מו"מ עם המלך חוסיין יוכל להוות רקע מתאים למשבר כזה. הללו הטילו במידה רבה את יהבם במלך חוסיין, אשר ביודעו את המציאות הישראלית, יגלה תעוזה ובעיקר זריזות יתרה להתחיל בשיחות ומו"מ מדיני. בעוד שרק לפני זמן קצר נדמה היה, כי התסריט הזה הולך ומתממש, היו במפלגת העבודה אישים אשר ביטלו את האפשרות הזו על הסף. אלה טענו, כי זוהי שטות להמתין לגורם חיצוני, לא ישראלי, שיהיה מעורב, ולו גם בעקיפין, במשבר ממשלתי. לדבריהם, הנושא המדיני לא היה ואינו יכול להיות עילה למשבר. מה גם, שלדעתם מעטים הם הסיכויים לנצח בבחירות הכלליות בנושא מדיני, אשר בלאו הכי שנוי במחלוקת עמוקה, וצפוי בו מאבק חריף ביותר.

רמז ממוטה גור

בין אלה המסתייגים ממשבר על רקע חילוקי דעות מדיניים יש במפלגת העבודה אישים הגורסים, כי המשבר חייב וצריך להתחולל בנושאים כלכליים־חברתיים, שעליהם יש בתוך הליכוד עצמו חילוקי־דעות בין הליברלים בראשותו של שר האוצר יצחק מודעי, לבין „חרות" ובראשה השר דוד לוי.

רמז לאפשרות כזו נשמע כבר מפי שר הבריאות מוטה גור על רקע השעיית תקציבי הבריאות על ידי האוצר, גם ראש הממשלה עצמו שדיבר בשבוע שעבר בישיבת מרכז מפלגת העבודה מתח ביקורת על הליכוד, אשר מדיניותו הכלכלית הותירה את קופת המדינה ריקה, והביאה מפעלים רבים, כולל ההתיישבות העובדת והמיגזר החקלאי עד לסף פשיטת רגל. לא היה זה מקרה, שכאשר מנה מזכ"ל ההסתדרות באותה ישיבה את כל התחומים שבהם יש למנוע פגיעה, קרא לעברו ראש הממשלה. וגם את החקלאות.

הגיבוי הכמעט מוחלט שנתן בשעתו פרס לשר האוצר מודעי כדי להפעיל את תוכנית הכלכלית אינו בלתי מוגבל בזמן. פרס יודע, כי הצהרתו הציבורית שלו — בעת שתבע מציבור השכירים להוריד את רמת חייו בצורה משמעותית ובמקרים רבים אף בצורה בלתי אפשרית, כי בדרך זו תימנע אבטלה, התחייבות זו עלולה להפוך למילה ריקה נוכח המגמה של התגברות האבטלה. אך מעבר לאי־קיום ההתחייבות של פרס — מגמות כאלה סותרות לחלוטין את מצע מפלגת העבודה ואת השקפת עולמה, מה גם שהן טומנות בחובן תסיסה חברתית חמורה, שספק אם ניתן יהיה להשתלט עליה. מחוות של נשות שוטרים המפגינות מול הכנסת, ובוכות על כך שאין הן יכולות לקנות פירות לילדיהן, הן רק קצה הקרחון של המערבולת החברתית שהמדינה עלולה להיכנס אליה.

דמגוגיה סוציאלית

את הדגל הזה של שינוי הכיוון, ממיתון ואבטלה לצמיחה כלכלית, על מפלגת העבודה להרים בהקדם — סבורים אישים במפלגה, החוששים מניצול המצב הקשה על ידי הדמגוגים מן הליכוד, אשר לא יעלו סומק על לחייהם כאשר יטענו, כי בעוד שבתקופת שלטונם נהנה הציבור משפע ורווחה, הרי לא כן בתקופת שלטון המערך, הם כמובן לא יתייחסו למדיניות „נכונה" של הליכוד, שהידרדרה את המשק הישראלי עד התהום. הם גם יימנעו מלהזכיר, כי הם שותפים בממשלה הזאת, שאותה הם יאשימו, או ששר האוצר הוא בעצם איש שלהם. הדמגוגיה, בוודאי הדמגוגיה הסוציאלית, אינה שמה לב, כידוע, לפרטים קטנים כאלה.

במפלגת העבודה מביאים בחשבון את הדברים האלה, ואותם אישים הרואים בהמשך ממשלת האחדות מקח טעות פוליטי, טוענים, כי אם צריך ואפשר להביא למשבר ממשלתי, הרי יש לעשות זאת על רקע כלכלי־חברתי.

נשיא המדינה (במרכז), מזכ"ל ההסתדרות (משמאל) ויו"ר הכנסת בפתיחת הוועידה – תחושה של הקלה

הוועידה ה־15 כקרש קפיצה

במפלגת העבודה דוחים מכל וכל את ההשערה, כי הוועידה הרביעית של המפלגה תהיה למעשה מעין חזרה לקראת התארגנות המפלגה לבחירות מוקדמות אפשריות. מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם הודה אמנם בפני כתבים מפלגתיים, כי אם יוחלט משום מה על הקדמת הבחירות — הרי ההכנות הנערכות עתה לוועידה יוכלו לסייע, אך אין הוא רואה כל קשר בין שני האירועים, מה גם שוועידת „העבודה" מתקיימת למעשה באיחור, לאחר שנדחתה בשנתיים האחרונות פעמיים, לראשונה בגלל הבחירות לכנסת ה־11, ובשנייה, בגלל הבחירות להסתדרות. פתיחתה וקיומה של הוועידה ב־8 באפריל '86 היא פשוט מחוייבת המציאות.

ב„עבודה" מתכוננים לוועידה בתחושה של הקלה אמיתית. לאחר הטראומות של ועידות ההתמודדות בין רבין לפרס, כאשר הכל היו דרוכים כמו קפיץ מתוח סביב העניין הפרסונאלי, שחצה את המפלגה לשני מחנות, הוועידה ה־4 תיערך בסימן של שלום־בית ויחסים פנימיים תקינים. ממילא ניתן יהיה לשים בה דגש חזק יותר על הנושאים הרעיוניים, מתוך מגמה לערכן, ואולי אף לחדש חלק מעמדותיה של המפלגה בתחומים השונים.

הוועידה הרביעית עשוייה להעמיד במבחן רציני ראשון את מזכ"ל המפלגה עוזי ברעם, שבימים אלה מלאה שנה לכהונתו. ברעם נכנס לתפקידו לאחר התמודדות צמודה עם מיכה חריש. בין היעדים שהציב לעצמו ולמפלגה היו פתיחת המפלגה לחברים חדשים, הצערתה. ובעיקר, יתר דמוקרטיה בתהליך בחירת וקביעת בעלי התפקידים השונים מטעם המפלגה. הסמל לאותה תפנית ולאותו שינוי צריך היה להיות חיסולה של ועדת המינויים, אותה „ועדה מסדרת", אשר בחרה והרכיבה את הרשימה לכנסת. היום — חודשים ספורים לפני הוועידה — אין ב„עבודה" אף לא אחד, שיוצא בגלוי בזכות המשך השיטה. יתרה מזה, ראש הממשלה עצמו, שהוא גם יו"ר המפלגה, הצהיר ברבים על הצורך בכינון בחירות אישיות וחשאיות לכל התפקידים. אם יצליח ברעם לפרוע את השטר הזה בוועידה הקרובה יהיה זה הישג חשוב לו ולמפלגתו.

בצד ההכנות הארגוניות (פתיחת מיפקד ובניית אגרת בחירות מחברי המפלגה) נבחרה כבר הוועדה המכינה של הוועידה בראשותו של דוד ליבאי, שבא במקומו של היו"ר הכמעט מסורתי, חיים צדוק. גם ועדות המשנה — 18 במספר — כבר אויישו ואושרו. הוועדות הללו יעסקו כמעט בכל תחומי החיים: מדיניים, התיישבות, ערביי ישראל, כלכלה וחברה, עבודה ורווחה, שיכון ועיירי פיתוח, חינוך, נוער, דור צעיר, דמוקרטיה ומימשל, מעמד האשה, דת ומדינה, שלטון מקומי, ציונות עלייה והעם היהודי, איגוד מקצועי, מסחר ועיר ועצמאים, תקשורת ועיתונות, ואפילו שנות האלפיים, לדמגוגיה, שלא פס החזון במפלגת העבודה.

מטבע הדברים הוועדות שעבודתן והצעות ההחלטה שלהן ימקדו את עיקר תשומת הלב יהיו הוועדה המדינית, הוועדה החברתית־כלכלית, וב„עבודה" מציינים גם את הוועדה לדת ומדינה. זאת, לא רק בגלל הצטרפותה של קבוצת חברים דתיים בראשותו של הח"כ לשעבר דוד גלאס (מפד"ל) למפלגה ערב הבחירות לכנסת ה־11, ולא רק בגלל המגמה ב„עבודה" למשוך למפלגה ציבורים דתיים, או לפחות שומרי מסורת, אלא גם מתוך ראיית השותפות הפוליטית האפשרית עם המפלגות הדתיות, אך בצד השיקולים הפרקטיים האלה יעמדו עמדות מוכרות של חברי המפלגה, אשר כבר ניסו בעבר להעביר החלטות בנושא הדתי, כמו למשל נישואים אזרחיים, או הכרה בתנועה הרפורמית כאחד הזרמים הדתיים בארץ ובעולם.

תשומת־לב מיוחדת תוקדש בוודאי גם לוועדה לדמוקרטיה ומימשל בראשותו של פרופסור שלמה בן־עמי. זאת על רקע „הכהניזם" וגילויי הגזענות והמגמות האנטי־דמוקרטיות בקרב חלקים בחברה ובציבור הישראלי, אך כמו תמיד תעמוד בראש סולם ההתעניינות הוועדה המדינית, שבראשותו של ח"כ מיכה חריש. התבוננות בהרכב חבריה של הוועדה מלמד, כי יש לה גוון יוני יותר מאשר בעבר, אך יו"ר הוועדה המכינה דוד ליבאי אינו רואה בכך כל איתות או סימן לגיבוש הצעות והחלטות מהפכניות, שסותרות לקונסנזוס המפלגתי.

בין החידושים של הוועידה הד־4 מציינים ב„עבודה" את קיומן של ועידות אזוריות, אשר בהן יתקיימו דיונים ויוצעו הצעות החלטה, שיועברו אל ועדות המשנה של הוועדה המכינה את הוועידה. בכך מקווים לתת לפעילים ולאוהדים אפשרות להביע את דעתם ולהיות מעורבים בגיבוש עמדותיה של המפלגה.

ב„עבודה" צופים בהתעוררות התחושה בסניפים ובחוגים המפלגתיים השונים בסיפוק, מפלגה פעלתנית היא מנוף מרכזי — וביר לך כל עסקן מפלגתי. המיפקד ואגרת הבחירות מחדשים את הקשר הרדום בין המפלגה לבין חבריה ואוהדיה, ויוצרים התעוררות חיובית, המחזקת את הרגשת הבטחון של המפלגה לקראת הבאות.

הישועה של יש"ע

קשה שלא להבחין בקשר שבין ההרפתקה ההיסטורית של תנועת „התחיה" בגלל אותו מסמך חסוי וסודי, שיצא כביכול היישר ממגירותיו של ראש הממשלה, ואשר בו ישנו פירוט רב לגבי חלוקת השלטון בגדה המערבית בין ישראל וירדן בתקופת ביניים — עד לכינון הסכם שלום. לבין ההחלטות החמורות, שקיבלו ראשי מועצת יש"ע, המגדירות בין היתר את החלטות הממשלה בנושא השטחים כבלתי חוקיות, וממילא כבלתי מחייבות.

האידיאולוגיה של „התחיה" לגבי השטחים בגדה המערבית ידועה ואין בה חידוש. למעשה, אין הבדל בין תפישת העולם של גאולה כהן ופרופסור יובל נאמן לבין זו של יצחק שמיר ואריק שרון. אלה וגם אלה רואים בכל חלקי הגדה המצויים היום תחת השלטון הצבאי של ישראל, חלק בלתי נפרד מישראל, שאין להתמקח או להתפשר עליו, גם לא תמורת הסכם שלום. היה זה שמיר, שר החוץ, המיועד לראשות הממשלה בעוד פחות משנה, אשר אמר לפני ימים מעטים, כי הוא שולל מכל וכל את הנוסחה „שטחים תמורת שלום". הוא חוזר על הנוסחה הליכודית, המקובלת גם על התחיה: „שלום תמורת שלום", ותו לא.

הבדל טכני

ההבדל בין „התחיה" לליכוד הוא רק פרוצדוראלי־טכני. בעוד הליכוד מוגבל במקצת בגלל ישיבתו בממשלה מביטויים בוטים (אם כי מסתבר כי לחבריו בממשלה גם העבודה הזו אינה מפריעה) נגד מהלך מדיני עם ירדן, אשר עלול בסופו של דבר להביא לוויתורים טריטוריאליים, אין הגבלות כאלה חלות על „התחיה". אין ספק על כן, כי הזעקות והניפנוף ההיסטרי במסמכים, המעידים כביכול על „מכירה כללית" של השטחים, מאחורי גבו של הליכוד ושל העם כולו, נועדו לברכה שקטה מצד ראשי הליכוד. שמלאכתם נעשית בידי אחרים. אדרבא, הפירסומים הללו, שבליכוד אין טורחים לבדוק את מהימנותם, מהווים נשק קל ויעיל לניגוח ראש הממשלה. ההסכם הקואליציוני מדבר במפורש על מו"מ עם ירדן ללא תנאים מוקדמים, דבר שהליכוד אינו יכול להתנער ממנו בפרהסיה. אך ה„התחיה" אינה כבולה. אין היא מסתירה כאשר היא מרימה את דגל שומרי החומות של יש"ע. זה יכול רק להועיל לה במאבקה האלקטוראלי נגד הליכוד.

מועצת יש"ע, הנחשבת לחלוץ בראש מחנה שומרי שלמות ארץ ישראל, החליטה השבוע, כי חוקיותה של ממשלת ישראל היא על תנאי בלבד — רק אם תקבל את תכתיביהם הפוליטיים. שוב יצא המרצע מן השק, המכסה את כוונותיהם האמיתיות של ראשי יש"ע — למנוע בכל מחיר הסכם שלום עם ירדן, ומציאת פתרון של שלום לסכסוך הישראלי־פלשתיני.

שוטים ועקרבים

ראשי יש"ע ו„התחיה" כמו גם ראשי הליכוד טוענים כבר שנים, כי הרוב בעם מתנגד לכל פשרה טריטוריאלית בשטחים. אם אכן כך הדבר מדוע עליהם לאיים בשוטים ועקרבים אנטי־דמוקרטיים — עד כדי מרד? אם אכן מושרשת השקפת עולמם בקרב הציבור הרחב — על מה הם נזעקים? הרי ההגיון אומר, כי היו צריכים לתת לממשלה להעמיד את עצמה במבחן הזה — ולהיכשל. אך מי שמחפש הגיון בלאומנות קיצונית ובפאנאטיות חסרת פשרות — טועה בכתובת. מה גם, שהימין הקיצוני בכלל אינו בטוח, כי לעמדותיו יש רוב בציבור. והוא מעדיף ללכת על בטוח — לזרוע אימה של מלחמת אחים ומעשי מרד כדי להרתיע את „מקבלי ההחלטות" משיקול דעת ענייני ולאומי־ממלכתי.

רשות הקורא

המאבק נתקע באמצע

מכתב גלוי לאבות „האינטרנציונל המחודש"

בוודאי עומדים אתם עתה ליד עריסתו של הרך הנולד כאבות גאים, ומצפים לקבלת הברכות. עיניכם האוהבות מסונוורות מראות את פנימיו של יציר כפיכם. אולי תתקשו להבין שיש גם מי שאינו שמח בשמחתכם ואינו בא לברך דווקא. לא אני צריכה לספר לכם איזה עולם היה מולידו של „האינטרנציונל" הראשון. אך אולי שכחתם את משמעותו של המאבק, לקראתו ממריץ השיר?

נכון, איננו חיים עוד בעולם של דיכוי מחפיר. של ניצול ילדים ומבוגרים עד כדי המתת דור שלם תוך עשר שנים (כמו באנגליה של המאה הקודמת), אך מצבו הטוב לאין־שיעור של העובד היום, הוא תולדה של מאבקים מאז ועד היום. כשאנו נוטים לשכוח זאת היום, אנו נותנים יד חופשית למעוניינים להשכיח כי הפערים החברתיים והכלכליים (סוציו־אקונומיים בשפה „המקצועית") לא הצטמצמו גם בימינו והם הולכים ונפערים — גם אצלנו — עוד ועוד.

תפקידו של מי הוא לשמור על מודעותו של העובד למצבו ולמצב החברה בה הוא חי, אם לא של הארגון המפואר והחזק המייצג אותו, הזקוק היום אולי יותר מאשר אי־פעם לשמירת חוסנו. ביסוס יסודותיו וחיזוק אמונתם של חבריו בשליחות שהם נושאים? עמוס עוז מביא מדברי א.ד. גורדון (בספרו: „באור התכלת העזה") את המשפט הבא: „...אילו היתה כל הצרה שבעולם נובעת מן הניגוד שבין מנצלים למנוצלים — כבר מזמן היה הכל בא על מקומו בשלום, וכבר מזמן היו המנוצלים קמים על מנצליהם ושמים קץ לכל ניצול שהוא. אלא שהמשועבדים אינם חולמים בסתר ליבם לזכות ולהשתחרר. לא! הם חולמים להפוך למנצלים ולמשעבדים, ולעולל לאחרים ככל אשר עוללו להם". זה המצב גם היום. הולך ופוחת הדור של עובדים בעלי הכרה מעמדית, השואפים לבנות חברה צודקת יותר והמודעים לכך שהסיכוי לזאת טמון רק באחדות בני מעמדם ובסולידאריות שביניהם.

ועתה לשיר עצמו:

א. מבחינה ספרותית — הדביקה של מילותיו של חיים חפר לסגנון הנמרץ של שלונסקי, יוצרת שעטנז בלתי־נסבל ומעורר מחשבה שמוטב היה לחבר המנון חדש, מאשר לעולל זאת ל„אינטרנציונל".

שירו של שלונסקי הוא כולו מיקשה אחת: קריאה למאבק, ההולכת ומתעצמת — כיאה ליצירה ספרותית — לקראת סופו של השיר. ואילו ביצירה החדשה נשארה קריאה זו תקועה בבית האמצעי המסכן שנשאר לפליטה, ואין לו כל מובן במקומו החדש.

ב. אינני מבינה בשום פנים, במה יפה הביטוי „רעב ללחם" מ„מזה רעב"?

ג. גם בשעה שנכתב השיר, לא היו מושאיו „עבדים" במובן המקובל של המלה וגם כיום אין לעובד (ויותר מכך לפועל) מה למכור זולת כוח־עבודתו. ויש מי שטורח להגיע למצב בו לא יהיה לו עוד מה להפסיד זולת כבליו.

ד. „אינטרנציונל" הוא שמו של השיר משום היותו הימנונה של „האינטרנציונל" — תנועת הפועלים הבינלאומית — שחרתה על דגלה את הצורך בסולידאריות ובמאבק משותף של כל פועלי העולם למען חברה צודקת ושוויונית. אגב — לשוויון, תהיתי וחיפשתי, היכן בשיר כולו בא לביטוי רעיון השוויון. ולא מצאתי. חסר זה צרם את אוזני מיד. אינני מאמינה שאך מקרה היא ההימנעות מכל פרט שיזכיר את מושג הסוציאליזם או הערכים המבטאים אותו. ואתם, בן אהרון וקיסר — משלימים עם זאת?

ה. חיים חפר בשיחתו עם אחי רותאל (על המשמר 4.11.85) מביא כאסמכתא למעשה השינוי את שינוי מילות „התקווה".

אכן, מילים אלו שונו והשינוי הוא משמעותי. הוא בא לבטא את התפיסה הציונית שאינה עוד שאיפה מיסטית לשוב לארץ האבות ותקווה לגאולה, כי אם רצון „להיות עם חופשי בארצנו" — עם כל מה שביטוי זה אומר.

ו. ח. חפר טוען באותה שיחה, כי המילים: „זה יהיה קרב אחרון במלחמת עולם" הושמטו משום היותם רמז למלחמה אטומית. לא מיניה ולא מקצתיה. כל המאמין בסוציאליזם ראוי שיידע, ובימינו, לא פחות מאשר אי־פעם, כי הקרב האחרון לפני שיהיה העולם טוב יותר, יהיה המאבק המעמדי. לא בהכרח מאבק אלים. אך מאבק, אשר רק עם הצלחתו נגיע לחלוקה צודקת יותר של משאבים בעולם כולו ולאחוות־עמים (כמובטח בשיר) אמיתית.

לוותר על המאבק המעמדי ולהחליפו באחווה ובחירות לכל עם (תהיה כוונתן טהורה ככל שתהיה), הוא, איפוא, שינוי משמעותי מאד. ובכן, חברי המזכ"ל (שאני רואה בך לוחם נאמן לשמירת ערכי ההסתדרות ותנועת־הפועלים) וחברי בהסתדרות, אני פונה אליכם ומבקשת שתדחו את השינוי המוצע. עוד לא הגיעה העת לפרוק את הנשק ואין לזנוח את השאיפה והמאבק למען חברה נאורה וצודקת יותר.

על כל פנים אני, בבואי לטקס בו יושר ההימנון, אוסיף לשיר בלב שלם את המלים הישנות והיפות!

תמר הרצוג, קרית־חיים

תרבות ואמנות
בעריכת עלינא תורי

תיאטרון | שפוטים, גולים ועקורים

זכרונותיה של אינטלקטואלית רוסייה שהוגלתה לסיביר בתקופת הדיכוי הסטליניסטי, שימשו בסיס למחזה „שאלה של גאוגרפיה" ● המחזאים ביילסקי וברגר חששו למכור את המחזה לישראל — „לא רצינו יצירה אנטי־קומוניסטית" — אך קשה להימלט מאנלוגיות

„שאלה של גאוגרפיה" – איחוד כנקודת מוצא. בתמונה: דורון סופר וליאת גורן

מאת יעל ישראל

„שאלה של גאוגרפיה", הפקת שנייה של תיאטרון באר־שבע לעונה הנוכחית, חושפת נושא שלא טופל עדיין ברמה הישראלית: אזור מחנות הכפייה בברית־המועצות, גולים רוסיים בגולאג שבסיביר — נושאים כה מוכרים לתרבות הישראלית הנתקלת באופן יומיומי בעולים רוסים שעברו על בשרם את אימי מחנות הכפייה הסיביריים.

המחזה האותנטי מבוסס על זכרונות של אינטלקטואלית רוסייה: יבגניה סימיונובנה גינזבורג, עיתונאית, משוררת ופרופסור באוניברסיטה של קזאן, אשר בתקופת טיהורי סטאלין, בשנת 1937, הואשמה בטרוציקיזם, בהשתייכות לארגון טרור אנטי־מהפכני, הוגדרה כ„אויבת העם" והושלכה לעשר שנות מאסר בידוד בכלא של הנ.ק.ו.ד — והיא עדיין לא בת 30. גם בעלה, שלו היה תפקיד מרכזי במפלגה הושלך לכלא ויותר לא ראתה אותו. בנה הבכור בן הי11 נפטר ואת בנה השני, אותו ראתה לאחרונה כשהיה בן 4, היא פוגשת לאחר שנים ארוכות כשהוא כבר גבר צעיר, לאחר שקיבלה מעמד של גולה במאגאדן.

בשנת 1955, לאחר מותו של סטאלין, זוכה יבגניה גינזבורג לטיהור שמה, ולחופש כתיבה ויצירה. היא כתבה שתי אוטוביוגרפיות על הימים האפלים בכלא הסוביטי. מהביוגרפיה הראשונה, „שני קולימה", שאבו זוג המחזאים גלה ביילסקי וג'ון ברגר את הבסיס למחזה „שאלה של גאוגרפיה". ביילסקי, שמתגוררת כיום בצרפת עם בן־זוגה ברגר, היא ילידת אוקראינה, ובמוסקווה פגשה את האם והבנה, והחליטה לבחור באיחוד הדרמטי והמרגש בין השניים כנקודת המוצא לסיפור על גולים העקורים ממולדתם, המרצים עונש על חטא קרטיילאי בקולימה — הוא אזור הגזירה הנודע לשמצה בתקופת הדיכוי הסטליניסטי.

המחזה שמתרחש בשנת 1952, מפגיש אותנו עם דאשה (ליאת גורן), שלאחר עשר שנות מאסר קיבלה מעמד של גולה במאגאדן — בירת קולימה שבסיביר. היא חיה בדלות יחד עם ידידיה השפוטים, כמותה, על סעיף 58 שעל־פיו הורשעו מיליוני אנשים בעבירות כאילו־פוליטיות — אויבי המשטר הקומוניסטי. דאשה מתגוררת עם ארנסט מוסייביץ' עיזורמן (יוסי יבלונקה), רופא השפוט על סעיף 58 שמטפל בגורילות, הם הקצינים והחיילים הממונים מטעם המשטר, ומחכה בקוצר רוח לביקור בנה בן הי16 סאשה (דורון סופר). בדרמה „שאלה של גאוגרפיה", אותה ביים יורם פאלק („יונו והטווס"), אין רגעים דרמטיים רבים, במהלך ההצגה נחשפים חייהם המשעממים ופחדיהם של הגולים שמשתדלים לקיים אורח־חיים נורמלי ושפוי: הם נפגשים לארוחות, הולכים לקולנוע, מטיילים, אוהבים ועושים כל מה שעושים אורחים רגילים — אך בהגבלה ובפחד מתמיד אפילו מהצל של עצמם.

גרישה (מריק חסמן) שגם הוא עבר את ההתנכסות האומללה של להיות מתנגד למשטר הקומוניסטי המכביד, כנראה ממוצא יהודי, משתכר כדי לשכוח ומשתדל להתייחס בציניות לזוועות שעברו, אך מתחת למעטה הלא־אכפתי פורצים הטירוף והפחד מפני מעצר שני; איגור גרצמן (קונסטנטין אנטול), מוסיקאי לשעבר ויהודי שזנח כל תקווה ולא רוצה או לא־מסוגל להמשיך ולהילחם; לידיה איוונובנה (מרגלית סטנדר) משכילה שמתרפקת על עברה, ומישה (יאשה גילנסקי) — היחיד מבין שפוטי 1958, ששפוט על עבירה פלילית אך גם הוא אחוז פחדים. בתווך — הבן האובד סאשה שמתיידד עם חבריה המבוגרים של אמו אך אינו מוכן לקבל את הפחד וההסתגלתנות שלהם. הוא — צעיר, רומנטי, מורד ומסוכן — מתחבר עם „הפליליים" ומתכנן בריחה אל מעבר לטאייגה הקפואה, אף שכזו כלל אינה בגדר האפשר. במהרה הוא לומד שבגולה הסיבירית אין תקווה, אין אפשרויות בחירה ואין להילחם או למרוד בגורלות. הגורל חתום מראש ואין „הנחות" לאיש מהגולים.

אל המחזה הגיעה ציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר־שבע, בצרפת, שם פגשה במחזאים ברגר וביילסקי. פינס, שגם הוריה עברו על בשרם גלות, והנושא קסם לה ביקשה לרכוש את הזכויות, אך היא מספרת שביילסקי חששה למכור את המחזה לישראל כי לא רצתה שיעשו מזה מחזה פוליטי.

„לא רצינו יצירה אנטי־קומוניסטית, התכוונו לעשות משהו יותר אוניברסלי" — אמרו המחזאים. אך למרות הרצון להימלט מביקורת פוליטית, או מאנלוגיות למשטר הקומוניסטי בן זמננו, יש בהצגה רגעים רבים של מרירות שאינם יכולים להתחמק מהצבעה מרשיעה על הקומוניזם המרכא. אומנם, גינזבורג שוחררה בשנת 1955 לאחר מות סטלין, אך הגולה הסיבירית ואימי המשטר קיימים מאחורי מסך־הברזל עד היום.

בקטע העימות בין ארנסט לסאשה הנער שרוצה לחטוף ספינה ולברוח על־פי דגם הסרטים ההוליוודיים, אומר לו ארנסט בפיכחון ציני: „על מה שקורה כאן לא יעשו סרט לעולם", ואף שהאלימות והזוועות כמעט שאינם נוגעים בהצגה המתרחשת רק בביתה של דאשה — אי־אפשר שלא לחשוב על ההקשרים הפוליטיים לימינו, בייחוד כשברקע נשמע שיר מחאה משל פסטרנק.

בסצינה אחרת מספר איגור על בית־הקולנוע בו צפו הגורילות, וה„זקים" השפוטים בסרט רומנטי שהיה „הרגע היחיד בו בוכות נשותיהם, ובוכות נשותינו" — רק באולם החשוך מושג שיוויון אידוני בין בני־האדם. בסוף ההצגה מתפכח הבן סאשה מרעיונותיו הרומנטיים ומבין את מצבה המוגבל של אימו שנעצרת בשנית, הוא נותר בגפו והגורל נמשך. גם הבן האמיתי ואסיה, שעליו נכתב המחזה והפך לימים לסופר ידוע אמר: „הרבה למדתי במאגאדן".

הנקודה היהודית אינה מורגשת בהצגה. ביילסקי, בעקבות גינזבורג, טשטשה מוצא ונגוע על־פי הרצון להפוך את המסר לאוניברסלי. עד כמה שאפשר, גינזבורג עצמה, שנפטרה מסרטן בראשית שנות ה־70, היתה יהודייה, אך לאחר שהשתחררה מהכלא התכחשה ליהודיותה והתנצרה. נינה מיכאולס עלתה מברית־המועצות, במאית ומורה ב„בית צבי", שפגשה את יבגניה גינזבורג, בשנת 65, בבית הבראה לאנשי־רוח במוסקווה טוענת שגינזבורג לא התנצרה: „זו היתה רק התרחקות מתוך כשם שרבים מאנשי־רוח היהודיים התרחקו מהדת ואף שנשארו יהודים בנפשם. שמירת המסורת לא היתה התנאי לזה. גינזבורג היתה אשה נפלאה שלא איבדה את חום לבה לאדם ומה שהציל אותה. היה לה כישרון לראות את הדברים הטובים ולכן הצליחה להתעשר בעולם הזוועתי בו חיה. היא היתה אידיאליסטית ורומנטיקנית ושמחה על שהיא חיה. היא היתה אשה, שבכל מקום בו ישבה נתנה הרגשה של חום ושל בית. היו לה עיני ילד תמימות. חששתי לפגוש בה כי פחדתי לראות צל של אדם שבור. אך היה לה חוש הומור ואירוניה. מכל דבר רע יכלה „להפוך" משהו. למשל כשפגשתי בה היא אמרה לי דבר מעניין: „אני רוצה לתת לך את מספר הטלפון שלי שהוא: 371058", נשארתי עם פה פתוח כי הבנתי ש־37 זה השנה בה עצרו אותה, והיא קיבלה 10 שנים בכלא, על סעיף 58".

החודש במוסיקה
חלום העיגולים
מאת דוד אור

עיון ברשימות ההצגות המוסיקאליות שמזומנים לנו גופים שונים, בחודש נובמבר, מראה על חיים מוסיקליים לגמרי לא עניים.

בפילהרמונית יש שתי תוכניות עיקריות. קונצרט משותף של התזמורת עם להקת המחול „בת שבע". המלחין האמריקני החשוב, אהרון קופלנד, שחגג בימים אלה יובל — יהיה הנושא שיאחד את התזמורת עם להקת המחול. ארבעה מחולות חדשים לפי המוסיקה שלו הוכנו על־ידי שני הגופים ושלושה כוריאוגרפים שונים (קונצרט ראשון - 9.11).

שני סולנים יופיעו עם הפילהרמונית החודש — הראשון — דניאל בנימיני, הישראלי, שינגן קונצ'רטו לוויולה של פנדרצקי הפולני — מלחין חשוב בן זמננו (מ־20.11). סולן אורח הוא האבובן האן דה פריז, מן השורה הראשונה של נגני האבוב בעולם שיופיע בסדרת הפילוקלאסיקה (מ־23.11).

„זמרי קאמרין" — המקהלה המחוננת שחוגגת בימים אלה את שנת העשור, תופיע בסוף החודש בקונצרט הראשון שלה לעונה זו. יוסף טל כתב יצירה מיוחדת לשנת העשור שלה בשם „חלום העיגולים" - יצירה המבוססת על טקסטים של רבי נחמן מברסלב והיא תבוצע עם סולנים ישראליים. והתזמורת הקאמרית הישראלית. בתוכנית יבוצעו גם „המגניפיקט" של ויואלדי ו„מיסה" של בטהובן.

הסימפוניאטה של באר־שבע מארחת את הפסנתרנית פנינה זלצמן בסדרת קונצרטים אתה, ולקראת סוף החודש תגיע נגנית חלילית מדנמרק מיכאלה פטרי. כלי נדיר על בימות הקונצרטים בעולם והנגנית אולי הגדולה ביותר בכלי שלה. קונצרט מסקרן שיופיע בכל רחבי הארץ לקראת סוף החודש ותחילת החודש הבא.

תזמורת ירושלים, שביצעה בחודש שעבר שני מבצעים רציניים: האופרה „טוסקה" והסימפוניה הרביעית של מאהלר, תבצע החודש קונצרטים פחות מפוצצים — קונצרט לנוער, וקונצרט של מוסיקה פופולרית.

הרבה קונצרטים, הרבה מוסיקה, לא הרבה שמות מפוצצים, אבל פעילות בהחלט מעניינת.

שחקנים נגד מחזאי

מברק מחאה נגד העלאת מחזהו של פסבינדר „האשפה, העיר והמוות", הנושא מסר אנטישמי, נשלח לפני מספר ימים על־ידי יצחק ברקת, מזכיר ארצי של איגוד השחקנים בהסתדרות.

המברק נשלח לתיאטרון העירוני פרנקפורט וכן לוועד השחקנים בתיאטרון, ונאמר בו: „תמיד נלחמנו ונוסיף להילחם בקווים הראשונים של כל מאבק נגד גזענות ואפליה. שנו החלטתכם והורידו את המחזה מיד".

פסטיבל
נתונים מבטיחים
„הים" — מחזהו של בונד („הצילו", „ליר") מועלה בהצגת בכורה ישראלית ב„בית צבי"

מאת שפרירה זכאי

בית צבי, ביהיס לאמנות הבמה והקולנוע — מגמת התיאטרון — בהנהלת גרשון בילו, פתח את שנת הלימודים תשמ"ו בתוכנית רפרטוארית עשירה ואפילו אמביציונית.

כל שבועיים, החל בראשית אוקטובר, מוצגת באולם התיאטרון של בית הספר הצגה חדשה, ששחקניה הם תלמידי השנה השלישית, והבמאים, במאים מקצועיים. ההצגות הראשונות של העונה הם „בית המלאכה" מאת ז'אן גרימברג בבימוי ניקול קסל; „מארחים את מר סלואן" מאת ג'ו אורטון בבימוי ערנה שביט; „הים" מאת אדוארד בונד, בבימוי הבמאי האנגלי האורח כריס הייס; „ביסמן ולנה" מאת אתל פוגרד בבימוי רוני ניניו והמחזה המוסיקלי „גבירתי הנאווה" בבימוי מייקל ראונז.

השחקנים הצעירים עובדים במקביל על מספר תפקידים וזה בהחלט „שפשוף" רציני לקראת מה שמצפה להם על הבמה המקצועית בעתיד. מחומשת המחזות הנזכרים לעיל, הוצגו כבר ארבעה על הבמות השונות בישראל ואילו „הים" של אדוארד בונד זוכה להצגת בכורה בישראל. בונד מוכר בארץ ממחזותיו „הצילו", שבזמנו נאסר על־ידי הצנזורה בגלל סצינה אכזרית שבה נרגם תינוק, וכן „ליר".

להעלאת „הים" הוזמן הבמאי האנגלי כריס הייס ולמעשה היה זה רעיון שלו להתמודד דווקא עם מחזה זה. כריס הייס התחיל את דרכו בתיאטרון כשחקן, אבל עד מהרה החליט שהוא מעדיף בימוי. הוא עבד בעיקר באנגליה וכן בארצות אחרות כמו גרמניה והולנד. באנגליה ניהל במשך חמש שנים תיאטרון רפרטוארי בקנטרבי ואחר כך, במשך חמש שנים נוספות, היה מנהל אמנותי ובמאי בתיאטרון המלכותי בפלימוט. שם ביים את „הלילה הי12", „מקבט", „המיקאדו", „איש הפיל" ועוד. עכשיו יש לו להקה בלונדון וכשיחזור מישראל יביים, בין היתר, את „רומיאו ויוליה" לשקספיר, הצגה שתסייר בעולם במסגרת פסטיבלים שונים.

„הים" מתרחש בשנת 1907 בעיר חוף במזרח־אנגליה. סערות ורוחות עזות הן תופעה כמעט קבועה במקום. החברה היא ויקטוריאנית ומחולקת למעמדות באופן ברור וחריף. בראש הסולם החברתי בעיר עומדת אשה חזקה ועשירה ובקוטב השני ניצב האטץ, טיפוס תמהוני, שנראה נורמלי, אך מטפח רעיונות מטורפים על כוחות מהחלל שפלשו לארץ ויקעקעו את החברה. לעומתו, אבנס, הוא אדם חכם שמנסה לפרוץ את המסגרות הנוקשות, פורש מהחברה וחי באוהל דל על שפת הים. סיפור המחזה הוא כביכול לוקאלי, ועוסק בספינה שנטרפת בסערה ובאדם שטבע, אבל הרעיונות הם אוניברסליים ויש במחזה הרבה אמיתות כלליות. זו גם קומדיה שיש בה הומור דק ואיכויות פואטיות.

המחזה אינו קל והוא מעמיד אתגר קשה בפני השחקנים־תלמידים, שלכמה מהם נתונים מבטיחים. הבולט בכולם הוא יגאל שדה בתפקיד האטץ, שמוכיח בשלות ונוכחות מרשימה.

גם מבחינת העיצוב הבימתי נמצאו פתרונות נאותים כשהשחקנים משתתפים בהחלפות הרבות של התפאורה. התרגום העברי הוא של רבקה משולח. המחזה יועלה עד הי16.11 מדי ערב.

בצד הפעילות האינטנסיבית באולם התיאטרון של „בית צבי", נותן תיאטרון „הספריה" שלידו חסות להצגות של בוגרי בית הספר מכל הזמנים, דוגמת „בצחוק ודמע יהודה נפלה, בצחוק ודמע יהודה תקום" של רוני ענבר, שהוצגה בפסטיבל עכו האחרון.

קונצרט־ראשון
„טוסקה" – תמונה חסרה
מאת אביבה שלח

התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור, מקהלות וזמרים אורחים ב„טוסקה", אופרה בשלוש מערכות, מאת ג'אקומו פוצ'יני, לפי ליברית מאת ג'וזפה ג'אקוזה ולואיג'י איליקה. המנצח ומעצב ההצגה והבימוי — גארי ברתיני. בנייני האומה, 30.10.85.

לפוצ'יני היתה השקפה ברורה על מושג האופרה. שלא כדוגמת היריעה הרחבה ומגוון עלילות המשנה שפרסו מוצרט, וגנר וורדי לפני האופרות שהלחינו, התרכז פוצ'יני במישור יחיד בכל אופרה, בו משתלבים תשוקה ורגישות, פאתוס ורוך — ולאלה מכוונים כל המאמצים.

כזה הוא גם סיפור אהבתם האומללה של טוסקה, הזמרת המפורסמת, והצייר קאברדוסי שהוצג בירושלים בהפקה שחצייה תזמורתית וחצייה בימתית, ולצד ביצוע מלא ושלם של תפקידי הנגינה והזמירה הצטמצמו המרכיבים החזותיים של התפאורה ומשחק לגרמים בתוותידם כר נרחב לדמיונו של הצופה.

דרך ביניים זו היא אפשרית ועשויה בהחלט לענות לציפיות של יצירה מושלמת כאשר המשתתפים במאמץ המשותף מודעים לאחריות הנוספת המוטלת על שכמם — למלא בנגינתם־זמרתם את פרטי התמונה הבלתי מושלמת.

בכך נתגלו הבדלים ניכרים בין העושים במלאכה למרות ההנהגה המצוינת של גארי ברתיני. נגינת התזמורת היתה צבעונית, רגישה ומשוכללת וגם זמרי המקהלות לא הכזיבו. פחות מרגשים היו הזמרים, הכוכבים הראשיים בעלילה המפותלת. בולט ביותר לחיוב היה הברון סקארפיה, ה„נבל", שנשמע יפה בבריטון העשיר של יוג'ין הולמס. מרי מקלר היא בעלת סופרן צלול ומקצועי מאוד אך טוסקה שלה היתה דלת אהבה וגם מעוטת סבל וכזה היה גם הארי תייארד שלו טנור לא רע, אבל חסר רגש. השותפים האחרים היו די בסדר, אבל לא היה בידם להשלים את התמונה שנותרה חסרה.

מוסיקה
קונצרט לאור הנרות
מאת מדי שני

תזמורת הקאמרית הישראלית; מנצח וסולן: אריה ורדי; סולן: דניאל גורטלר, פסנתר; בתוכניות: מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר מס. 6 במי במול מג'ור, ק. 238; קונצ'רטו לפסנתר מס. 20 ברה מינור ק. 466.

נדמה לי שזו פעם ראשונה שהקהל הישראלי קיבל הזדמנות לראות דגם של „פסנתר הפטישים" של מוצרט על במת האודיטוריום. זה כלי שהגוף והמיתרים כמו בצ'מבלו והמנגנון כמו של פסנתר. השחזור נעשה על־ידי חברת נויפרט ובארץ הוצג לראשונה על ידי אריה ורדי לפני שלוש שנים.

אפשר לומר שלמרות שתוכנית הערב כללה רק שני קונצ'רטים לפסנתר, הרי שהביצועים השונים תרמו לגיוון, מעניין ומהנה.

היצירה הראשונה, הקונצ'רטו בסי במול מג'ור, היותר קרובה למוסיקה קאמרית, נוגן אריה ורדי על פסנתר הפטישים, כשהוא גם מדריך את האנסמבל המלווה. הביצוע היה מהימן ומשכנע, מלא חן ומעודן, אין ספק שגם התאורה — אור הנרות — הוסיפה לאווירה המיוחדת והאותנטית. הביצוע כולו זכה להצלחה רבה.

דניאל גורטלר הינו צעיר, כבן 20, שכבר זכה למילגות ולמענקים, לא מכבר הוא חזר מתחרות בינלאומית במינכן, שם זכה במקום שני. בביצוע הקונצ'רטו ברה מינור, על פסנתר, הוא הפגין יכולת טכנית טובה ונבונה, חן ורגישות מוסיקלית, יחד עם עוצמה ועירנות. המנצח והתזמורת תמכו בכוונה בסולן בקטעי הדרישה והליווי התזמורתי.

יש לציין לשבח את ההסברים של אריה ורדי על הכלי ועל המוסיקה שתרמו להבנה ולהנאה וכן את העובדה שהתוכנית נתרמה לטובת בית־חולים רמב"ם. וכך יבואו כולם על הברכה.

העיקר הבריאות
בעריכת יוסף שמי

החיים מסכנים את הבריאות

בתפריטו של האמריקני הממוצע מצויים חומרים מסרטנים בכמות העולה פי חמישה מעל המותר

המזון שאנו קונים מן המוכן או מבשלים מטוגנים ואפויים, הוא אחד ה„אשמים" העיקריים בהתפתחות גידולים סרטניים.

חומרים מעוררי סרטן עלולים להימצא במזון הטבעי או להתהוות תוך כדי הכנתו. כן עלולים להימצא חומרים מסרטנים כגון צבע, חומרי שימור. וחומרים מייצבים נמצאו גם חומרים מסרטנים אחרים שלא הוכנסו בתהליך עיבוד המזון, אלא... בשרה שרידי קוטלי חרקים, עשבים ועוד. בתפריטו של האמריקני הממוצע ישנם גרמים אחרים של חומרים מסרטנים, גורמי מוטציות ועוד מרעין בישין בכמות הגדולה פי כמה מעל המותר. גם גורמים נייטרליים עלולים בתנאים מסויימים להיהפך למסרטנים; למשל סוגים מסויימים של ניטרטים (חנקות). מתוך התירכובות המשתנות והנהפכות למוטגניות ראויים לציון חומצות שומן בלתי רוויות של כולסטרול.

בישול, אפיה וקלייה פוגעים לא פעם בחלבונים ועלולים לגרום להיווצרות תירכובות בעלות תכונות מסרטנות ואף כושר פגיעה ברנ"א. חומר שרוף שבמזון (כגון השיכבה החיצונית של בשר צלוי או דגים או תפוחי אדמה צלויים) חשוד אף הוא בגרימת מוטציות. רעלנים המופיעים במזון מאוחסן שהתפתחו בו פטריות עלולים לגרום נוסף לבעיות קיבה גם לצבירת חומר מסרטן.

רכיבי תפריט מסויימים עלולים להיות בסיס תהליכים מסרטנים — ולהפך למנוע תהליכים כאלה. הנחה כללית זו מקובלת על רוב החוקרים אם לא על כולם. לעומת זאת אין תמימות דעים על השפעת המרכיבים השונים של התפריט.

העוסקים בנושא מסווגים סוגים של מזון, למונעים היווצרות תירכובות מסרטנות בגוף, לבולמים תהליכים אלה ולמרכאים שינויים סרטניים. ישנם חומרים הפועלים בטרם הופעת גידול ממאיר ויש המתעוררים כבר בשלב של הופעת סרטן.

ויטמין C — (שהוא לפי הגדרה אחרת חומצה אסקורבית) — משוייך לקבוצת חומרים אנטי־סרטניים. כך טוען חוקר ידוע ל. פאולינג. טענות אלו הופרכו ע"י חוקרים אחרים.

בניסויים הוכח שויטמין C — בולם תהליכים לא רצויים בגוף הקשורים בספיגת ניטרטים. תפקיד דומה יש לויטמין E החוסם כנראה יצירת ניטרוסאמינים מחנק, גורם הנחשד כ„שותף" בייצור תנאים להופעת סרטן קיבה.

סלניום נמנה עם יסודות החיוניים והמצויים במזון בכמויות מזעריות. תפריט יומי מספק 60־250 מיקרוגרם. חלק מהסלניום נספג, חלק נאגר בגוף והיתר מופרש. סלניום הוא רכיב של אנזימים אחדים. אחד מהללו שומר על תאי הגוף מפגיעה חימצונית. ניסויים בחיות הראו כי מחסור בסלניום מגדיל את תדירות הופעת שאתות, מקצר זמן התהוותם. כן הסתבר שפעיל הוא הסלניום שמקורו בשמן בלתי רווי. פתוחה עד כה השאלה היש בשימוש בסלניום כדי לבלום תהליכים סרטניים.

ויטמין A והקארוטין נבדקו מזמן בנוגע להשפעתן על גידולים ממאירים. חוקרים מצאו כי חוסר ויטמין A וקארוטין גורמים להפרעות בתיפקוד התא ולעיוות שיכבה מסויימת בתוך התא, עיוות המהווה שלב מקדים להיווצרות סרטן. תוספת ויטמין A וקארוטין החזירו את המצב לקדמותו. החוקרים מצאו גם כי הויטמין והקארוטין מן הצמח יעיל יותר.

את כל הנתונים הללו יש לקבל בערבון מוגבל. שכן הניסויים נעשו בחיות, ולא תמיד תוצאות אלו היו דומות או זהות אצל בני אדם.

סיגריה אחת = 5 דקות חיים

כללית יודעים כבר המעשנים והלא מעשנים כאחד על הקשר שבין „צריכת סיגריות" ובין מחלות ממאירות ואחרות. אך רק לאחרונה נעשה בארה"ב חישוב כמה מיתות אפשר לתלות על „גבה" של הסיגריה. ובכן, בשנה הולכים לעולמם כ־565 אלף תושבי ארה"ב בשל מחלות כלי הדם, 30% מתוכם — 170 אלף — הם קורבנות עישון, במילים אחרות אילו התנזרו מעישון היו יכולים להמשיך לחיות. זה עוד לא הכל. 412 אלף מתים מסרטן, מתוכם 125 אלף לקו במחלה ממאירה בשל התמסרות „לתחביב" העישון.

העישון הוא בין גורמי מחלות הסימפונות השונות וכן הריאות — BRONCHITIS — EMPHYSEMA — מחלות אלה דורשות מדי שנה עוד 62 אלף קורבנות.

בעזרת מחשבים חישבו ומצאו כי עישון סיגריה מקצר את החיים ב־5 דקות. פירושו של דבר הפסד של 5־8 שנות חיים „מהמגיע" לכל אחד לפי תוחלת החיים הממוצעת. בן 25 המעשן חפיסת סיגריות ליום משלם עבור תחביבו 4.6 שנות חיים. המעשן 2 חפיסות סיגריות מוותר „מרצונו" על 8.3 שנות חיים, „המגיעים" לו בהתאם לנתון ממוצע. יש הטוענים כי העישון בגיל 30 פלוס הוא הוא הגורם להבדלים בתוחלת החיים בין הגברים והנשים.

הסטטיסטיקנים מצאו, כי העישון עולה לשירותי בריאות — 16 מיליארדי דולרים בשנה. הלא־מעשנים תורמים לכל מעשן 100 דולר בשנה לכיסוי הוצאות שירותי הבריאות. סכום זה כולל גם הפסדים הנובעים מהיעדרות מהעבודה בשל מחלות.

אך בכל זאת לא די... מעשני הסיגריות גורמים רבע מכל הדליקות. הנזקים נאמדים בסך 500 מיליונים דולר בשנה וכן כ־1500 הרוגים נוסף על 4000 כוויות ברמות חומרה שונות.

קשה להיות אופטימי, להניח שמאמר אודות נזקים ואסונות שגורמים המעשנים ישפיע ויגרום שיום אחד יפסיקו עם מנהג מגונה זה, אך שלפחות ידעו מה מעוללים...

מעצב הפנים משפץ עיוותי הטבע

עיוותים חמורים של הפנים — מולדים או שנגרמו במהלך תאונות ופציעות היו עד לפני עשרים שנה „שטח הפקר", הכירורגיה לא נגעה בנפגעים אלה. אנשים רבים נאלצו לשאת עיוותים מבעיתים כגון עיוותי העיניים, שקיעות או בליטות בעצמות הגולגולת ועוד. ב־1958 העז מנתח צרפתי — פול טסייה לתקן עיוותי הטבע.

סוג זה של ניתוחים זכה לכינוי קרניו — פציאליים. לפני חודש ימים התקיים בצרפת כינוס בינלאומי ראשון של בעלי מקצוע, בכנס השתתף נציג „הדסה" ירושלים. בעלון פנימי של בית החולים מסר ד"ר וכסלר את רשמיו מהמפגש. בהדסה מבצעים ניתוחים של עיוותים בשלד הפנים ובגולגולת בעיקר אצל ילדים. ככל שהניתוח מבוצע בגיל צעיר יותר כן יש סבירות גבוהה להצלחה, כן מונעים מהילד הפרעות נפשיות שמקורן בעיוות הפנים. בגיל צעיר הסיכוי טוב יותר שכן העצמות רכות יותר.

הניתוחים מבוצעים ע"י צוות ובו כירורג פלסטי ונוירוכירורג. בין הפונים לניתוח ילדים הסובלים מתסמונת דאון (מונגולואידים). מחלה הכרוכה בעיוותי עיניים ופנים. הטיפול הכירורגי מבטל לגמרי את הסימנים החיצוניים של המונגולואידים.

ד"ר וכסלר סיפר על טיפול מוצלח בשני ילדים שנולדו עם אי שיוויון בולט בגובה ארובות העיניים וכן עיוותים באיזור המצח. היה כרוך בחתך בגולגולת, בין שתי האוזניים, הפשלת הקרקפת ותיקון המיקום של האיברים בפנים. הניתוח אינו מסוכן אך יש בו חשיפת איזור המוח לכן יש צורך במידה מרובה של זהירות וכן שיתוף פעולה של מומחים למערכת העצבים.

קצב החיים — כמו השפל והגיאות באוקינוסים

תאמינו או לא, אך לפי המאמר שהופיע [illegible]

מסביב לעולם
בעריכת דוד ארן

„עריסה" לקשישים

במרחצאות קיסינגן שבגרמניה, חי ועובד רופא שבכל חיי המקצוע הארוכים שלו עסק בעיקר בבעיה אחת: הפרעות־שינה בגיל הזקנה. את הסיבות לכך לא מצא מעולם. אך במחקרו המדעי רב־השנים, ואף בהרצאות שהשמיע, לא חדל מלהציג את השאלה: מדוע נופל אדם צעיר על המיטה וישן שמונה שעות ללא הפסקה, בעוד שעם התקדמות הגיל נמשך הלילה נצח שלם?

את ה„חוכמה" העממית השנונה, אשר לפיה „איש זקן זקוק לפחות שינה" (וזאת ההערה שלנפוליאון הרי לא היו דרושות אלא שלוש שעות שינה) הוא מבטל: „כל אלה שטויות", אומר הרופא, ד"ר וילדה, „כל אדם זקוק לשינה — וזאת בשפע".

אך לא שינה היא כלל בגיל הזקנה, אלא מנוסה של ממש מן המיטה. התוצאה: פחד איומים מפני מזרנים, כרים וכסתות. וזאת בראש־וראשונה בקרב חולים הסובלים משיגרון, התכווצויות שרירים ועיוותים בעמוד השדרה. „אי־השינה" כעינויי הלילה. המיטה כחדר־עינויים, כל רעש — כסיוט..

מחסור בחמצן

והנה, באחד הימים קרא ד"ר וילדה בעתון מקצועי על „טכנאי תנורות" ממארקטרדוויץ (בפראנקוניה עלית), שביקש באמצעים „ביו־דינאמיים" לפעול נגד חוסר־תנועה של הבריות. או־או ידע גם־הוא את הסיבות להפרעות השינה אצל קשישים: שטח־הגוף, המונח על המיטה, אינו זוכה, בדרך־הטבע, לאספקת חמצן. המוח הגדול נותן פקודה „להתהפך". אך הדבר גורם לחולי שיגרון כאב רב. והנה, פיתח „טכנאי התנורות" עתה כיסא „ביודינאמי", ובעקבותיו גם מיטה המיוסדת על אותו עיקרון. אין זו אלא מהדורה חדשה של העריסה עתיקת־היומין, אך כאן היא מונעת על־ידי התנודות העצמיות של הגוף, הנוצרות על־ידי פעילות הדופק. במקצב הטבעי של הגוף נמסר למרכז הנשימה במוח על מחסור בחמצן בתאים מסויימים, והמוח נותן פקודה להתנועע כדי שהתאים הללו יוכלו לנשום. היקף הנשימה של התאים שווה, אפוא, להיקף התנועה.

וזאת גם ליד המכתבה, מקום־שם שורר חוסר־תנועה אקוטי. מן הבטן ומטה, המחצית התחתונה של האדם העובד ליד המכתבה מקבלת, אפוא, תמיד פחות מדי חמצן. התוצאה היא רגליים „נרדמות" ודלקת ורידים. כאן עוזר הכיסא „הביודינאמי" שאף יוצר אפקט של תנועה ספורטיבית. הנה, אומר הרופא וילדה: „מוטב להניע את הגוף בכל שעות היממה מאשר לעסוק שעה אחת ביום בספורט מפרך".

בינתיים, ניסו למעלה ממאה בני־אדם את המיטה ה„ביודינאמית", הפועלת על־יסוד אותו עקרון כמו הכיסא; זה של מאזני־הקפיץ הידועים. ההפרעות בזרימת־הדם והתכווצויות השרירים נעלמו. עתה מנסים את המיטה גם בבתי־חולים ובקליניקות. אומר ד"ר וילדה: „אתה קם בבוקר כאילו אחרי אימונים על מקפצה". לטווח ארוך מבקש הוא לבחון, אם המיטה יכולה לעזור גם למשותקים בצד אחד. ולדעתו ניתן באמצעותה לפעול אף נגד התנוונות שרירים במקרים של שברי עצמות.

תאני חיל

האיידס של מלחמת האטום

רבים מאלה שיישרדו אחרי מלחמה אטומית ימותו לאיטם מתסמונת דומה עד־מאוד למחלת ה„איידס" — נאמר במחקר מדעי אמריקני, אשר התפרסם לא־מכבר. ולדברי מחקר שני לא יוכל כל מנגנון הרפואה בארה"ב לעמוד בתוצאותיה של הפצצה אטומית על עיר גדולה אחת־ויחידה.

המחקרים הללו הוגשו למכון לרפואה, שהנו זרוע של האקדמיה האמריקנית למדעים, בוועידה על ההשלכות הרפואיות של מלחמה גרעינית.

ב„מחקר איידס", שנערך על־ידי דיוויד גריה, דקאן בית־הספר לרפואה של אוניברסיטת בראון, ועל־ידי החוקר ריפקין, נאמר כי הנותרים־בחיים ייפגעו על־ידי מנות גדושות של קרינה שישימו־לאל את תיפקודם של תאי טי — מרכיב של הדם, החיוני להתגוננות הגוף מפני חיידקים ווירוסים. זה יגזול מהם את הנוגדנים הלוחמים במחלות, בדומה ל„איידס", והם ייפגעו ממחלות קטלניות.

בפיצוצים אטומיים ייווצרו גם כמויות גדולות של תחמוצות־חנקן שיקטינו את שכבת האוזון באטמוספירה העליונה, המונעת חדירת הקרינה האולטרא־סגולה מן השמש. גם הקרינה הזאת תפגע בתיפקוד תאי הטי.

והנה, יגרום „החורף האטומי" (שיתהווה כתוצאה מעשן הדליקות, שיפרצו במלחמה אטומית, ויכסה את פני השמים) להפצת מחלות, כגון דלקת ריאות וכאלו הקשורות בתת־תזונה. הרס תיפקודם של תאי טי יחמיר את המחלות הללו וכן יגרום לאנשים למות משחפת, לפרה, וקרוב־לוודאי — גם מסרטן, נאמר במחקר.

„חולי איידס סובלים מריבוי אוכלוסיות תאי טי.. בדומה לזה הצפוי בשורדים ממלחמה אטומית", טוען המחקר.

והוא מוסיף: „יש לצפות לריבוי של מקרי איידס ושל מחלות הקשורות באיידס בקרב השורדים ממלחמה אטומית". מחלת האיידס היא כמעט תמיד קטלנית.

470,000 הרוגים

מחקר שני, שנערך על־ידי הרברט אברמס, מומחה לפיקוח נשק וקרינה באוניברסיטת סטנפורד, מעריך את התוצאות של פיצוץ גרעיני בעוצמת מגאטון אחד בעיר דטרויט. פיצוץ בעוצמה זו (השווה לזו של מיליון טונות טנ"ט) יכלה — לדברי אברמס — את כל המלאי הרפואי של ארה"ב. מחקרו צופה ל־470,000 הרוגים ו־630,000 פצועים בעקבות פיצוץ מסוג זה. השורדים יזדקקו לכמות של מנות־דם שתעלה פי כמה מכמה על המלאי המצוי כיום בבנקי־הדם של ארה"ב, ל־42,000 מיטות במחלקות המיוחדות לכוויות בבתי־החולים (לעומת 1,333 המיטות הקיימות כיום), ול־134,000 מיטות במחלקות לטיפול נמרץ (לעומת 61,000 הקיימות).

והרי במלחמה אטומית ייפגעו ערים רבות מסוגה של דטרויט..

מחקר שלישי, שהוגש בוועידה, מעריך כי עד ל־35 מיליוני בני־אדם ייהרגו בו־במקום בהתקפה במאה פצצות בעוצמה של מגאטון אחד, שתהיה מוגבלת למטרות צבאיות בלבד, ולא תהיה מכוונת כלל לערים.

לדברי החוקרים מאוניברסיטת פרינסטון, אשר הכינו את המחקר, מטילים המימצאים הללו ספק באבחנה שעושים מומחים למלחמה אטומית בין התקפות גרעיניות על מטרות צבאיות ובין אלו על מטרות אזרחיות.

כריסטופר האנסון

סכין במקום דבק

רופאים סינים פיתחו שיטה של עיקור גברים, העשויה לעזור לגברים להתגבר על מקור דאגתם מן העיקור — הפחד מפני הסכין.

השיטה החדשה מתמצה בזריקה פשוטה וקלה של „סופר־דבק", הסותם את צינוריות הזרע. כל התהליך אינו נמשך אלא דקות ספורות, ולא נודע על שום השפעות לוואי מזיקות. אך עם זאת, היתרון העיקרי של השיטה הוא פסיכולוגי — לדברי הרופא שהמציאה, ד"ר לי סון־צ'יאנג מצ'ונקינג בסין העממית: „הרגשת הגברים הרבה יותר טובה כאשר אנו אומרים להם שאין צורך באיזמל, כמו בניתוח העיקור המסורתי", אמר ד"ר לי.

עד־עתה טופלו בסין למעלה מ־500,000 גברים בשיטה החדשה — אומר ד"ר לי, אשר הוא עצמו ביצע למעלה מ־70,000. „זריקות דבק" מסוג זה (ה„סופר־דבק" ופולימר פלאסטי המכונה איזובוטיל־2־ציאנאקרילייט) כבר מתחיל לעורר תשומת־לב בחוגי העולם. ואחד ממקימי ארגון הבריאות העולמי הילל באחרונה כדוגמה ל„משטה המזהירה של הסינים". אך לדברי ד"ר ון צ'יידפינג, נשיא התאחדות הרופאים הסיניים — ממליץ החידוש הראשי של השיטה — לא כרוכה החרש, אלא בטכניקה של הזריקה, שהומצאה על־ידי ד"ר לי, אשר התגבר על הקושי להגיע למרכזו של צינורית־הזרע שהוא דקות מאוד.

הדבק עצמו הומצא בארה"ב כבר בשנת 1949, והוא משמש למטרות רפואיות שונות. אך עד לזמן האחרון לא למטרה הנ"ל.

גרייהם ארנשאו

מחשבים

מאת רונית אדלר

מתחרים ביפאנים

גם בנושא ההתמחשבות בתעשיית הרכב מורגשת התחרות עם היפאנים, אך בכל הקשור לנושאי תכנון וחדשנות יש עדיין לאירופאים מה להציע, ובתחום זה מהווים המחשבים כלי־עזר שנועד לתמוך ולהקל על מהנדסי התכנון והפיתוח.

מסיור במפעל המרכזי של „פולקסווגן", השוכן בוולפסבורג שבמערב גרמניה, ניתן להתרשם, כי המחשבים, מלבד היותם אמצעי־עזר לתכנון באמצעות תוכנות שונות, משמשים גם אמצעי פיקוח ובקרה בתהליכי המחקר והפיתוח. תוכנות שונות של סימולציות מאפשרות בדיקת דגמים מוקדמים של מכוניות חדשות בתנאי מעבדה ללא צורך להוציאן לנסיעות־ניסוי בכבישים. קיימת גם תוכנת סימולציה המאפשרת בדיקת מגוון רחב של מכוניות תוך שימוש בקבינת־מעבדה מיוחדת ללא צורך לצאת לנסיעת ניסוי של ממש בכביש. הישיבה בקבינט־המעבדה יוצרת תחושה ממשית כאילו אנו נוסעים בזה הרגע, ועל החסכון הרב של שימוש מעין זה אין צורך להרחיב את הדיבור.

אולם, מלבד נושא התכנון מפנה „פולקסווגן" מאמצים רבים גם לכיוון החדרת אוטומציה ומיחשוב מאסיבי של קווי הייצור. „פולקסווגן" עצמה החלה ב־1974 לייצר רובוטים לשימוש עצמי משום לא מצאה יצרנית רובוטים שתוכל לענות על צרכים אלה. הרובוטים משמשים בפועל־ייצור לכל דבר, וזהו גם המראה המדהים המתגלה לעינו של המסייר באולם הייצור המכונה „אולם 54". על המשטח הענק, כ־28,000 מ"ר מובאות באמצעות כלי־שינוע, מכוניות המיועדות להרכבה, והן מועברות בין תחנות ההרכבה השונות, כשבכל תחנה מוסיפים הרובוטים והמקומיים חלק נוסף, המגיע מן המלאי גם כן באמצעות שינוע.

העובדה שספי הייצור בנויים בכמה מפלסים יוצרת מעין קומפלקס מורכב שמרשים מאד את העומד מן הצד, הרואה כיצד מתבצעים הדברים בצורה כה מדוייקת.

גלגלי המכונית, לדוגמה, מגיעים לתחנת ההרכבה שלהם באופן רציף ועל פי הסדר הנדרש. ואז שולפת זרוע־הרובוט את הגלגלים מסובבת אותם ומלבישה אותם על גבי השלד, והוא — השלד, שהתחיל לקבל צורה של מכונית, עובר לתחנה הבאה.

על כל תהליך הייצור הזה קיים פיקוח מטעם משרדי בקרה, אליהם מגיעים אותות וצילומים מן השטח, והדבר דומה מאד למגדל־פיקוח של שדה תעופה.

המטרה ב„פולקסווגן" היא, כאמור, לעבור לאוטומציה מלאה ככל האפשר גם אם נראה כי חלק מן הדברים, כמו הרכבת כבלים חשמליים, ימשיכו להבא להתנהל באופן ידני.

בשלב זה מפנה החברה מאמצים רבים דווקא לנושא הקטנת המלאי, וזאת בעקבות השיטה היפאנית — J.I.T — Just in time — „בדיוק בזמן", לפיה הצליח במפעל „טויוטה", לדוגמה, לחדש את המלאי שלו מדי כמה שעות. נושא זה הוא דוחק למדי ב„פולקסווגן", מאחר ומדובר בהיקפים כספיים גדולים. מלאי החברה באופן כללי מוערך בכ־2.5 ביליון מרקים גרמניים. אולם ההערכה בחברה היא כי ניתן יהיה להגיע למלאי מינימלי של שעות במספר מוצרים ספציפיים ואילו במוצרים אחרים ימשיך המלאי להימדד בשבועות, וזאת מאחר והספקים מפוזרים בכל רחבי אירופה ואף בארה"ב (לעומת חברת „טויוטה", המפזרת את ספקיה שהם לעיתים בני־משפחות בלבד, ברדיוס של 40 ק"מ מן המפעל). עם זאת, כאשר למלאי המוצרים המוגמרים, הצליחה „פולקסווגן" להגיע להישגים מרשימים: לוח־תכנון הייצור המפורט של החברה מאפשר להוביל את המכוניות באמצעות רכבות השירות לחברה סמוך למועד סיום הייצור, והמכוניות חונות בשטח המפעל העצום ומשם הן נוסעות הישר ליעדיהן השונים.

המפעל הגדול שבו מצויות שתי תחנות־כח, שאחת מהן אף משמשת את העיר הסמוכה, נראה כעיר לכל דבר, ומהווה אולי דוגמה עכשווית למה שתמיד נהגנו לכנות בשם „מפעל העתיד".

מסוף מחשב מיוחד מפקח על הקבינה בה מופעלת תוכנית הסימולציה לנהיגה

תהליך ייצור ממוחשב - בבית־גוברין

מערכת ממוחשבת לבקרת תהליך הייצור בזמן אמת, המבוססת על מיקרו־מחשב PDP/23 ובקר מתוכנת של חברת „סקור די" האמריקאית, מופעלת במפעל ב.ג. פולימרים שבקיבוץ בית גוברין.

לדברי יוסף בנטוב, מנכ"ל „ב.ג. פולימרים", מהווה מפעל זה של הקיבוץ את אחד המפעלים החדישים בעולם לייצור דבקים אקריליים.

והתוכנה של המערכת פותחה בלורן הנדסה בע"מ והיא מאפשרת ייצור של דבקים שונים, באותם כלי ייצור כאשר „המתכון" (מרכיבי וכמויות חומר הגלם) משתנה לפי סוג הדבק המיוצר. מערכת הבקרה שולטת על הטעינה של חומרי הגלם לתוך מערכת הייצור, מבקרת את התהליך ומלווה אותו כרו"ח „יצור מתחילתו ועד סיומו". כמו כן, מציגה מערכת הבקרה תצוגות גרפיות של התהליך בכל שלב משלבי הייצור ו„מייעצת" במקרה של תקלה באיזה דרך לפעול לתיקונה.

„עדכונית" בקיבוצים

רשת „הארחה בקיבוצים" החלה להפעיל את עמדת המידע האלקטרונית של אלנט, „עדכונית", במשרדיה הראשיים של הרשת ברחוב בן יהודה בתל אביב.

שפי צור, חבר קבוץ נוה־אילן ומנהל השיווק של הרשת אומר, כי ב„עדכונית" של אלנט מצוי מידע על 25 בתי הארחה, מסעדות ופונדקים ברחבי הארץ. „עדכונית" כוללת, לדבריו, מידע בסיסי על היקף השירותים ומחיריהם בכל אחד מבתי ההארחה. מידע רחב במיוחד קיים בשלב זה על בית ההארחה נוה אילן, על ההסטוריה של המשק, מפות־גישה למקום, תחבורה ופעילות שמקיים בית ההארחה לרווחת אורחיו.

מקורות בנקאיים

בנק ישראל אחראי בלעדית לגובה הריבית — מנסה להסיט את האש

בבנקים זועמים על הכרזותיו של נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבוים, בדבר כוונתו לפעול להורדת העמלות בבנקים באמצעות צווים.

הבנקאים טוענים, כי דבריו של הנגיד נועדו לרצות את הציבור ואולי גם להסנות את הזעם על שיעורי הריבית הגבוהים במערכת הבנקאות נגד הבנקאים, בעוד שהאחראי האמיתי למצב הקיים הוא בנק ישראל.

הבנקים אומרים כי דווקא בנק־ישראל היה זה שהתנגד להורדת הריבית במשק, בנימוק שהדבר עלול לגרום לחידוש האינפלציה. עתה מנסה בנק ישראל „להסיט את האש" לעבר הבנקים וליצור תמונה מעוותת, כאילו הבנקים הם האשמים בריבית הריאלית הגבוהה הקיימת במשק.

הבנקים טוענים כי אין כל צורך בהפעלת צווים כדי להוריד את עמלת הקצאת האשראי. הכדור נתון בידי בנק־ישראל והוא יכול ללא כל קושי להביא את הריבית לשיעורים סבירים, על־ידי הכנסת שינויים במדרגות הנזילות. אם ישלם בנק־ישראל לבנקים ריבית על כל הכספים שהם מפקידים אצלו — יוכלו הבנקים להוריד את שיעורי הריבית שהם גובים מהלקוחות בעת מתן אשראי ובמקביל יוכלו להעלות את שיעורי הריבית שהם משלמים למפקידים. כידוע, גובים הבנקים עמלות עבור הקצאת אשראי ללקוחות עיסקיים וגובים מהם תוספת ריבית מעבר לשיעורי הריבית הבסיסית (בשעור של 2־3 אחוזים לחודש), בנוסף לריבית החריגה שהבנק גובה כאשר קיימת חריגה מקווי האשראי.

מקורות בנקאיים בכירים טוענים, כי מדיניות הריבית של בנק־ישראל היא „גול של הבנקים" ומסיבה זו נאלצים הבנקים להתגונן על־ידי עמלות המוטלות על מקבלי האשראי כדי לא להפסיד. „אנו תומכים בכל תוכנית שתביא להורדת הריבית במשק, אך לא ניתן לגלגל את האשמה במצב הקיים במשק על מערכת הבנקאות, שכן בנק ישראל הוא האחראי הבלעדי למצב זה" — טוענים המקורות הבנקאיים.

איל שגב

הסכם סחר חופשי התחיל ברגל שמאל

בחודש ספטמבר האחרון נכנס לתוקפו הסכם אזור סחר חופשי עם ארצות־הברית. לקראת ההסכם פירסמה התאחדות התעשיינים חוברת ובה דברי הסבר וחוקי ההסכם, כדי שהתעשיין יתמצא בשבילי היצוא לארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. בדברי הקדמה לאותה חוברת ציין ארנון טיברג, מנכ"ל ההתאחדות, כי הוא מאמין שיש בהסכם יתרונות כלכליים חשובים לתעשיה הישראלית בכלל וליצוא בפרט.

לפני שבוע נאלץ טיברג לצאת בבהילות לארה"ב, במשלחת בראשות יהושע פורר, מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, ועמוס מר־חיים, מנכ"ל כלל־תעשיות. הסיבה המיידית לבהלה היתה, שעוד בטרם הספיק ההסכם לעשות צעד וחצי וכבר יצאה גזרה מטעם הממשל בוושינגטון, שאסרה על יבוא סריגים מישראל.

הממשל הסביר כי בנושא הטקסטיל יש הסכם הנקרא M.F.A., בעברית הסכם טקסטיל מקיף, החל על כל יבוא הטקסטיל לארה"ב, ובו סעיף הקובע כי כאשר יבוא מארץ זרה מאיים על הייצור של הטקסטיל המקומי אפשר וצריך לשים על אותו מוצר הגבלות ואפילו איסור מוחלט. „איום" יכול להתפרש גם כהתחרות עם תוצרת אמריקנית במחיר, שיביא לסגירת מפעלים ולאבטלה. השאלה העולה היא: במה יכולים סריגים מישראל לסכן את השוק האמריקני הגדול? שכן, אם כל תעשיית הטקסטיל הישראלית תייצר סריגים בלבד, הם יהוו רק פסיק בצריכת כלל־מיטה בארה"ב.

נושא הסריגים העלה בעיה נוספת. בארה"ב מייצרים סריגים מבד סינתטי והם כמובן „אל גהץ", שיש לכבסם במים פושרים. בשנים האחרונות הופיעו בעיות עם הבד הסינתטי. יש מי שאלרגי לסינתטי ורבים החלו לשוב אל סריגי הכותנה הישנים. חברות „כיתן", „גרילון" ו„יומר" מייצרות סריגי כותנה שעברו עיבוד מיוחד וגם הם „אל־גהץ". סריגים אלה הצליחו לחדור לשוק האמריקני. קונצרן „כלל", בעלי „כיתן", השקיעו והקימו מערכת ייצור חדישה לייצור הסריגים בתקווה ליצוא גדול, והנה באה עליהם הגזרה שהביאה את הקונצרן לפנות לראש־הממשלה, שיפעל בוושינגטון נגד רוע הגזרה.

ייתכן שהנושא נשתכח מראשו של פרס. מכל מקום, על הגזרה הודיעו האמריקנים יום אחד אחרי שפרס יצא מוושינגטון. המשלחת שיצאה לארה"ב הצליחה עד כה לדחות את רוע הגזרה עד חודש מארס 1986, אך להסיר אותה לגמרי כנראה היא לא הצליחה.

האם פרשת הסריגים היא מחלת־ילדות של ההסכם על אזור סחר חופשי עם ארה"ב, או שמא הוא לא הובן כפי שצריך.

גנסי ארמס, היושבת־ראש של משלחת הסחר מארה"ב ששהתה לפני שבועיים בארץ, הבריזה בפגישה עם עיתונאים כי בהסכם מודגש שאפשר להטיל הגבלות על יצוא סחורות ומוצרים העלולים לפגוע באותו ענף. משה נחום, מנהל המחלקה לסחר חוץ וקשרים בינלאומיים בהתאחדות התעשיינים, ששוחה בהסכם כאילו היו אלה המים הטריטוריאליים שלו, טוען כי סעיף 3 בהסכם קובע: „חותמי ההסכם מאשרים את זכויותיהם והתחייבויותיהם ההדדיות הנובעות מהסכמים בילטרליים ומולטילטרליים אחרים. אךבמקרה של אי התאמה בין הסכם זה לבין הסכמים אחרים הוראות הסכם זה עדיפות. כך שהסכם M.F.A. אין לו עדיפות על הסכם אזור הסחר החופשי עם ישראל. ההיפך הוא הנכון. ועוד בסעיף 5 נאמר במפורש כי „במקרה שמוצר מיובא בכמויות כה גדולות המהוות גורם משמעותי לנזק ממשי או יהווה איום ממשי ליצרנים המקומיים של מוצר דומה או מתחרה ישיר, הצד המייבא יתייעץ עם הצד השני לפני נקיטת פעולה כלשהי שתפגע בסחר של הצד השני".

משה נחום מדגיש כי ההוראה על הפסקת יצוא סריגים יצאה מלפני האמריקנים בלי שום התרעה מוקדמת. גם מרדכי בראון, מנכ"ל כיתן, טען בפגישה עם גברת ארמס כי האמריקנים לא נקטו שום צעדים לפני שהוציאו את הגזרה. על כך השיבה לו ארמס כי אין צורך בהודעה, לדבריה, יבוא הסריגים מישראל גורם לאבטלה. מנכ"ל „כיתן" העיר את אוזנה כי על ישראל מטילים גזרות בעוד עוצמים עין מכך שארצות השוק המשותף מייצאות סריגים לארה"ב במסגרת „הסכם ג'נטלמני" עם רשתות שיווק, בלי שום הסכמים.

משה נחום טוען כי השוק האמריקני הוא פרוטקציוניסטי בצורה מבהילה. כל יצוא הסריגים מישראל הוא לדבריו בטל בשישים. באותו הסכם של M.F.A מצויין שאיום על השוק האמריקני מתחיל כאשר היבוא מחו"ל מהווה 1 אחוז מהתפוקה. היבוא מישראל הוא קטן מפרומיל אלא ששדולת הטקסטיל, שראתה בעין רעה את כל ההסכם, לחצה וטוענת כי בתחום סריגים מכותנה היבוא מישראל גבוה מאחוז. ועוד הוא מרגיש כי באותו הסכם M.F.A. מודגש כי לא יחול על ספקים קטנים. הסכם M.F.A. התקבל בגלל הצפת השוק האמריקני בטקסטיל מהמזרח הרחוק ובגללה עומד לדיון „חוק טקסטיל", שגם אם יתקבל לא יחול על ישראל. משה נחום סבור שאם הכל יתנהל כפי שבישראל רוצים, אולי בעוד מספר שנים יהיה היצוא הישראלי בתחום הטקסטיל בשיעור חצי אחוז מהיבוא לארה"ב, וזה יהיה הישג אדיר. אך לדעתו, התחלת ההסכם ברגל שמאל מדאיגה ואינה מבשרת טובות. כבר עתה ברור שיהיו קרבות בנושאים של תוצרת חקלאית טריה ומעובדת, ישנן בעיות עם יצוא ברום. כך שכדאי לראות את ההסכם בעיניים מציאותיות. ועדיין לא ברור כלל אם לא היה טוב יותר, בלי ההסכם.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

„תיקון טכני" במניות, ירידה באג"ח

בשוק המניות חל אתמול „תיקון טכני". מרבית השערים של המניות עלו, אחרי שירדו בשני ימי המסחר. בשוק איגרות החוב היה היצע של 4 מיליארדי שקל בצמודות למדד ועודף ביקוש של 1.5 מיליארד שקל לצמודות למט"ח.

הציבור הוציא אתמול יותר ממיליארד שקל מקרנות הנאמנות המתמחות במניות והשקיע יותר משני מיליארדי שקלים בקרנות המכונות כ„סולידיות".

הביקושים למניות באו אתמול מבעלי תיקים ספקולאטיביים ולא מקרנות נאמנות שהוסיפו למכור.

שער הדולר היציג עלה אתמול כ־5 שקלים, ב־0.34%. דולר נוסעים עלה ל־1,760.90 שקל. דולר שחור נע בין 1,580 ל־1,590 שקל. המטבעות המערב־אירופיים עלו אתמול בחצי־אחוז בממוצע. בשוקי המטבעות הבין־לאומיים עלה מימה האחרונה שער המטבע היפאני באחוז שלם ביחס לדולר ארה"ב.

במילווה קצר המועד נעו אתמול התשואות החודשיות בין 2.62% ל־3.89% תוך מחזור של 12 מיליארד שקל. עקב חוסר מלאי בידי בנק ישראל התנהל מסחר פומבי בסדרה 1225 (ל־34 יום) והתשואה — 2.62% — נקבעה ללא התערבות בנק ישראל.

בשוק המניות עלו אתמול 207 שערים, לעומת 90 שירדו ו־109 שנשארו בלי שנוי. מהם עלו 70 ב־5% ויותר ו־31 ירדו ב־5% ויותר. נרשמו 8 „קונים בלבד" ו־6 „מוכרים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־3.8 מיליארד שקל. מזה 2.2 מיליארד שקל במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה הגיע ל־567 מיליון שקל, ללא שינוי בשערה.

במניות ההסדר עלו ב־%: אי די ב רג' — 1.7; אי די בי בי' — 2.1; דיסקונט א' — 0.5; מזרחי מ' — 0.1; כללי — 0.2; מימון סחר 1 — 1.2; לעומתן ירדו ב־%: אי די בי א' — 0.9; אגוד — 1.2; דיסקונט ב' — 0.6; פועלים מב' — 10; מימון סחר 5 — 2.3.

הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הסתכם ב־2.5 מיליארד שקל וההיצע ההתחלתי — ב־300 מיליון שקל. התשואות השנתיות המובילות נעו בין 14.77% ל־15.30%.

בשוק איגרות החוב נעו הירידות בין 2% ל־4.5% בצמודות למדד בעיקר ב„גליל" וב־80% „הצמדה" ו„ברירה, כפולה". בצמודות לדולר שררו עליות עד 1% בעיקר בסוג „רמון".

המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־5.4 מיליארד שקל. מזה 2.5 מיליארד שקל בצמודות ב־80% למדד.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות ב־%: פיבי — 4.3; בינלאומי — 3.2; אוה"ה — 2.8; ספנות 0.1 — „קונים בלבד"; ספנות 0.5 — „קונים בלבד".

אלחנן הורבין

בעלי מניות המיעוט ב„דנות" מתארגנים

בעלי מניות־המיעוט בחברת „דנות" פנו בראשית השבוע לבית־המשפט, בבקשה למנות גם מפרק מטעמם לחברה.

כזכור, בחרו נושי חברת „דנות" שלושה מפרקים לחברה: עו"ד יורם אלרואי, שהוא היועץ המשפטי של החברה, רואה־החשבון יוסף שוחק — נציג בנק הפועלים ועו"ד גרשון לב, נציג בליל.

בבקשה המוגשת על־ידי עו"ד ד"ר יוסף שגב נאמר, כי יועץ משפטי של החברה אינו יכול להתמנות למפרק על־ידי אסיפת הנושים, והוא מבקש מבית־המשפט לאשר מינוי מפרק נוסף מטעמם של בעלי המניות מקרב הציבור, על־מנת שיבדוק עסקות בין בעלי העניין בחברה. מפרק שהיה יועץ משפטי של החברה, לא יפעל בנושא זה נגד מנהליו — טוען עו"ד שגב.

אתמול התכנסה קבוצה אחרת של בעלי מניות־מיעוט, בראשותם של נקריאלי ובקרמן, על־מנת לנסות ולגבש החלטה כיצד לנהוג בפרשת „דנות".

א.ש.

פרופ' אלחנן הלפמן:

היעד של חיסול האינפלאציה — חלום באספמיה

התוכנית הכלכלית היתה צעד בכיוון של פתרון בעיות המשק הישראלי והדרך הטובה ביותר להשלמת המהלך הוא קיצוץ הוצאות, בעיקר בבטחון, יחד עם הגדלת השכר נטו על־ידי הקלה במיסוי, — אומר פרופסור אלחנן הלפמן בשיחה ל„על המשמר".

לראשונה נעשה מהלך מקיף, המנסה לפתור את בעיות היסוד של המשק הישראלי. התוצאות עד כה מראות על הצלחה: הקלה במחסור המיידי במטבע־חוץ (אם כי עדיין לא פתרון של בעיית מאזן־התשלומים) והאינפלאציה ירדה: וזו אינה אינפלאציה כבושה: במחירים המוקפאים ובשער־החליפין המוקפא לא נוצרו מחסורים, ולכן אלה המחירים המבטאים את כוחות השוק.

אך המצב הקיים אינו עקבי בטווח הארוך, לא עם אינפלאציה אפס ואפילו לא עם אינפלאציה של 5 אחוזים בחודש. פרופסור הלפמן רואה את המצב כך: הממשלה זקוקה עדיין למקורות למימון הגירעון. הממשלה אינה יכולה לממן את גירעונה על־ידי פנייה למקורות־חוץ מעבר לכמות ההון שהיא מייבאת בעצמה, מאחר שהוטלו מגבלות על תנועות הון לארץ וממנה.

הממשלה צריכה, איפוא, לפנות אל הציבור לגיוס הלוואות. הציבור, מצד שני, אינו ממהר להלוות לממשלה בגלל רוויה שנוצרה בשיעור החיסכון, בגלל ירידת השכר הריאלי ואולי בגלל אי־אמון ביכולת הממשלה לכבד את התחייבויותיה. התוצאה מכך היא עודף ביקוש להלוואות (בגלל ביקוש הממשלה) ועליית שער הריבית. עליית שער הריבית גורמת לקשיים לענפים רבים ולמיתון בביקושים.

מאחר שמוסכם על הכל שמימון על־ידי הדפסה נוספת איננו רצוי, שכן הוא יחדש את התהליך האינפלאציוני, הממשלה יכלה להתגבר על בעיית הגירעון על־ידי פתיחת המשק לתנועות הון בינלאומיות, כדי שתהיה אפשרות לממן את הגירעון ממקורות חוץ — או להקטין את הוצאותיה. האפשרות הראשונה אינה רצויה, מאחר שעלולה להיווצר בריחת הון ויהיו קשיים בניהול המדיניות המוניטארית: אם הממשלה, למשל, תרצה להקטין את כמות הכסף על־ידי פעולות בשוק הפתוח, עליית הריבית שתיגרם בעקבות זאת תמשוך הון זר לארץ, שלא תיבלם על־ידי עליית שער החליפין (שכן הוא קבוע לפי המדיניות), ההמרה של ההון הזה לשקלים תגדיל שוב את כמות הכסף ותנטרל את מטרתה המקורית של הממשלה.

לכן, אומר פרופסור הלפמן, הדרך הטובה ביותר לגישור הפער בין הוצאות הממשלה והכנסותיה היא הקטנת הוצאות הממשלה ובמידה, כמובן, שלא רוצים לחדש את התהליך האינפלאציוני. חשיבותו של קיצוץ נוסף בתקציב נובעת מסיבה נוספת. מאחר שהמשק נמצא היום ב„שיווי משקל", העלאת השכר הצפויה לפי התוכנית ללא העלאה מקבילה של המחירים ושל שער־החליפין, תביא להעמקת האבטלה הרבה מעבר לקיים עכשיו. כדי לא להחמיר את בעיית האבטלה מציע פרופסור הלפמן להעלות את השכר נטו על־ידי הקלה במיסים ולקזז את גידול הגירעון בתקציב, שייגרם מכך, על־ידי קיצוץ נוסף בהוצאות הממשלה. יחד עם זאת, להתיר בהדרגה את הפיקוח על המחירים ושער־החליפין.

הקיצוץ הנחוץ, הכולל את הקיצוץ שכבר הוחלט עליו, הקיצוץ המפצה על ירידת המיסוי וקיצוץ נוסף, הוא כחצי מיליארד ובהנחה שמצב יתרות מטבע־החוץ יישמר כמו היום. הקיצוץ הטוב ביותר מבחינה כלכלית הוא קיצוץ בתקציב הביטחון. קיצוץ זה אינו פוגע בשכר הריאלי במשק משום שאינו מקצץ בשירותים לאזרח ללא גורם לצורך לשתף את האזרח באופן ישיר במימון שירותים שונים. יחד עם זאת יש לחשוב שוב על מכירת חברות ממשלתיות, ביטול כפילויות וכו'.

קיצוץ זה לא יחסל את האינפלאציה לחלוטין, אלא יעמיד אותה על שיעור של כ־5 אחוזים בחודש. קל וחומר, אי־קיצוץ לא ישיג אף את המטרה הצנועה הזאת ובוודאי שאינו עולה בקנה אחד עם יומרות הממשלה לחסל את האינפלאציה לחלוטין. בכל אופן, גורס פרופסור הלפמן, מאחר שחיסול הגירעון הממשלתי שיפסיק לגמרי את האינפלאציה הוא חלום באספמיה, יש להסתפק בינתיים במטרה הצנועה של אינפלאציה בת אחוזים ספורים לחודש, מה עוד שמטרה זו תהיה כרוכה בפחות בעיות תעסוקה.

אבי נשרי

ועדת חקירה למניות הבנקים

הצעות לביטול הוויסות — רעיונות בוסר שלא הגיעו לכלל תוכנית

אין מקום שהוועדה תסיק מסקנות לגבי גופים פרטיים. גופים פרטיים צריכים להיות מחוץ לתחום ההמלצות של הוועדה — אמר הבוקר בטיעונו עו"ד חיים צדוק, פרקליט בנק דיסקונט, שהופיע בפני ועדת־החקירה בשלב הסיכומים בעל־פה. לא ייתכן, אמר צדוק, שמדיניות הבנקים תהיה נושא לבדיקה ומדיניות הממשלה ובנק־ישראל לא תהיה נושא לבדיקה. „המלצותיכם האופראטיביות צריכות להיות מכוונות לרשויות המדינה. ועדת חקירה צריכה להימנע מלומר, ולו על דרך ההמלצה, לגוף פרטי מה עליו לעשות, איך עליו לנהוג וממה עליו להימנע", טען עו"ד צדוק.

בייסקי: טענת הבנקים היתה שהם זרוע בלתי־נפרדת מרשויות המדינה, טענתם שאתם הזרוע הפיננסית לגיוס כספים בחו"ל. בטיעונך היום אתה סותר את הגדרת הבנקים את עצמם.

עו"ד צדוק: כל התחום הפיננסי של הבנקים, מידת התלות ברשויות המדינה וכו' — אלו בהחלט נושאים לחקירה ולמימצאים, אך אני חוזר וטוען כי המלצות אופראטיביות צריכות להיות מופנות לרשויות המדינה. בהמלצות אתם לא צריכים להגיד לבנק דיסקונט מה עליו לעשות, אתם צריכים לפנות לבנק־ישראל והוא יפנה לבנק דיסקונט.

את הגורמים העיקריים להידרדרות המצב יש לראות בתחום המאקרו הכלכלי, שבו שולטים הממשלה, שר־האוצר והרשויות הממלכתיות. לבנקים אין כל שליטה בתחום זה.

בהמשך דבריו התייחס עו"ד חיים צדוק לתוכנית הרשת וחצי־האחוז שהועלו על־ידי האוצר לירידה מהוויסות. הוא אמר כי אלו היו רעיונות בוסר שלא הגיעו לכלל תוכנית (לאותם רעיונות קרא פרקליט בנק לאומי פאטה מורגאנה).

כל העדויות, אמר צדוק, מוכיחות שתוכנית הרשת לא היתה אלא רעיון שעלה במוחו של יעקב גדיש, והוא הציגו פעם אחת בלבד בפגישה. הרעיון הזה מעולם לא גובש במסמך, ואין כל הוכחה שארידור אימץ רעיונות אלו בזמנו, אם כי היום הוא מאמץ אותם באופן רטרואקטיבי.

השופט בייסקי העיר כי הוועדה כבר התרגלה שבכל מה שקשור לוויסות אין למשרד־האוצר כל נייר, והסכרם עמם.

ועדת החקירה תחדש את דיוניה ביום א' בשמיעת הסיכום בעל־פה של בנק המזרחי.

רונית אנטלר

בכנסת

על מה בוכים העצמאים

סוף סוף הוקמה בכנסת ועדה שתדון במיסוי המוטל על העצמאים. הישיבה הראשונה, בראשות ח"כ אריאל ויינשטיין, התקיימה השבוע ובה העלו העצמאים קרוב ל־50 נקודות המצביעות על אפליה בהשוואה לשכירים. למשל:

- קרן השתלמות, רק לשכירים — להם אין.
- ביטוח מאבטלה, רק לשכירים — להם אין.
- נשים שעוזרות בעסקי הבעל אינן נחשבות כעובדות בו. הכנסתן מתוספת להכנסת הבעל העצמאי. הנשים אינן נחשבות כשכירות בעסק בעליהן.
- דמי מילואים מהביטוח הלאומי מקבל השכיר באופן שוטף, ואילו העצמאי מקבל רק לגבי מה שהיתה הכנסתו שלושה חודשים קודם לכן.
- משרד הבטחון מעניק תמיכה להורים היושבים ליד מיטת בנם הפצוע רק אם הם שכירים — העצמאי לא מקבל.

אין לנו זמן לעבוד, התלוננו. אנחנו כל הזמן עובדים על טפסים. אנחנו מעסיקים את עצמנו ולכן צריכים לראות אותנו כשכירים של עצמנו.

קרוב לצלחת

רן כהן מר"צ טען כי פסח גרופר ניצל את מעמדו הציבורי וקשריו הפוליטיים־מפלגתיים כדי להשיג הקצבות כספיות למקורביו בהעדפה על פני כל החקלאים.

שר־האוצר אישר, בתשובה לשאילתא, כי האוצר אישר הלוואה נוחה בסך 4 מיליון דולר לאגודת הכורמים ועוד 930 אלף דולר ליקבים הקשורים עימה.

ההקצבה לכלל החקלאים היתה בהיקף של 20 מיליון דולר, 20 אחוז הוקדשו לכורמים.

ח"כ כהן ציין שכל החקלאים חוייבו להחזיר את ההלוואה החל בשנה הראשונה ואילו חברי אגודת הכורמים רק מהשנה השישית.

הדואר לא משתלם

האם בתקופה זו של אינפלציה גורם בנק־הדואר נזקים לאוצר כתוצאה מעיכוב העברת כספים לחשבון החשב הכללי? השבוע התברר בוועדת ביקורת המדינה של הכנסת, כי סניפי בנק־הדואר אינם משלטים על כמות התמואות והמזומנים המשולמים דרכם. כתוצאה מכך חשבונות המשלמים מוטייכים והאוצר מזוכה רק בעבור מספר ימים.

בחודש שעבר בלבד עוכבו 87 מיליארד שקל בשל בעיה זו. ח"כ חיים רמון דרש כי המשנה לחשב הכללי ומנכ"ל בנק־הדואר ימציאו לוועדה דו"ח מפורט על היקף הסכומים ועל פשר העיכוב.

עד אז גם האורחים ירוויחו כמה ימים.

ה.א.

טור החדשות

הבנקים הפריזו בהטבות

המפקחת על הבנקים בבנק־ישראל מזהירה את הבנקים מפני מתן הטבות חריגות לחוסכים בתוכניות החסכון החדשות מסוג „תשואה".

כזכור, הפעילו הבנקים את התוכנית לשנתיים, תוך תשלום ריבית של 8.25% אחוז לשנה וכן 24 מדדים מלאים.

המפקחת מבהירה לבנקים כי התוכנית הופעלה על־מנת לאפשר להם להשתמש בעודפי הכיסוי של אגרות־החוב הצמודות. היא מזהירה כי יש להתאים את התוכניות למאזן ההצמדה הנוכחי, כדי להימנע בעתיד ממצב דומה של עודף כיסוי האג"ח.

כן מזהירים הבנקים כי עליהם לשקול בזהירות את התשואה המוצעת ללקוח בתוכניות החדשות, מול ההכנסה הצפויה לאורך כל חיי התוכנית.

כתבנו מוסיף כי הבנקים הפסיקו בינתיים את התוכנית, להוציא הבנק הבין־לאומי, אשר שינה את תנאי התוכנית והאריך אותה ל־30 חודש, ואת התשואה הוריד מ־8 ל־6.5 אחוזים בלבד.

אייל שגב

הסיוע לחקלאים על־פי סיכויי השיקום

כספי הסיוע לענף החקלאות יועברו לחקלאים שיש סיכוי לשקמם בעתיד הנראה לעין — כך הוחלט במשרד החקלאות. מושבים שמצבם חמור ואשר אין אפשרות לשקמם, לא יקבלו את הסיוע. בשלב זה טרם נקבעו הקריטריונים לקביעת הזכאים לקבלת הסיוע. מנכ"ל משרד החקלאות מאיר בן־מאיר והממונה על התקציבים אהרון פוגל, מכינים בימים אלה את הקריטריונים, כאשר עדיפות תינתן למושבים ולקיבוצים בקו העימות בצפון ולחקלאים בבקעה. סכומי הסיוע יועברו בהדרגה לחקלאים, ותיבחן במקביל אפשרות שיקומם לטווח ארוך.

על־פי סקר אשר נערך במשרד החקלאות עולה, כי מתוך כ־30 אלף משקים מושביים לכ־6000 אין סיכוי להשתקם ולכן יהיה צורך להפסיק להם את אמצעי הייצור כליל ולהעבירם לידי חקלאים יעילים.

א.ש.

הריבית מחסלת עסקים

הריבית הריאלית הגבוהה במשק גורמת לחיסולם של עסקים רבים ולצימצום רמות המלאי בבתי עסק — כך נאמר בתזכיר שהוכן על־ידי איגוד לשכות המסחר והוגש לוועדת־הכספים של הכנסת.

בתזכיר נאמר, כי בשל שערי הריבית הגבוהים נאלצים עסקים לצמצם באורח דראסטי את רמות המלאי, דבר שהוא בעל השלכות חמורות מבחינה לאומית. במקביל עוברים עסקים רבים לייצור על בסיס של הזמנות מובטחות מראש, מה שגורם לייקור המוצרים ולסרבול במערכת. כן הולך ומצטמצם מלאי הסחורות במשק.

על־פי תחשיבי איגוד לשכות המסחר, נעה כיום הריבית הריאלית במשק סביב 5.2 אחוזים לחודש ועל בנק־ישראל מוטלת האחריות למתרחש במשק.

א.ש.

העלאת מחירי הסיגריות תאושר כנראה בקרוב

משרד התעשיה והמסחר בוחן ייקור מחיר הסיגריות. חברת „דובק" הגישה למשרד תחשיבים לפיהם עולה כי החברה מפסידה מאז חודש יולי האחרון 7 אחוזים על ייצור הסיגריות.

במשרד התעשייה הכירו בכך, אולם בשל הקפאת המחירים אין כרגע נטייה להיענות לתביעה לייקור המחירים.

עם זאת נמסר לחברה, כי המשרד עורך בדיקה לגבי התחשיבים של „דובק" לאורך זמן — משנת 1984 — וזאת בשל טענות החברה על שחיקה ברווחיות במשך שנתיים. עם סיום הבדיקה בימים הקרובים תאושר כנראה ל„דובק" העלאת מחירים.

א.ש.

מחירי הכותנה בירידה

תביעות המועצה לייצור ושיווק כותנה מהממשלה לסיוע לענף זה הנקלע בקשיים מסתכמות ב־40 מיליון דולר. התביעה מתבססת על המחירים הירודים והפגיעה הקשה כתוצאה מהמדיניות הכלכלית שהופעלה ב־1 ביולי. לדעת המועצה, ייצור הכותנה במרבית הארצות לא היה מתקיים לולא התמיכות והמחירים המובטחים למגדלים.

התמיכה המבוקשת איננה עומדת בניגוד לאינטרס הלאומי והיא נועדה לשמור על יציבות של ענף יצוא, שנשען על השקעות כבדות וטכנולוגיה גבוהה. המועצה מזהירה מפני „גישות קצרות טווח, שהן בביטול כלכליות, לתת לענף לעבור „תהליכי התאמה", שעלולים להשבית השקעות כבדות ולשבור תנופת מחקר ופיתוח, תוך איבוד שווקים שנרכשו בעמל רב".

י.ג.

מסקנות ועדת מוהר־ילס

התמורה לפרי ההדר בהתאם לאיכות

הפרדסנים יקבלו תמורה עבור פרי ההדר שלהם ליצוא בהתאם לרמת האיכות של הפרי — כך נקבע בהמלצות ועדה מיוחדת של משרד־החקלאות.

שר־החקלאות אריק נחמקין אימץ את מסקנות הוועדה, שבראשה עמד פרופ' שמואל מוהר־ילס, ראש הרשות לתכנון כלכלי במשרד־החקלאות. הוועדה ממליצה על ריפורמה מרחיקת־לכת בכל הקשור לתמורה לחקלאים, וזאת במגמה לדרבן אותם לשווק ליצוא תוצרת בעלת איכות גבוהה. עד היום קיבלו הפרדסנים מחיר ממוצע עבור הפרי שלהם מהמועצה לשיווק פרי הדר, ללא קשר לאיכותו. הוחלט, כי התמורה תהיה בהתאם לאיכות הפרי המשווק לחו"ל. שיטה זו תגרום לכך שהחקלאים ישפרו את האיכות וכן יתמחו בשיטות שונות של גידול.

א.ש.

קניינים מסין העממית לתערוכת טכנולוגיה ישראלית

קניינים סיניים יבואו לבדוק טכנולוגיה ישראלית מתוחכמת, אשר תוצג בתערוכה מיוחדת בסינגאפור במחצית הראשונה של חודש ינואר הקרוב, סבורים במכון היצוא.

מכון היצוא, אירגן את הביתן הישראלי בתערוכה, שבה יטלו חלק עשרות מפעלים ישראליים בתחומי הלחימה והאלקטרוניקה. לתערוכה יגיעו קניינים מסין העממית, אינדונזיה, מאלזיה, תאילנד, יפאן, הודו, קוריאה והפיליפינים.

הביתן הישראלי ישתרע על שטח של 600 מ"ר, וישתתפו בו אלביט מחשבים בע"מ, עיט, אסטרונאוטיקס, אלישרא־מערכות אלקטרוניות, מיקרוטקס וכן סיב"ט — החטיבה לסיוע בטחוני.

בין המוצגים שיוצגו בביתן הישראלי מצויים גם מערכות הגנה מרחבית מתוחכמת, מערכות לוחמה אלקטרונית, טילים, מערכות הדמיה תרמיות, מערכות כיוון ניווט ותימוש מחשבים מוטסים, מערכות תצוגה עיליות, ציוד בדיקה ממוחשב למטוסים, מערכות בקרת אש, רשתות תקשורת, מערכות העברת תקשורת, וכן נושא השבחת מטוסים כולל שיפוץ ותחזוקה של מטוסים ומסוקים.

א.ש.

מלים רומנטיות בדם קר

מאת שלי יחימוביץ

לפני שנה, לקח ראובן פונט, גרוש בן 37 ואב לבן, את חברתו בת ה־18 דינה ברוך, אל בית הקברות בבאר־שבע. על קבר אביו, השביע אותה שלא תעז לעזוב אותו. דינה נשבעה ללא היסוס. במיוחד לנוכח האקדח ששלף מולה חברה האוהב. כדי להוסיף משנה־תוקף לשבועה, ירה פונט יריה אחת לעבר רגליה. זו היתה יריית אזהרה שאכן לא פגעה.

בעקבות אירוע זה התלוננה דינה במשטרה. בבית־המשפט ביקשה המשטרה לעצור את ראובן פונט עד תום ההליכים. בית־משפט השלום לא נענה, אך הורה לפונט שלא להיכנס לתחומי העיר באר־שבע. חודשיים אחר־כך, בהיותו בשירות מילואים, המתין פונט לדינה שחזרה מבילוי עם ידיד, שלף רובה גליל, וירה לעברה חמש יריות. דקות מספר אחר־כך נקבע מותה בבית־החולים „סורוקה".

דינה ברוך, בת יחידה להורים יוצאי רוסיה — אם מורה לפסנתר ואב מהנדס — היכרה את ראובן פונט בן ה־34 בהיותה בת 16. היחסים בין השניים קוממו לא רק להוריה של הילדה — נערה שהתחנכה על פסנתר ובאלט, אלא גם את אמו של פונט, שניסתה להניא אותה מהחברות עם בנה. „הוא לא בשבילך, את בחורה טובה", נהגה לומר לה. דינה לא שעתה לעצות ולאיומים.

הרומן בינה לבין פונט הלך והתהדק, וייתכן אף שניזון מהתנגדות הסביבה. לפני גיוסה לצבא, כשהמתנגדים כבר נואשו, החליטה באופן עצמאי להיפרד מפונט, והודיעה לו על כך. פונט לא השלים עם האבידה. הוא הוסיף לאיים עליה ולהטרידה עוד חודשים ארוכים. אפיזודת האקדח בבית הקברות היתה רק אחת מתוך שורה ארוכה של הטרדות.

מארב בחורשה

ביום ששי, ה־4 בינואר השנה, יצא פונט לחופשת סוף שבוע משירות המילואים שלו בצנחנים. הוא עשה דרכו הישר לשכונתה של דינה כשהוא מצויד במים ובמזון. בחורשה הסמוכה לאצטדיון העירוני, הצופה לבית הוריה של דינה, הוא הקים מארב. בתשע וחצי בערב ראה אותה יוצאת עם נערה. היא שבה רק בארבע לפנות בוקר, הפעם במכונית, עם בחור. היא ירדה מהרכב והתכוונה לעלות לביתה. פונט מיהר אליה. שכנים סיפרו אחר־כך שבין ירידתה מהמכונית לבין חמש היריות שנורו הפרידו דקות ספורות בלבד. הם הזעיקו אמבולנס.

אמה, יבגניה, שירדה כמו כל השכנים הסקרנים לראות את המתרחש — הספיקה לראות את בתה הגוססת מועלית לאמבולנס. פונט נמלט מהמקום, אך מבחינת המשטרה הוא היה מלכתחילה החשוד העיקרי. שלושה שבועות ערכו החיפושים אחריו, עד שנלכד ברחבת הכותל המערבי בירושלים. הוא הודה מייד. כשבוע שעבר גזרו עליו השופטים גלעדי, טומשוף ופריש — מאסר עולם.

משפטו של פונט היה דראמה שלא דילגה על אף מערכה. באולם ישבו אמו של פונט, וגם הוריה של דינה. זוג ההורים — אלגנטי, חיוור מיוסר ושקט — שימש תזכורת אילמת לפונט המתפתל בהסבריו. להגנה היתה גירסה משלה: פונט לא התכוון לרצוח. הוא בא כדי לברר עם דינה מה עתיד יחסיהם. דינה קינטרה אותו בגסות: „היא אמרה לי שגם אם תחזור אלי, היא תמשיך להשתגל עם אחרים כי אני אימפוטנט", טען פונט. „איבדתי את השליטה על עצמי דרכתי את רובה הגלילון, היא זזה אחורה וצעקה, אמאו לחצתי על ההדק ונורה צרור, וזהו".

פרפרית, לא רצינית

לבד מקו הגנה זה, שהותיר סיכוי קלוש שפונט יורשע ברצח שלא בכוונה תחילה, היה קו הגנה נוסף, האופייני למשפטי אונס. את דינה ברוך ניסו לתאר כמי שקיימה יחסי־מין עם גברים רבים. „פרפרית", „לא רצינית", כאילו היה באלה כדי להפחית מחומרת המעשה. כאילו אם אכן היה מוכח שדינה ברוך היתה זנונת — היה הרצח לגיטימי. ההגנה ניסתה להציג את פונט כאוהב מיוסר שאהבתו העבירה אותו על דעתו. העיתונים, אגב, סייעו ביצירת דימוי זה : „רצח על רקע רומנטי", אמרו הכותרות. התיאור כמעט שהצליח לעורר אהדה כלפי פונט. „אהבתי אותה מאוד ואני עדיין חש אליה רגשות עמוקים. אני לא יודע איך זה קרה", אמר באחד הדיונים האחרונים בבית־המשפט.

תיאור האוהב המיוסר עורער כאשר לבית־המשפט באה חברתו הקודמת של פונט, ספרית באר־שבעית. היא סיפרה שגם כאשר נפרדה היא מפונט, איים על חייה אם לא תשוב אליו, ואף היכה אותה נמרצות. הסתבר כי פונט נהג כך כלפי כל חברותיו לשעבר. הוא לא היה מסוגל להשלים עם העזיבה, ואת האבידה תבע להשיב לעצמו בכוח.

עדותה של הספרית לא מנעה מההגנה לעשות שימוש בידידיה של דינה ברוך, שנצטוו לספר אם קיימו איתה יחסי־מין. באחת ההפסקות, אמר לנו עורך־דין שבטובתו, לא אציין את שמו: „רואים לפי הצילום של המז"פ (המעבדה לזיהוי פלילי) שהיא היתה זנונת. תחתונים וחזייה מתחרה היו לה". זה אכן היה הקו המנחה של ההגנה. מובן שאין להאשים את פרקליטו של פונט. הוא נקט קו הגנה מקובל. הוכח שהנרצחת הנאנסת היתה „מופקרת", הוטל ספק ב„שמה הטוב" — וגברו הסיכויים להפחתת העונש.

לשנות כותרת

קו ההגנה לא עזר לפונט. השופטים גלעדי, טומשוף ופריש, קבעו כי טענותיו כאילו לא שלט בעצמו — אינן מקובלות עליהם. הם קבעו כי פונט החליט בקור־רוח כי אם לא תיאות דינה ברוך לשוב אליו — ירצח אותה. פונט, הם קבעו, ידע היטב מה הוא עושה. הם דחו גם את טענותיו כי דינה ברוך קינטרה אותו לפני הרצח. תיאורי הקינטורים, אמרו, היו המצאה מאוחרת של פונט. השופטים הרשיעו אותו ברצח בכוונה תחילה, וגזרו עליו את העונש הקבוע בחוק — מאסר עולם.

את כותרות הידיעות אפשר היה לשנות מלכתחילה מ„רצח על רקע רומנטי", הנשמע כמעט טוב, לרצח על רקע אלימות.

דינה ברוך – בת יחידה (באדיבות „חדשות")

רגע לפני מאסר עולם

ראובן פונט – רוצח בעל „רגש עמוק"

המעוף נשבר בבית המשפט

שני אזרחים שרכשו כרטיסי מנוי של חברת מעוף שהתפרקה, תובעים את כספם מהמדינה

מאת יואב אביב

האם מדינת ישראל ומשרדי הממשלה האחראים על אכיפת חוקי המדינה, אכן אחראים לנזקים שנגרמו לאזרחי המדינה כתוצאה מאי־אכיפת החוקים הללו, או שמא גילו רשלנות באכיפתם. בשאלה עקרונית זו נדרשת לפסוק השופטת החיפנית, מיכאלה שירלובסקי, מבית־משפט השלום בחיפה, ולקבוע האם במקרה התביעה שהובאה לפניה אכן התרשלה המדינה.

ראש אגף התנועה במחוז הצפוני של משטרת ישראל לשעבר, סגן ניצב אברהם טלמור ועורך־דין חיפאי, רענן רון, רכשו כרטיסי מנוי. הכרטיסים היו במבצע המנויים, „שניים לדרך", של חברת מעוף צ'רטר 1, במטוסי חברת מעוף נתיבי־אוויר. השניים הגישו את תביעתם לבית־משפט השלום בחיפה, בנובמבר 84, נגד מנכ"ל חברת מעוף יצחק גריש, נגד מדינת ישראל, משרד התחבורה ומינהל התעופה האזרחית, וכן נגד חברות מעוף נתיבי־אוויר ומעוף צ'רטר 1 בע"מ. סכום התביעה עומד על 690.560 שקלים בלבד, השווה לסכום שלטענתם, היו צריכים לקבל כהחזר.

בשלהי שנת 1983 פירסמה חברת מעוף צ'רטר 1 בעיתונות מבצע „שניים לדרך". במבצע זה נמכר לציבור, במחיר 576 דולר, פנקס ובו שני שוברי טיסה. השוברים ניתנו למימוש החל מה־15 באוקטובר 1983 ועד ה־31 בדצמבר 1984, והם לא כללו עונת שיא בחודשים יוני יולי אוגוסט 84. לכל משתתף במבצע ניתנה אפשרות לבטל את ההזמנה ולשמור על זכות מימוש השובר בעתיד, או לטוס לכל יעד חלופי במועד חלופי שיוצע על־ידי החברה, או לקבל את שווי השוברים בשקלים — צמוד לדולר. בגב הכרטיס נכתב ליתר דיוק, כי הסכום המגיע לנוסע עבור השובר הינו 288 דולר שווה ערך בשקלים.

אברהם טלמור ועורך־דין רענן רון פנו בשלהי 83 לסוכנות הנסיעות בן קיקי, בשדרות הנשיא שעל הכרמל, בחיפה, ושם הוצעה להם התוכנית. השניים רכשו את המנויים ואברהם טלמור אף הגדיל לעשות ורכש שירותי קרקע במחיר 150 דולר.

בחודש אוקטובר, כשנה לאחר רכישת המנויים, פנו אברהם טלמור ועורך־דין רענן רון לסוכנות הנסיעות בן קיקי וביקשו בהתאם להסכם, לקבל חזרה 288 דולרים בשקלים, מאחר שלא מימשו את זכותם לטוס.

בכתב התביעה טוען עורך־דין רענן רון, בשם התובעים, כי זמן קצר אחר־כך נתבשרו הוא ואברהם טלמור כי מנכ"ל מעוף, יצחק גריש, הגיש בקשה לפירוק חברת מעוף נתיבי־אוויר בע"מ, וכי בית־המשפט מינה לה מפרק זמני. עוד טוענים השניים כי חברת מעוף צ'רטר 1 היא חברת־בת של חברת מעוף נתיבי־אוויר, שאירגנה עבורה טיסות שכר בהתאם לרשיון שניתן על־ידי משרד התחבורה. עוד הם טוענים, כי בניגוד לתקנון טיסות השכר פתחה החברה במבצע מכירת מנויים בידיעתם ובהסכמתם של משרד התחבורה ומינהל התעופה האזרחית.

התרשלות גורמים ממלכתיים

מאחר שטיסות אלה, לטענתם, היו טיסות שכר במכירה מוקדמת, היו חייבים מינהל התעופה האזרחית, או ממונה אחר מטעם משרד התחבורה, להתנות את מכירת הכרטיסים בהפקדת ערבות מתאימה, כאמור בתקנה 10 לתקנות טיסות השכר אותם התקין משרד התחבורה עצמו. ערבות, שהיא 150 אחוז ממחיר כל כרטיס או שובר טיסה אותם מכרה הנתבעת לציבור. ומשלא עשו זאת יש בכך מחדל שיש עימו משום התרשלות. יתר־על־כן, עצם כך שלא היתה אזהרה מצד גורמים ממלכתיים אלה, כי הציבור שם את כספו על קרן הצבי, היה בו כדי להוליך שולל את הציבור. לטענתם, הניחו הרשויות לחברת מעוף למכור כרטיסים במחירי היצף, אף שידעו מראש כי החברה לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה הכספיות — עובדה שהוכחה בעליל.

גל תביעות

חלק מהנתבעים, חברת בן קיקי נסיעות ותיירות, ויו"ר מועצת המנהלים של מעוף מאיר עמית, ביקשו מבית־המשפט לדחות את התביעה על הסף מאחר שלטענתם אין הם צד בעניין והתביעה נדחתה בהסכמת התובעים. חברת מעוף הנמצאת בהליכי פירוק איננה מהווה גורם המסוגל לתרום במשפט והתנהגותה בעבר היא הנדונה. לפיכך, נותרה במרכזו העימות מדינת ישראל שהחלטה מחייבת של בית־המשפט בתביעה עלולה לחשוף אותה לגל של תביעות שונות בנושאים אחרים, כלומר, אזרחי המדינה יוכלו לתבוע אחריות מיניסטריאלית על מחדלים של משרדי הממשלה.

עוזרת לפרקליט מחוז חיפה, אורית שחורי, המייצגת את המדינה, ביקשה אף היא לדחות את התביעה על הסף, לטענתה, מעולם לא היה על מינהל התעופה האזרחית ומשרד התחבורה חוב כפי שנטען על־ידי התובעים כלפיהם: „וזאת בהתחשב בכך כי התובעים לא החזיקו בכרטיסי טיסה אלא בכרטיסי מנוי". בית־המשפט יצטרך לפסוק האם אכן דין כרטיס מנוי אינו כדין כרטיס טיסה. יתר־על־כן טוענת ההגנה, כי אין העניין שהובא לפני בית־המשפט יכול להיות מובא בתביעה פרטית ושאלת הפיקוח של מעוף היא שאלה ציבורית.

אין ערבות

המדינה מנסה עוד להגן על עצמה בטענה כי גם אילו אמת היו דברי התובעים הרי שסיפוי הלקוחות נותר נתון לשיקולי מינהל התעופה האזרחית ובנסיבות העניין לא היו התובעים יוצאים נשכרים או זוכים לפיצוי. בטענה זו של המדינה יש לראות כאילו לא קיימת בעצם כל ערבות לטיסותיהן של חברות תעופה ישראליות, וכל אדם המשלם עבור כרטיס טיסה עלול למצוא עצמו ללא אפשרות למימוש וללא אפשרות של קבלת כספו. יתרה מזו, גם אם התרשל אחד מפקידי הממשלה הממונים, לא רואה בכך בא כח המדינה עילה לתבוע את המדינה, ולחיזוק דבריה היא מביאה מפסיקתו של השופט לנדוי: „אין להעלות על הדעת שהמדינה תהיה אחראית בנזיקין על כל מעשה רשלנות או הזנחה של כל אחד מפקידיה".

השופטת מיכאלה שירלובסקי תצטרך, כאמור, לקבוע איזו גירסה עדיפה בעיני בית־המשפט. אם תהיה זו גירסת המדינה, הרי שבעתיד עלולות להתעורר פעם נוספת שאלות מביכות בדבר אחריותה של המדינה לגבי חוקים אותם חוקקה היא עצמה. אם תעדיף השופטת את גרסת התובעים, הרי שהמדינה עלולה למצוא עצמה מוצפת בתביעות דומות בנושאים דומים ואחרים.

הבטחות פורחות

שוטרים ועיתונאים שוברים את הכלים

מאת יואב אביב

יום שלישי, בוקר בהיר, עיתונאי הצפון משכימים בשעה שהם רגילים לנוח מעמל היום הקודם, ובאים למגישה עם קציני המשטרה, חוטפים „ביסלי" וכוס קפה מהמזנון שהוכן, וממהרים למועדון השוטר החדש של משטרת זבולון. בשורות הראשונות מתמקמים העיתונאים. הפגישה זומנה בעקבות תלונותיהם החוזרות ונשנות, מפקד המחוז הצפוני החליט על שיחות ישירות ללא מתווכים.

ניצב לוי שאול מסביר את סיבת הפגישה. הוא מספר לעיתונאים ולקציניו כיצד הוא עצמו רואה את העיתונות. „העיתונאים הם שליחי הציבור, הם ממלאים את שליחותם ועלינו לעזור להם להביא את החדשות בין אם הן טובות או רעות לבתים של עם ישראל. אנחנו השוטרים ממלאים גם כן שליחות, אך אף אחד לא שם אותנו להיות צנזורים ולקבוע מה יקרא עם ישראל ומה לא", אומר לוי.

הוא נדהם לשמוע תלונות מצד העיתונות על חוסר סיוע, ועיתונאים קובלים אפילו על ניסיונות הכשלה על־ידי שוטרים, ומבהירים כי הם אינם מגישים, כתב אישום לבית־המשפט על הכשלת עיתונאי במילוי תפקידו, הם לכל היותר כותבים זאת בעיתון כשהדבר נעשה בצורה מכוערת במיוחד. אחד הקצינים הבכירים ביותר במחוז הצפוני מאזין ברוב קשב לשיחה, לבסוף הוא קם לומר את שעל לבו.

„בזמן מאורעות עפולה", הוא אומר, העיתונאים „התלבשו" על חדר וטלפון בתחנת המשטרה של עפולה, הם שוחחו כל היום מטלפון והעבירו ידיעות למערכות כלי התקשורת, המשטרה תפסה כמה והיא לא חייבת להרשות לעיתונאים סיוע כן בוודאי שלא קו טלפון, זו היתה חוצפה מצד העיתונאים", קבע הבכיר. הוא רק שכח את הערות הקצינים „נו... איך אנחנו עוזרים לכם הפעם?". הוא בוודאי גם שכח שנציגי העיתונות יבקשו סיוע מינימלי זה מביוזניו של כתבו או מהאספסוף שצר על תחנת המשטרה וביקש גם את דמה ונשמתה של העיתונות החופשית בישראל.

הבכיר שכח את העיתונאית, ששוטריו לא נקפו אצבע כדי להרחיק ממנה את ההמון שתקף אותה, והוא שכח גם את ניידות קול ישראל ועוד אין ספור מקרים קטנים וגדולים נוספים. אולי הוא שכח אפילו את העובדה הפשוטה שגם העיתונאים הם בעצם אזרחי מדינת ישראל. ייתכן שעניין של עין או „פנס" בעין של עיתונאי אינם מעלים ואינם מורידים בעיניו של אותו קצין. התורה שהעיתונות חייבת לומר נאמרה אחרי אירועי עפולה, והיא הגיעה לאותם קצינים שהבינו את חשיבותו של הדיווח לאותם אלה שהשכילו להבין שהאירועים הם סמל ונקודת ציון בתולדות המדינה.

ראש מערכת קול ישראל בחיפה, שולה שמרלינג, ניסתה להבהיר לציבור הקצינים שהתכנסו, כי אין אפשרות להסתיר או לטאטא דברים כך שלא יגיעו לידי העיתונות, וכי כל ניסיון כזה אינו הוגן, או מעשי וסופו שיחזור כבומרנג למשטרה: „זכותו של הציבור לדעת וחובתם של העיתונאים לדווח", אמרה. עוד הוסיפה, כי בכל העולם המערבי נוהגת גישה חופשית לחומר פלילי.

ניצב לוי שאול מצא לנכון להבהיר פעם נוספת את עמדתו. הוא הודיע כי הוא עצמו דוגל בזרימת מידע חופשית, ובזמן ממשי, בתנאי שצינעת הפרט לא תיפגע ובתנאי שהדבר לא יפריע לחקירה המשטרתית. הוא הוסיף, כדי למנוע אי־הבנות, כי לא יקבל הסבריהם של הסתתרות מאחורי טענה זו, אם אינם צודקים וממשיים.

אראו אחרי ההסברים, ההבהרות והמלים — רגע אחד לפני הסיום — קם פקד צעיר והכריז בקול גדול: „אני חושב שהמשטרה לא חייבת לעיתונאים שום דבר ושאנחנו לא צריכים להודיע להם כלום ולמסור להם כלום, שיעשו את העבודה שלהם ושידעו להשיג חומר לבדם זה לא תפקידנו ולא מעניינו העיתונות".

לא יכולתי לומר לו כי לעיתונות זורם חומר, והחומר טוב, שלא דרך מנגנון הדוברות המשטרתי. לא רציתי להכיר לו את בכיות חבריו כשפורסמו בעיתונות דברים שמנעו הבאתם של עבריינים לדין בגלל שיקולים מוטעים של קציני משטרה להטיל איפול על חקירות משטרתיות. לא מצאתי עוד טעם לומר לו ולחבריו, שהתנהג בראשם לשמע דבריו, כי לא מפני העיתונות הוא מסתיר, כי אם מפני הציבור, וכי כל תלמיד בית־ספר יסודי בישראל של 1985, לומר, יודע ומבין את חשיבותה של עיתונות חופשית.

במסדרון, ביציאה, שמעתי קצינים אומרים — „הפקד צודק".

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

גוש 6160 חלקה 597 רח' ארלוזורוב 29, תיק בניה מס' 1280.

הקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת ושני מגדלי יציאה על הגג עם הקלה של 6% באחוזי בניה והקלה של 10% בקו בנין אחורי (4.5 מ' במקום 5.00 מטר), והקלה של 10% בקוי בנין צדדיים 2.70 מ' במקום 3.00 מ').

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל. יואיל להגישה לוועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הוועדה.

תאריך: נובמבר 1985

יצחק ירון
יושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

עירית פתח־תקוה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת
הודעה
על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6385 חלקה 43 ברח' ביאליק פנת קטרוני, לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 110% בניה 7.7 דירות.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים ושני חדרים על הגג 107.8% בניה 8 דירות.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
ת"א־יפו

בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה ליתן אישור היתר להקלה ל־2 מוסכים לחניה בחזית ברחוב דרך הרצליה 66 ג'6623 ח' 542' תיק בנין 066—802.

כל בעל קרקע/ בנין, רשאי להגיש התנגדות מנומקת להוצאת ההיתר בוועדה המקומית האמורה תוך 14 יום מיום פרסום זה.

י. כספי, סגן ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה תל־אביב־יפו

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
תיק בנין 2114

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 188 בגוש 6021 רח' מנדלסון מס' 10 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (458/2 מ"ר) בשתי הקומות. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ב'1.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, הופקדה ביחד עם התשריט המצורף אליה תכנית מס' 1812, שינוי מס' 2 לשנת 1985 על תכנית בנין עיר מס' 44 (תקון 1941) — תכנית מאוחדת לקביעת אזורים.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6911 חלקה 23, רחוב בוגרשוב 74, ת"א.

עיקרי מטרת התכנית:
לשנות את יעוד החלקה 23 בגוש 6911 מאזור דירות II לאזור מסחרי II, תוספת שטח בניה של 79.14 מ' בקומת הקרקע ע"י סגירת חלק מקומת העמודים לשמוש של חנות כבנין בן 3 קומות מעל קומת העמודים בנוי חלקת ברח' בוגרשוב 74 ולשנות בהתאם לכך את התכנית בנין עירים מס' 44 (תקון 1941) תכנית מאוחדת לקביעת איזורים (להלן התכנית הראשית) אשר הודעה בדבר מתן תוקף לה פורסם בעתון רשמי מס' 1142 מיום 20.11.41 על שינויית.

כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי הוראות מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי כהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
חב' קופולק (1949) בע"מ ת"א
תרומתם השנית חשנה
1,472,300 שקלים

☆ התרומה המרגשת
ידידיהם ומוקיריהם של מוסיה ומרכוס זולברשטיין לכבוד חתונת הזהב של בני הזוג
1,442,000 שקלים

☆ התרומה הצעירה
כיתת „שחרורי" מכפר עציון ערכו באזאר ואת הכנסותיהם מן המכירות לחברי הקיבוץ תרמו לקרן לב"י
35,000 שקלים

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י

לב"י

קרן לב"י, רח' ד' (ארניה) 12, הקריה, תל־אביב. 64734

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 היצגים בידורי בבא ובינו באזינה. 08.40 בלי כירות. 09.00 ארץ מולדת: בין חיבות ירושלים. 09.20 מדעי הטבע והנה"בא סיפורו של בצבא. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך: רהיב מיכמים. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת. 11.30 מדעי הטבע (הטיבה עליונה) — האנוש: מבנה ופעילות. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 היסטוריה עולמית — העיבה: הגילדות בימי הבינים. 13.00 אנגלית ט'. 14.00 הסיפור האמריקני הקצר — השמים אפורים: הסרט עפ"י סיפור מאת ארנסט גאינס מתאר יום בחיי משפחה כושית עניה אך גאה. נער כבן 8 ואמו נוסעים העירה לרופא השיניים. הסרט מביא את קורותיהם של השניים באותו יום ותוך כדי כך מתאר את אווירת חייהם העלובים של הכושים באמריקה. 14.40 צרפתית. 15.00 רכבת ההפתעות — סרט אנימציה. 15.20 עוד סיפור. 15.30 נילס הולגרסון — פרק 19: הדישון הקטן חוב: נילס נתקל בדישון אשר בנו נתפס בידי בני־האדם. נילס ואוני מנסים לשחררו. אך הדישון הקטן מעדיף להישאר בשבי. אבל כשמתברר לו שמתכוונים להכניס אותו לגן חיות, הוא עושה מאמץ ובורח ליער. 16.00 והרוח — שידור ח'. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה: דן מרגלית.

טלוויזיה כללית

17.30 „סיפורים בראש" — תכנית שבועית העוסקת בספרים לילדים. הפעם בתכנית מוצגים הספרים האלה: „עשרים אלף מיל מתחת למים", מאת ג' ורן; „הילדה רובין הוד", מאת נורית זרחי; „גבעת האירוסים השחורים", מאת יצחק נוי; „על קצה המזלג", מאת אמירה אסף. 18.00 „הכובוקסים" — סדרת סרטים מצוירים חדשה. הרפתקאות המצוירות בסדרה הן הבובות המפורסמות המוכרות לנו, כפי שנראה, כבראה בילדותן קרמיט, פיגי, פוזי, גונזו וכל שאר החבורה. הפרק הראשון: „לא להפריע את מנוחת השכנים". 18.12 „מועדון הספ"ן הצופים" (ערבית). 19.00 „מבט" תכנית דיון שבועית בענייני השעה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 מבט ספורט. 20.45 לקראת שידור. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 „על נהרות תבל — מסע אל קהילות יהודיות". הסרט השלישי „יהדות בלי עתיד". הסרט פותח צוהר אל סיפורה של יהדות הונגריה, החל בעברה המפואר, דרך השואה שפקדה אותה במלחמת העולם השנייה, וכלה במצבה היום. מתוך כמליון יהודים שחיו בהונגריה הגדולה עד 1944 נותרו בה כיום כ־70,000 בלבד. 22.15 „רוח השמש" — סדרה אמריקנית חדשה, בת 4 פרקים, עיבוד לספר הידוע של ארנסט המינגוויי. 23.00 „קורי כשפים" — סידרת מתח אנגלית. המפיק הרביעי אולי מילטון ממשיך לתכנן את תכניתו הנפשעת, שמטרתה לגלות את מקומם של התכשיטים הגנובים. 23.25 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב": ברקו מתלות שכריים, סיבליוס 3 קטעים מתוך „סוויטת קרליה". 07.30 „שחרית מוסיקלית" (+ רשת א'): ורדי: פרש מתוך „אאידה", ריזו קטע קונצרטי בפה מינור, סקריאבין סונטה מס' 4, בפה דיאז מינור, צ'ייקובסקי נוקטורן, אבירוס „אניגמה", בארטוק 2 תמונות (שלמה מינץ — כנור, גלאוונוב אריליה, איברו דיברטימנטו. 09.30 „קונצרט בוקר": סואר פרנק: סימפ' ברה מינור, מנדלסון: קונצ' ברה מינור לכנור, פסנתר ותז' כלייקשת, מיכאל הידן: אראנז ואלגרו לטרומבון, קרן ותז', רבוזאקי וריאציות סימפוניות, ברוקנרו „טה דאום". 11.07 „מגישים שיר". 12.05 „מארזר הסרטיה": עוזי ויזל (צ'לו), אלדר נימרק (צ'מבלו): באך סונטה מס' 1, בסול מז'ור, הנדל: סונטה ברה מג'ור, אקלס סונטה בסול מינור, באך סונטה מס' 2, ברה מג'ור. 13.00 „קונצרט צהריים": ביזה „משחקי ילדים", יאנאצ'ק סינפונייטה, מוצרט קונצ' מס' 3 בסול מג'ור, לכנור ותז', רכמנינוב סימפ' מס' 9, במי מינור, „מן העולם החדש", שוברט אמפרומפטו במי במול מינור. 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „מפגשים מוסיקליים". 16.00 „אתנחתא" — (שידור חי מימק"א־ים) מיה ולטמן — פסנתרו ד' סקרלטי 3 סונטות, בטהובן סונטה מס' 8, בדו מינור, „הפתטית" ברהמס 3 קטעים, קבלבסקי סונטה מס' 3, שופן 2 מזורקות בלה מינור, ברה דיאז מינור, שופן בלדה מס' 3, בלה במול מג'ור. 17.30 „קונצרט מנחה" מאי: שיפנסליף פוטס לכנור, לואי מלך צרפת', לסולנים, מק' ותז', טלמן סונטה ברה מג'ור, לאבוב וקונטינואו, הידן קונצ' במה מג'ור, לכנור, צ'מבלו וכלייקשת, שוברט פנטסיה בפה מינור, לפסנתר ב־4 ידיים, רגר סוויטה לכלם, אנסקו „פואמה רומנית". 20.05 „ערב טוב": גלוק מחול הרוחות הטובות, בלדה אנגלית „נורבה", נ'פי הנדל: קונצ' לחליל ותז' מיתרים. 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „מוקלטות התז' הסימפ' ירושלים „מראות", בריליוז „רומאו ויוליה", סימפוניה דרמטית, לסולנים, מק' ותז'. 22.55 „מילון מוסיקלי". 23.00 „רזי הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות: „שירים של שומאן" — תכנית שישית. שירים מתוך „אהבת המשורר" וביצועים שונים. „אהבת המשורר", אופ' 48 (שארל פנזהרינטו / אלפרד קורטו — פסנתר).

רשת א'

07.30 „שחרית מוסיקלית" (מעבירה מרשת „קול המוסיקה"). 09.10 „הפנים" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור היומי לכתה"ב — „יועצי ספר": והפעם: „הטיפה הקטנה" — מאת ניבה הרשקוביץ. 11.30 „השבלה ורעת לבלי" — „גילאי הגן", הפעם „הילד והמיבצה". 12.05 „ליבי במזרח" — שירים מזרחיים. 14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א) „נ"ע לכתיב" — עידוד הצעירים לכתיבה יוצרת: ב) „נר אלנו בלאך" — כפיר מאת יעקב שביט. 14.45 לילדים הגדולים: „חתולכת" — מבחר מתכניות „החול בצק". 15.25 עזריה אלון מספר על נוף הארץ. 15.30 „קתדרא" — בכת רדיו — הפעם: ד"ר משה צימרמן — „על קיטש ומוות". בשיר של פרופ' שאול פרידלנדר. 15.51 „מבזק חדשות". 16.05 „צומת הפזורה תיכון". 17.14 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה": „צרפתית למתחילים". 18.06 „מינחת ערב" — ביקור יובי להווי ותי וטבות. 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „שקור בחנוא". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 „הלומות באספקיה".

רשת ב'

05.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — תגובות ופומתים. 13.00 „בחצי היום". 14.06 „יש ענין", עם גבי גזית. 15.05 „רגעי קסם" — שירים ישנים ואהובים. 16.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון דור. 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 „יש שאלות", עם יצחק אלון. 18.51 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 השבוע בכנסת. 20.05 „שורשים" — מגזין לעניני פולקלור ועדות. 22.05 „צמוקים ושקדים" — שירים ביידיש, והפעם שירים עם תאריכים. 23.05 „ביניתו לבין עצמו" — שיחות עם מאזינים בשידור חי, מנחה רעיה גניאל.

רשת ג'

14.06 „לי ולך — שיר וברכה". 15.05 „חיש, חדיש ומחודש" — עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „הצגה יומית", עם יקיר אביב. 18.06 „קוליבר" — שבועון פופ. 20.05 „מופע רוק", עם דליה כהן. 22.05 „משלנו" — שירים עבריים. 23.05 „הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פיתוח של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: הביולוגיה של הנקבה. גיוסי רדיקלים חפשיים. מרצה: פרופ' דוד גרשון. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעה אקטואלית יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רן שילוני. 11.05 טעם של פעם — עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאבון. 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 16.05 ארבע אחר הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פיתוח של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כוונת — מגזין גלי צה"ל לעניני צבא וביטחון. 17.50 ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמאל נחושתן. 18.35 כוכב הערב. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „רוק ישראלי". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: הביולוגיה של הנקבה. 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים עבריים. 23.05 מהמדף הקלאסי — עם רוני לנץ ואריאל כהן. 24.05 ביפורי לילה — עם רוני תורן. 03.05 לא רוצים ליכון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אירלי: קולונל רדל, בכורה ארצית
מוצ"ש והול: 9.00—6.00
אסתר: בית ספר לאסירים מתחילים
9.10 ,7.15
בית לסין: ורים — מיצ"ש ודול 23.00
בן־יהודה: עדית – אירית
9.30 ,7.15 ,4.10
גורדון: רציחות פשוטות 9.30 ,7.15 ,4.10
גת: אהבתו של כואן 9.45 ,7.15 ,4.30
דקל: בין ההוכות, בכורה ארצית 9.30 ,7.15 ,4.10

דרייב־אין:
קוקון 9.30—7.15
12.00 מכירים לתאווה
הוד: הוי מסטע 9.30 ,7.30 ,4.30
כיזאון ת"א: לרקוד עם זר 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: הער 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 2: פסכה 9.50 ,7.15 ,4.30
פאר: 1001 שקרים על פיקאסו
מוצ"ש 9.30—7.15 ,9.30 ,7.15 ,4.30
פריס: נגירות בטריאסטה
מוצ"ש 9.30—7.15
פרט מטונן מוצ"ש 11.45
הרפתקאה היא הרפתקאה
חולי: 11.30, 14.00, 14.15, 7.30, 9.30

רב־חן:
חן 1: הנוקם 9.40 ,7.30 ,5.00
חן 2: רומן על בטוח 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 3: קאל 9.40 ,7.25 ,5.00
חן 4: נשים בעורף 9.40 ,7.20 ,5.00
מרק כרוח 13.30 ,10.30
חן 5: השוטר מגנב מטור 9.35 ,7.25 ,5.00
צוותא: כתל וזקן ואני 20.00
שופו: שושנת קהיר הסגולה 9.30 ,7.15 ,4.30
תכלת: יער האיזמרגד 9.30 ,7.15 ,4.30
תל־אביב: גינג'ה אמריקאי 9.30 ,7.15 ,4.30
לימור: חיש: אמריקאית בפאריס 9.30 ,7.15 ,4.30

רמת־גן וגבעתיים

אראווה: בית ספר לעבירות תנועה 5.00
לילי: אמריקאית בפאריס 9.30 ,7.15
ארמון: הנוקם 9.40 ,7.30 ,5.00
רב־גן:
גן 11 השוטר מגנב מטור 9.40 ,7.20 ,5.00
גן 12 ברדי 9.35 ,7.15 ,5.00
גן 13 יער האומרגד 9.40 ,7.20
פנטסיה 2.45 ,12.30 ,10.30
גן 14 נשים בעורף 9.40 ,7.15 ,5.00

ירושלים

אדיסון: ג'ינג'ה אמריקאי 9.10 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
16.00 עליכה בארץ הפלאות
18.00 הג'יגולו האמריקני
20.00 כל כה שרציה לדעת על הסין
21.45 המדבר הארום
24.00 כל כה שרציה לדעת על הסין
בנייני האומה: רציחות פשוטות
חיל: 9.00 ,7.00 ,4.30
כפיר: הביזיון הגדול 9.10 ,7.30 ,4.30
הבירה: בית ספר לעבירות תנועה 9.30 ,6.45 ,4.00
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים 9.30 ,7.15
סמדר: דמעות על בתיקה 9.15 ,6.30
אוריון: הנוקם 9.00 ,7.00 ,4.30
מיטשל: תגיל למרגל מתחיל 9.00 ,7.00 ,4.30

חיפה

אורגיל: הנוקם 9.00 ,6.45 ,4.30
אורה: הביזיון הגדול 9.15 ,7.00 ,4.30
אטמי: האפיה הסיציליאנית 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: אל נורטה 9.00 ,6.45
חן: רומן בהשכבים 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון: קול העתיקה 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: בית ספר לאסירים מתחילים 9.15 ,6.50 ,4.30
רון: חף מפשע 9.00 ,6.45 ,4.00
קרן אור המזרח: ראסטי ג'ייפס מציגים יום ה' 9.10 ,7.30 ,4.30 11.30

קרית חיים

סינמה 21: עדית אירית 9.15 ,7.00

נתניה

שרון: יער האיזמרגד 9.15 ,7.00

חולון

סביון: הג'ינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.15 ,4.30
מגדל: השוטר מגנב מטור 9.50 ,7.15

בת־ים

עצמאות: הג'ינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.30

הרצליה

תכלת: הג'ינג'ה האמריקאי 9.50 ,7.15
מלון דניאלה: מרק כרוח 19.15 ,21.30 יום ה'

באר־שבע

חן: עדית אירית 9.30 ,7.15

תיאטרון ישראל
הערב, יום ה', 7.11
תיאטרון הבימה:
פירוד זמני: 20.30
רובינזון קרוזו
באנגלית: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
טרטיף: 20.30

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח – עין יהב חולון
חולון
אורון – הופיין 152 קופ"ח עין יהב
ירושלים
קופ"ח מרפאת רוממה – רח' המ"ג 28
נתניה
המגן – הרצל 2
פתח־תקוה
כפר גנים – לוחמי הגיטו 6
רמת־גן
השרון – שד' ירושלים 23
תל־אביב
לב העיר – אחד העם 149 קופ"ח כללית – אמסטרדם 7
חיפה
יבנה – אסן סיני 7

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 2444, חדרה – 22444

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה' 7.30
בימי ו' וערבי חג 7.30
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג 11.30

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית הצלים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ה', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● הדסה ע"כ – ילדים, עיניים
● בקור חולים – פנימית, א.א.ג.
● שערי צדק – נשים, כירורגיה, אורטופדיה.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'—ה' בין 20.00—08.00, בימי ו' 08.00—13.00
טלפונים 03/433500, 03/433580

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה' 6.00
מבני ברק 6.18
לחיפה: בימים א'—ה' 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה' 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 13.00

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של „דחיפות" לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת, ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 11.00—21.00.
הכתובת: רח' ברנדנבג 49, טל' 284649.
בחיפה: רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה כל יום כרגיל, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שירות לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00, ואחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 4, ליד המשביר קומה א', טל' 03/285822, 294849

מרכז סיוע לנפגעות אונס
לעזרה ואיחור, טל' 03/234819 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00

עזרה ראשונה נמצאת
ער"ן ירושלים — טל' 02/669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03/261111
ער"ן חיפה — טל' 04/338888
ער"ן באר־שבע — טל' 057/41111
ער"ן נתניה — טל' 053/25612

סילוק פגורים
מוקד קופ"א למקרים דחופים — טל' 106

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים — טל' 11111, עפולה — טל' 21022, ...

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ה' 7.00
לתל־אביב — א'—ה' 6.00, 6.30
7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38
לירושלים 5.36

ההפסד המתוק של הפועל ת"א

כדורסלני הפועל ת"א נוצחו בסרגוסה 104:93 ועלו לרבע־גמר גביע קוראץ' בזכות הנצחון בהפרש 15 נקודות מהמשחק בתל־אביב

● כדורסל

הפועל תל־אביב עשתה זאת. בהפסדה אמש בהפרש 11 נקודות בסרגוסה הבטיחו התל־אביבים את מקומם בבית רבע הגמר בגביע קוראץ' ו"חורף חם" בישראל.

הקבוצה הספרדית, סרגוסה, קלעה אמש 104 נקודות בדיוק מספר הנקודות שקלעה הפועל תל־אביב בארץ אלא שבעוד הספרדים קלעו בארץ רק 89 נקודות, קלעו אמש ארל ויליאמס וחבריו 93 נקודות.

היה זה יומו הגדול של ארל ויליאמס שפרט ל־29 הנקודות שקלע הוא קלט 24 כדורים חוזרים.

מצטיין נוסף בהפועל תל־אביב היה עמוס פרישמן שהריץ את חבריו לכדורים נוחים מתחת הסלים. פרישמן קלע 7 נקודות. את יתר הנקודות להפועל קלעו לאוואן מרסר 21, ג'ק צימרמן 20 ומייק לארגי 16.

המשחק היה שקול בדרך כלל ושלוש דקות לפני הסיום הובילה הפועל תל־אביב ביתרון בן נקודה.

5000 הצופים בסרגוסה הרעישו עולמות. חלק קטן הניף דגלי אש"פ וזעק: "ערפאת, ערפאת".

גם השיפוט היה ביתי ולא נטה חסד עם הפועל תל־אביב אך אמש אי אפשר היה למנוע מויליאמס וחבורתו לעלות לרבע הגמר.

תוצאות נוספות בגביע אירופה

במשחקי הגומלין בסיבוב השני בגביע אירופה למחזיקות גביע בכדורסל הושגו התוצאות הבאות:

סטאר פרנסה פאריס־חמורשביט (צביה) 71:103 (בראשון 80:84). מקאבוליני סוזורטאבי באסקט (שבדיה) 97:99 (86:100). לאנדיס גייר וינה — קוטקאן (פינלנד) 86:96 (80:88). וואוויי (שוויץ) — פאנתנייקוס אתונה 79:84 (75:82). הובנטוס באדלונה — מנצ'סטר יונייטד 61:112 (74:105).

פ.צ. ברצלונה וצ.ס.ק.א מוסקבה עלו לרבע הגמר ללא משחקים קודמים.

בקוראץ', סימו וילרבאן וקאחה ויטוריה מספרד, בתיקו 88:88 בליון, בעוד שבספרד ניצחו הצרפתים 84:94. זאדאר (יוגוסלביה) — פאניוניוס אתונה 73 (78:97).

הערב יובטח החורף החם של מכבי ת"א

אלופת ישראל בכדורסל תארח את דן בוס ההולנדית עם מיקדמה של 18 נקודות

מאת יצחק ויסהוף

כדאי יהיה לבוא הערב להיכל הספורט ביד־אליהו. יכולתה הגבוהה של אלופת ישראל מכבי תל־אביב שווה את המאמץ לבוא להיכל ולראות אותה מתמודדת נגד הקבוצה ההולנדית דן־בוס ומבטיחה את הופעתה במשחקי בית הגמר של גביע אירופה לאלופות בפעם ה־9 ברציפות.

מבחינת התוצאה יהיה המשחק הערב (ב־8.30) נטול כל ערך כיוון שהאלופה שלנו גברה על ההולנדים במשחק שנערך בשבוע בהולנד בהפרש בן 18 נקודות 95:113 וקשה להניח כי ההולנדים יצליחו להפתיע את המכבים במכצרם. לי ג'ונסון, קווין מאגי, מיקי ברקוביץ, דורון ג'מצ'י ומוטי ארואסטי נמצאים כיום בכושר שיא והתוצאות האחרונות מוכיחות זאת.

צבי שרף, מאמן הקבוצה, שהיה מרוצה מנצחון 18 הנקודות של קבוצתו בהולנד אמר: "כיום הדרך לבית הגמר פתוחה בפנינו. בהולנד שיחקנו מצויין, אך אני משוכנע כי הערב אנחנו יכולים לשחק טוב יותר ולהציג בפני הקהל את היכולת גבוהה שלנו. סוד הנצחון שלנו בהולנד היה המהירות הרבה ששיחקנו. נמשיך בסגנון זה כיוון שההולנדים אינם מסוגלים לעמוד בקצב שלנו. חן ליפין המצוע יאלץ אותי להכשיר את אחד הצעירים להיות מחליף למוטי ארואסטי".

מכבי תל־אביב תפתח בחמישיה שתכלול את מוטי ארואסטי, מיקי ברקוביץ, דורון ג'מצ'י, קווין מאגי ולי ג'ונסון.

ההולנדים שהגיעו אמש לישראל קיימו מסיבת עיתונאים יחד עם אנשי מכבי ת"א בכפר המכביה. ההולנדים מודעים לכך שאין להם סיכוי רב הערב.

מאמן קבוצת דן־בוס אמר כי קבוצתו תעשה מאמץ לא להפסיד בהפרש גבוה ולפיכך ינסו שחקניו לעצור את המכבים בשמירה אישית.

ההולנדים יפתחו בחמישיה: פיטרסה, אסוולד, גולדהוס, נייט וג'ונסון.

ישפטו במשחק פיורטי (איטליה) ומיילור (אנגליה).

צבי שרף
הדרך לגמר פתוחה

מאמן נבחרת ניו־זילנד

לא הייתם צריכים למנות ועדת חקירה

מאת ראובן חננית

ראשי משלחת ניו זילנד בכדורגל והמאמן קווין פאלון ערכו אתמול אחרי הצהריים מסיבת עיתונאים לקראת המשחק ביום ראשון נגד נבחרת הכדורגל של ישראל ברמת־גן.

משום ששתי הנבחרות כשלו בניסיון להעפיל למוקדמות הגביע העולמי שאלו העיתונאים הישראליים בעיקר את המאמן האורח על הבטי הכישלון של נבחרתו והשוו אותם למחול השדים סביב הנבחרת הישראלית שחזרה בסוף השבוע שעבר ארצה.

לדעת המאמן האורח לא היתה ההתאחדות הישראלית צריכה למנות ועדה שתבדוק את הכישלון, אלא להפקיד בידי המאמן הישראלי, יוסף מירמוביץ, לחקור ולהגיע למסקנות מה היו הסיבות לכישלון.

פאלון אמר כי רק השחקנים הישראליים אשמים במה שקרה ואין להאשים את המאמן או כל אחד מראשי המשלחת באי ההצלחה מכיוון שהנבחרת הישראלית היתה הטובה ביותר לדעתו.

הוא הסביר כי לעניות דעתו הרחקתו של אוחנה מהמשחק באוסטרליה גרמה לנבחרת הישראלית לא לנצח. הוא הזכיר גם את החמצתו של רוני רוזנטל דקות מעטות לפני הסיום.

על הציפיות מהמשחק הפורמאלי נגד ישראל אמר המאמן הניו־זילנדי כי הוא ינצל את המשחק להריץ הרכב צעיר שיופיע בעוד שנתיים במשחקי האולימפיאדה בסיאול.

ראש המשלחת הניו־זילנדית ציין כי שאלת הכללתה של ישראל באירופה היא פוליטית, וכי התאחדות ארצו היתה שמחה לרגול בחלפת ישראל לאירופה שכן סיגנון משחקה של הנבחרת הישראלית יבואו לידי ביטוי נגד נבחרות אירופאיות.

בן־שיטרית נעצר מכוניתו עוקלה

מאת יואב אביב

שחקן קבוצת הכדורגל של מכבי פתח תקוה, מיקי בן שיטרית, בן 25, נעצר לחקירה על ידי שלטונות מס ההכנסה בחשד להעלמת הכנסות בגובה עשרות אלפי דולרים.

אתמול הוא שוחרר בערבות בבית משפט השלום בחיפה. [illegible]

משולחן הועד האולימפי

בספורט יש הסכמה בין ארה"ב לבריה"מ

הסכנה שברית־המועצות תחרים את אולימפיאדת סיאול פחתה עם חתימת תזכיר ההבנה בין הועדים האולימפיים של ארה"ב וברית המועצות.

בתזכיר, שנועד להסדיר מיפגשי ספורט קבועים בענפים רבים, לערוך סמינריונים ומחנות אימון משותפים ולהחליף משלחות ומידע — מסכימים שני הצדדים לעשות כל מאמץ להבטיח את השתתפות מדינותיהם במשחקים האולימפיים לאחר "התיקו" שהושג ביניהם ב־מוסקווה ולוס־אנג'לס.

בטקס החתימה על התזכיר, שנערך בחודש שעבר באינדיאנפוליס, נכח נשיא הועד האולימפי הבינלאומי חואן אנטוניו סאמרנץ'.

על התזכיר חתמו נשיא הועד האולימפי של ארה"ב רוברט הלמיק ונשיא הועד האולימפי הסובייטי מאראט גראמוב.

אלדר סרנה מיובנטוס קובע 0:2 במשחק אתמול מול וורונה במסגרת גביע אירופה לאלופות (הצלום: אי.פי.)

הפרקליט חולה והדיון בעניין ארמלי נדחה

מאת אשר גולדשלגר

בית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל החליט להיענות לבקשת אגודת מכבי חיפה ודחה את הדיון בעניינו של הכדורגלן זאהי ארמלי שהואשם בעבירה על תקנון שחקני הסכם. מכבי חיפה ביקשה לעיין בחומר מודיעין אזורי. כמו־כן הבהירה שבא כוחה, עו"ד דני שירן, חולה ועל־כן נבצר ממנו לטפל בתיק.

יוסי אורדי, כוכב בית"ר נתניה מהליגה הארצית, הורחק אמש לשלושה משחקים בפועל ועוד 3 משחקים על תנאי. אורדי הורשע בפגיעה גופנית בשחקן יריב במשחק קבוצתו עם הפועל טבריה.

מאמן בית"ר נתניה, יהושע פייגנבאום, שהועמד אף הוא לדין, זוכה מחמת הספק.

שריד קיאל מהפועל ג'דידה שפגע בראשו של השופט במשחק קבוצתו עם הפועל מקר הורחק אמש לשנתיים בפועל מכל פעילות.

ישראל בן ממט, כדורגלן הפועל לוד, נענש בהפסקת פעילות לשני משחקים בפועל, ועוד שנים על תנאי. קבוצתו הפועל לוד ספגה קנס של 75 אלף שקל לאחר שהורשעה בהתנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדיה שחדרו לשדה המגרש במחצית השניה למשחק עם בית"ר ת"א וגרמו לאי סדר. כן הוטל על הפועל לוד עונש ראדיוס על תנאי.

קבוצת הפועל חיפה מהליגה הלאומית נקנסה ב־80 אלף שקל לאחר שחבר הנהלתה עו"ד יואל גולדברג, התפרץ לעבר השופט במשחק גביע הטוטו עם הפועל ת"א ואמר לו: "אין לך מושג בכדורגל". למעשה, הוטל הקנס על עו"ד גולדברג אולם בית הדין קבע כי האגודה היא שתשלם.

קרית־טבעון — אלופת ספורט הפועלים בכדורמים

קבוצת הפועל קרית־טבעון זכתה באליפות מקודש הפועלים הבין־לאומי בכדורמים, שנערכה באנגלים, צרפת, כשניצחה בגמר את פינלנד — 11:18.

בשלב הראשון ניצחה קרית־טבעון את הולנד — 5:12; בלגיה — 4:14 וצרפת — 7:16.

חמש קבוצות נטלו חלק באליפות.

● טניס

בקר גמל לאיוואן לנדל

אלוף וימבלדון, הגרמני בוריס בקר, גמל לאיוואן לנדל על הפסדו במערב ברלין כשגבר עליו בדן בוס 6:2, 6:3, 6:2.

השניים מקיימים ביניהם משחקי ראווה והמפגש השלישי יתקיים ביום חמישי בדיסלדורף.

וילאנדר נוצח בטורניר בשטוקהולם

הפתעה היתה בשטוקהולם כאשר השבדי מאטס וילאנדר נוצח בפעם השניה תוך חודש על ידי הצרפתי טיירי טולאן 1:6, 2:6, 6:2.

שבדיים אחרים עלו לסיבוב הבא בטורניר הנערך בבירה השבדית. סטפן אדברג, מדורג שלישי, גבר על האמריקני מרק דיקסון 3:6, 6:2 ויוואקים. ניסטרום ניצח את האמריקני מרטי דייוויס 4:6, 6:1, 6:2.

במפגש כל־אמריקני גבר טום וילקינסון על לארי סטפאנקי 4:6, 6:4, 6:4.

כשלונות נבחרת הכדורגל — אתמול בדיון בכנסת (עמוד 3)

הירושלמיות הולכות על עירונית פיתוח

מאת ראובן חננית

[illegible]

● נבחרות ואיגודים של אירופה, זכתה בטורניר ורכשאת בסיאול, כשצברה שש מליות זהב.

אלופת איטליה מחוץ לגביע אירופה לאלופות

יובנטוס גברה על וורונה 0:2

מחזיקת גביע אירופה לאלופות, קבוצת יובנטוס האיטלקית, העפילה אתמול לרבע גמר גביע האלופות לאחר שגברה על האלופה האיטלקית, וורונה, 0:2.

את השערים כבשו מישל פלאטיני בדקה ה־19 בכדור עונשין מ־11 מטרים ואלדו סרנה בדקה ה־50. המשחק נערך ללא קהל באיצטדיון קומונאלה בטורינו. המשחק הראשון לא הוכרע — 0:0.

המגן המערב גרמני הנס פיטר בריגל המשחק בוורונה גרם לבעיטת העונשין מ־11 מטרים לאחר שנגע בכדור בידו בדרכו לשער. המגן הגרמני טען שעצר את הכדור בחזהו.

וורונה היתה צל של עצמה ודחוקה מאותה קבוצה שנטלה את התואר בעונה שחלפה. אולם חלוצה אנטוניו די גנארו היה פעמיים על סף לכידת שער כשניצב יחיד מול השוער סטפנו טאקוני.

באיסטנבול, לעיני 7900 צופים בלבד, ניצחה פרנבחצ'ה את גטבורג השבדית 1:2 (0:0) אולם השבדים שניצחו במשחק הראשון 0:4 עלו לרבע הגמר.

איליאס טופקצ'י, ששיחק בעבר הלא רחוק במערב גרמניה הבקיע את השער הראשון בדקה ה־61, לארשון השווה (64) ואפר טונין הבקיע את שער הנצחון בדקה ה־75.

בבוקרשט הכניעה סטיאואה המקומית את הונבד 1:4 ומחקה הפסד מהמשחק הראשון לפני שבועיים בבודפשט.

25 אלף הצופים בניקוסיה, בירת קפריסין, הקהל הרב ביותר שבא לחזות במשחק כדורגל, לא היה עד להיסטוריה בכדורגל הקפריסאי. נציגת האי, אומוניה, נוצחה גם במשחק הגומלין בגביע אירופה לאלופות, על ידי אנדרלכט הבלגית, 3:1. במשחק הראשון ניצחו הבלגים 1:0.

הקפריסאים צהלו, כאשר אנדראס קאנטילובס השווה ל־1:1 בדקה ה־29; לאחר שפרימאן העניק יתרון לאורחים בדקה ה־16 וכבש שוב שער יתרון בדקה ה־34. ג'ורג' גרון חתם בדקה ה־69.

את ההפתעה הגדולה חוללה הקבוצה הפינית קופסי לאהטי, שניצחה במגרשה את אלופת ברית המועצות, זניט לנינגרד 1:3 בהארכה. רק 2893 היו מאושרים לחזות בהיסטוריה בכדורגל הפיני. לראשונה בתולדות המפעל האירופי, שנציגת פינלנד עלתה לשלב כה גבוה. גבור הנצחון היה איסמוליוס שכבש צמד בדקות 69 ו־69 לאחר שהסובייטי ולאדימיר קלמטייב צימצם מיד כעבור כמה שניות לאחר שהפינים הבקיעו את השער השני. יארמוקאייבוניימי חרץ את גורל המפגש בדקה ה־102. המשחק הוארך ב־30 דקות, מכיוון שהרוסים ניצחו את הפינים באותה תוצאה (2:0), בתום 90 דקות המשחק.

בוינה נפרדו אוסטריה וינה ובאיירן מינכן, בתיקו 3:3 (1:1) לעיני 20 אלף צופים. הגרמנים עלו לרבע הגמר, תודות לניצחונם במשחק הראשון 4:2. לאוסטריה כבשו: דגראביטס (2), פולסטר (71 ו־78) לבאיירן: וולפראת (36), נאכטווייה (80) ומיכאל רומניגה (82).

שביעייה של דינאמו דרזדן בגביע המחזיקות

דינאמו קייב, שזכתה בעבר בגביע אירופה למחזיקות גביע, עלתה לרבע הגמר לאחר שניצחה במגרשה את קראיובה הרומנית 0:3.

כל השערים הובקעו תוך 13 הדקות הראשונות על ידי ראטס (7), בלאנוב (11) ודמייאננקו (13). האוקראינים סיימו במשחק הראשון ברומניה בתיקו 2:2.

גם דינאמו דרזדן עלתה לרבע הגמר לאחר שהביסה במגרשה, לעיני 36 אלף צופים, את ה.ה.ק. הלסינקי 2:7 לאחר 0:4 במחצית. במשחק הראשון ניצחו הפינים 0:1.

סאמר (19, 42), ליפמאן (20, 69), טראוטמן (40), פילז וקירשטן (90) כבשו לדינאמו. האנגלי לי (49) ואלווה (61) כבשו לאורחים.

דוקלה פראג וא.י.ק. שטוקהולם נפרדו בתיקו 2:2 ודוקלה עלתה בזכות נצחון 0:1 בפראג. לארישלב ויצ'ק כבש לדוקלה (13, 60). סוון דאהלקוויסט (14) ולארס זטרלונד (89) כבשו לשבדים. רק 3203 צופים חזו במשחק.

ראפיד וינה נוצחה באיסלטר על ידי פראס רייקיאביק 2:1 אולם עלתה לרבע הגמר תודות לנצחון במשחק הראשון 0:3.

קריסטיין יונסון (17) וגודמונדור טורפאסון (88) מהנקודה הלבנה כבשו לפראס. פטר פאקול (60) לראפיד.

3000 צופים חזו במשחק.

פיזנטי וקלן לסיבוב השלישי בגביע אופ"א

הישראלי דוד פיזנטי היה שותף אתמול לנצחון פ.צ. קלן 2:4 בפראג על בוהמיאנס לאחר 1:2 במחצית.

בעקבות הנצחון העפילה קלן לסיבוב השלישי בגביע אופ"א לאחר שניצחה גם במשחק הראשון 0:4.

את השערים לקלן כבשו מני (6), דיקל (34, 76) וליטבארסקי (60). יאנצ'קה (17) ומינצ'ינץ' (89) כבשו למארחים לעיני 5000 צופים בלבד.

בוארשה, לעיני 20 אלף צופים, סיימו לגיה ווידוטון ההונגרית (פיינאליסטית מהעונה שעברה) בתיקו 1:1 והפולנים עלו בעקבות נצחונם 0:1 מהמשחק הראשון בהונגריה.

דנייפר נייפרפטרובסק הסובייטית גברה על פילפס איינדהובן, המוליכה בליגה ההולנדית, 0:1 (0:0) משערו של ליטובצ'נקו בדקה ה־47. המשחק הראשון לא הוכרע — 2:2.

טורינו האיטלקית הודחה מגביע אופ"א לאחר שנוצחה 3:1 בידי היידוק ספליט לעיני 50 אלף צופים. במשחק הראשון בטורינו לא הושגה הכרעה — 1:1. אסאנוביץ (2), סליסקוביץ (29) ולאטקו וזוביץ (55, בבעיטת 11) כבשו למארחים. הברזילאי ג'וניור הבקיע לטורינו בדקה ה־15 בבעיטת עונשין מ־11 מטרים.

נאנט הצרפתית הביסה במגרשה את פרטיזן בלגרד 0:4 (0:1) לעיני 38 אלף צופים. המשחק הראשון בבלגרד נסתיים בתיקו 1:1.

מינשנגלדבאך הביסה את ספארטה רוטרדאם 1:5 לאחר שהמשחק הראשון לא הוכרע — 2:2.

בריז' נוצחה במגרשה על ידי ספארטק מוסקבה 3:1 והסובייטים עלו לאחר שניצחו גם במשחק הראשון 0:1.

מחזיקות גביע אופ"א ריאל מאדריד הצליחה לסיים בתיקו אפס באודיסה עם צ'רנומורץ, ועלתה לסיבוב השלישי בזכות נצחון בית 1:2.

אינטר מילאן ניצחה את לינץ מאוסטריה 4:0, אחרי 2:0 במחצית, ועלתה לשלב הבא.

גם מילאן עלתה לשלב הבא. למרות שנוצחה בליפציג על ידי לוקומוטיב ממזרח גרמניה 1:3.

קבוצה איטלקית אחרת, סאמפדוריה, ניצחה אמנם בגנואה את בנפיקה 0:1, אך בנפיקה עלתה לשלב הבא הודות לתוצאה מצטברת 1:2 לטובתה.

אברדין מסקוטלנד ניצחה את סרבט ג'נבה 0:1 ועלתה. את השער הבקיע פרנק מאקדוגאל בדקה ה־23.

מכבי ת"א הכניסה הליגה לסחרור

תם הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל ● הפועל ת"א עדיין חסרה יציבות ● אליצור נתניה – הקבוצה המפתיעה ● הפועל חולון – המאכזבת ● קבוצות רמת־גן סובלות מחסרון־כיס וחיפה הדרדרה לתחתית ● הצופים חוזרים ליציעים ● האמריקנים דחקו הישראלים לפינה

מאת ישראל פז

הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל עמד בצילה של מכבי תל־אביב, שמחצה את כל יריבותיה. עשרה נצחונות היו מנת־חלקה של האלופה. המשחקים היו טובים, בעלי עוצמה וסחפו את הצופים חזרה לאולמות. הקבוצה המפתיעה של הסיבוב הראשון היתה העולה החדשה, אליצור נתניה. המאכזבת — הפועל חולון.

בתחילת הליגה הלאומית היתה הערכה ששלוש קבוצות — מכבי ת"א; הפועל ת"א והפועל חולון — הן שיתנו את הטון, מהלך המשחקים גילה מציאות שונה. מכבי ת"א התגלתה כקבוצה "הרצה לפני המחנה"; הפועל ת"א לא הצליחה עדיין ליצור תלכיד, ואילו הפועל חולון לא הצדיקה את התקוות שתלו בה, בעיקר בגלל חולשת שחקני־התיגבור שלה, קליף מונרקסטר וג'ו קופר.

לדאבוננו כאשר מדברים על הליגה הישראלית בכדורסל צריך להודות שנותני־הטון שלה הם כדורסלנים מתוצרת ארצות־הברית, זרים ומתאזרחים. עובדה, בין 18 הקלעים שעברו את גבול 200 הנקודות בעשרת המחזורים הראשונים 15 אמריקנים ורק שלושה — דורון שפע, דורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ — הם תוצרת עצמית.

היבט כפול

לזרימה האמריקנית יש היבט כפול מבחינתו של הכדורסל הישראלי. החיוב הוא שאותם כדורסלנים מצטיינים החדירו עניין, כמוהו אינני זוכר. המאבקים החריפו. הרמה השתפרה ואין ספק שגם הישראלים ילמדו מכך. מהצד השני ישנו היבט שלילי שעלול לפגוע בכדורסל שלנו לטווח ארוך. האמריקנים דחקו את הישראלים, בקבוצות שונות, לפינה. את הקבוצות מזהים לפי התיגבור האמריקני. רק לעתים מתעלים ישראלים לשורה הראשונה.

הבורר בסכסוך הכדורסל בפתיחת העונה, עו"ד עובדיה רויאל, החליט למעשה על שלבי־ביניים. העונה יוכלו לשחק זרים ומתאזרחים גם יחד. החל מהעונה הבאה, ובמיוחד בעתיד, יוכלו להופיע שני זרים בלבד. מתאזרחים — יוק. בינתיים, עד שהקבוצות יגיעו לאיזון, סובלים הכדורסלנים הישראלים. שרבים מהם, גם מוכשרים, נותרו שחקני־ספסל.

הכדורסל כיום הוא עסק. עסק גדול. לצערי לא כל האגודות מנהלות אותו כהלכה. הצופים חוזרים אמנם לאולמות, אך ישנן קבוצות שאין להן כלל אולם ביתי (הפועל ומכבי רמת־גן), והן הסובלות העיקריות. בעוד שבמקומות שונים האולמות אינם יכולים להכיל את אלה שרוצים לחזות במשחקים.

הדרבי התל־אביבי עמד במוקד הסיבוב הראשון. תמיד היווה הדרבי כוח משיכה בלתי־רגיל. קרב יוקרתי המשלהב את דמיונם של הצופים. העונה הופיעו בהפועל ת"א כדורסלנים מושכי־קהל, שהיו בעבר במכבי ת"א, כמו ארל ויליאמס וג'ק צימרמן. היתה ממש בהלה לכרטיסים. ההכנסה בדרבי היתה הגדולה ביותר בליגה עד כה — למעלה ממאה אלף דולאר, סכום שרוב הקבוצות היו מאושרות אילו נכנס לקופותיהן בעונה שלמה...

הבעיה הגדולה שעלולה להטריד את הקבוצות בהמשך המירוץ תהיה כיצד להתמודד עם ההוצאות הגדולות. הבקיעים הראשונים כבר נראים לעין. הפועל רמת־גן, שמשבר ממושך פוקד אותה, נקלעה לצרות ושחקניה האמריקנים רוצים לנטוש אותה ולשוב הביתה. דווקא עתה כאשר הקבוצה התייצבה מבחינה מקצועית. חוששני שבעתיד הקרוב (מאוד) לא תישאר הפועל רמת־גן יחידה במעגל־המשברים.

הפרשי־ענק

העדיפות הגדולה של מכבי ת"א על שאר יריבותיה גרמה למצב שעשר קבוצות רודפות אחרי אחת... האם אפשר להשיג את מכבי ת"א? להערכתי, בשלב הנוכחי, לא. מכבי ת"א הביסה את שתי הקבוצות הקרובות אליה בהפרשים ענקיים: היא הלמה בדרבי התל־אביבי היוקרתי בהפועל ת"א והכניעה אותו ב־35 הפרש (83:118). את אליצור נתניה ניצחה בפער גדול עוד יותר. 41 הפרש (93:134). רק הפועל חולון הצליחה למתוח את האלופה בסיבוב הראשון (78:84).

מכבי ת"א בונה את התקפתה על ארבעה קלעים מעולים — קווין מאגי, לי ג'ונסון, דורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ — שקלעו בסיבוב הראשון 973 מ־1157 הנקודות של הקבוצה כולה.

הטבלה בסיבוב הראשון מצטיינת ב"מדרגות" בפיסגה — מכבי ת"א. אחר־כך — הפועל ת"א ואליצור נתניה. שוב "מדרגה" — ועליה ניצבות שלוש קבוצות עם 15 נקודות (הפועל חולון, הפועל הגליל־העליון ומכבי רמת־גן). בפיגור נקודה ניצבות מאחורי השלוש קבוצות הפועל רמת־גן ואליצור קרית־אונו. "מדרגה" נוספת, ועליה — בית"ר ת"א ומכבי חיפה, ואילו בתחתית — הפועל חיפה, שתצטרך לעשות מאמצים גדולים כדי להינצל.

הפועל ת"א שקיוותה להשתוות למכבי ת"א, כמו בעונה שעברה כשיחס הנצחונות בין שתי הקבוצות היה שלוש־שתיים, רחוקה מיריבתה. להפועל ת"א כדורסלנים מצטיינים אך התלכיד שלה לוקה בחסר. הקבוצה חסרה חוט־שדרה.

אליצור נתניה, השלישית — הפתעת העונה. קבוצה עם הרכב שחקנים מגוון ומקרי אולם בעלת יכולת, שהצליחה לגבור בהארכה גם על הפועל ת"א (99.100). זו קבוצה "של יום". כאשר הולך לה קשה מאוד לעצרה, כאשר אינה מתעלה מסוגלת לנחול הפסדים כמו זה מול מכבי חיפה, ברוממה (93:75).

נפילה גדולה

המאכזבת הגדולה של הסיבוב הראשון היא ללא ספק הפועל חולון. קבוצה לה ניבאו היצמדות לשתי הראשונות מתל־אביב. בינתיים, מאזנה בינוני: חמישה נצחונות לעומת חמישה הפסדים. לאחר פתיחה טובה באה הנפילה הגדולה, שהחלה בהפסד־בית חולוני לבית"ר ת"א (79.78).

נרגנת הדירוג היתה וחיפה למרי. בסיום הסיבוב הראשון הצליחה קבוצת הפועל הגליל־העליון, להתעשת מפתיחה צולעת. מכבי רמת־גן ידעה גם היא להתאושש ממעידות. הפועל רמת־גן זינקה מקיצוניות לקיצוניות. פתחה בחמישה הפסדים רצופים, ועם בואו של המאמן האמריקני רודי דאמיקו סיימה חמישה משחקים עם ארבעה נצחונות. קבוצת אליצור קרית־אונו בנתה את המערך שלה על שני אמריקנים מצויינים, ווילי וואלאס, שקלעו 570 מ־970 הנקודות שלה. בית"ר ת"א, שפתחה היטב, סיימה עם ארבעה הפסדים רצופים.

שתי קבוצותיה של חיפה סוגרות את הטבלה. אחת מהן תיפרד, קרוב לודאי, מהלאומית. הפועל חיפה, שכניסתה לליגה היתה "על קביים" ושחקני החיזוק לא שיחקו במחזורים הראשונים, ניצבת במקום האחרון. מכבי חיפה סבלה בעיקר מפציעות דבר שמנע ממנה לשפר את התלכיד.

הסיבוב השני ייפתח כבר ביום ראשון, שני מחזורים נוספים והליגה תצא לפגרה. בה ניתן יהיה לשפוט את אותם מישגים שנתגלו בקבוצות השונות.

קווין מאגי מול מייק לארגי ולאוואן מרסר – הדרבי התל־אביבי מהווה תמיד מוקד
צילם: אריה קנמר

טבלת הסיבוב הראשון

1.	מכבי ת"א	10	10	—	831:1157	20
2.	הפועל ת"א	10	8	2	947:1012	18
3.	אליצור נתניה	10	7	3	899:931	17
4.	הפועל חולון	10	5	5	824:907	15
5.	הגליל־העליון	10	5	5	926:943	15
6.	מכבי רמת־גן	10	5	5	875:947	15
7.	הפועל רמת־גן	10	4	6	1013:857	14
8.	אלי. קרית־אונו	10	4	6	1050:970	14
9.	בית"ר ת"א	10	3	7	953:859	13
10.	מכבי חיפה	10	3	7	923:887	13
11.	הפועל חיפה	10	1	9	935:806	11

18 עברו את גבול ה־200

18 כדורסלנים עברו את גבול 200 הנקודות בסיבוב הראשון (עשרה מחזורים). במקום הראשון, גין ווילי מאליצור קרית־אונו, המקדים את קווין מאגי ממכבי ת"א ב־4 נקודות.

1.	ווילי (קרית־אונו)	296
2.	מאגי (מכבי ת"א)	292
3.	ואלאס (קרית־אונו)	274
4.	ג'ונסון (מכבי ת"א)	260
5.	תומאס (מכבי ר"ג)	256
6.	ליף (הגליל העליון)	252
7.	שפע (מכבי חיפה)	245
8.	מרסר (הפועל ת"א)	241
9.	בנט (הפועל ר"ג)	239
10.	בודמור (הפועל חולון)	227
11.	ג'מצ'י (מכבי ת"א)	219
12.	סימס (אלי. נתניה)	214
13.	גברסון (אלי. נתניה)	206
14.	אנקרים (מכבי ר"ג)	204
15.	ג'ונס (בית"ר ת"א)	202
—.	ברקוביץ (מכבי ת"א)	202
—.	רידל (הפועל חיפה)	202
18.	בראון (גליל־עליון)	201

מותר להפסיד!

מאת אברהם שרון

מותר להפסיד!

[illegible]

חיים צימר, יו"ר הוועדה לבדיקת כשלון נבחרת הכדורגל

הוועדה תבדוק ותמליץ – החותמת בידי ההתאחדות

ישיבה ראשונה – היום ● לא ועדת חקירה אלא ועדת בדיקה ● נזמין כל מי שיכול לעזור ● המסקנות – תוך חודש ● יש לחשוב על מדיניות בעתיד

— מה יהיה תפקיד הוועדה?

● צימר: ניתן המלצות. לא ניתן פתרונות. אנו פונקציה שנתמנתה ע"י ההתאחדות לכדורגל, ומי שיקבל בסופו של דבר את ההחלטות תהיה הנהלת ההתאחדות.

— אתם תעבדו כוועדת חקירה?

● צימר: בשום אופן לא. לוועדת חקירה יש סטאטוס אחר. אנחנו רק ועדת בדיקה. אנחנו רק נחליט ונציע. ההתאחדות לכדורגל תהיה החותמת האחרונה.

— תוך כמה זמן תסיים הוועדה את עבודתה?

● צימר: קיבלנו לצורך העניין חודש ימים. אנחנו צריכים לסיים את הישיבות עד ה־11 בדצמבר. אבל אם נגלוש בכמה ימים אף אחד לא יעצור אותנו. אין לנו בעייה שאנו חייבים לשבת עם חוסיין או עם שמעון מרס.

— מדוע קבעו לכם חודש כדי להסיק מסקנות?

● צימר: האירועים שהתחוללו הכתיבו לנו עובדות שצריך לקבוע מה שנקבע תוך חודש ימים, במידה שנצטרך עוד שבועיים או יותר איש לא יפסיק את עבודתנו.

מחירים מיוחדים

— מי יוזמן לוועדה?

● צימר: כל אדם שנראה לנו שיכול לתת תשובות לשאלות שונות. יהיו אלו אנשים שהשתתפו במסע, אנשי מקצוע המקורבים לכדורגל, כמו שחקני־עבר, מאמנים ודמויות אחרות.

— האם כלי־התקשורת, שהיו מלאים בחומר על הנבחרת, ועל מה שקרה, ישפיעו עליכם?

● צימר: אנו קוראים עתונים ושומעים ראדיו, אך נתעלם מכל מה שנאמר ונדון לגופו של עניין. מה שצריך להנחות אותנו זה הכשלון. גמר הסיפור. אנו חייבים לחשוב על דרך אחרת, או מחשבה לא אישית. חברי הועדה לא מחפשים שחקן או מאמן או כל מישהו אחר, באופן אישי. צריך לחשוב על המדיניות ולכן נזמין את כל מי שיכול לתרום.

— כיו"ר קבוצת כדורגל אתה חושב שהיה צורך להפסיק את משחקי הליגה לשישה שבועות?

● צימר: זה הפריע לי, אבל צריך לזכור כי לנבחרת יש עדיפות עליונה. אנחנו האמנו בהצלחת הנבחרת ולכן הגשנו תכנית להפסקת משחקי הליגה, ולקיים במקומם את גביע־הטוטו.

— אבל הקהל לא הגיע למשחקים אלו?

● צימר: הקהל שמספר קבוצות לא התייחסו ברצינות למשחקים אלו. ניסינו להגביר את המודעות של הקבוצות ע"י מתן פרסים כספיים גבוהים, אבל זה לא כל כך הצליח. אין לי הסבר מדוע לא בא הקהל בהמוניו למשחקים אלו. אבל אל תשכח שגם למשחקי ליגה לא־קרטיים הקהל לא בא.

— האם המצב הכלכלי מאיין מפריע להביא קהל?

● צימר: אנו חייבים להיערך למצב מעין זה. צריך לחשוב על מחירים מיוחדים; קהל זה הלב של הכדורגל, ובלעדיו אין לנו סיכוי.

חיים צימר
לא ניתן פתרונות

מאת יצחק ויסהוף

חיים צימר, יו"ר מחלקת הכדורגל בהפועל פתח־תקוה, משמש בתפקידו כחמש שנים. עד להגיעו לתפקיד היו"ר היה צימר אוהד מושבע. לגבר בן ה־47 אין עבר עשיר בכדורגל הישראלי. לכן התמנותו לתפקיד יו"ר ועדת הבדיקה שהקימה ההתאחדות לכדורגל הפתיעה אנשים רבים. אך לא את צימר עצמו הידוע כאדם החלטי ובעל סמכויות.

יחד איתו ישבו בועדה הזו: אפרת, יו"ר מחלקת הכדורגל בהפועל ירושלים; גדעון בריקמן, יו"ר מחלקת הכדורגל במכבי תל־אביב; ברוך מנדלבליט מבית"ר ועמי מוזל, איש שמשון.

על הוועדה הוחלט לבדוק את הכנות הנבחרת בתחום האירגוני, המקצועי והחברתי. על הוועדה הוטל להזמין את כל מי שיראה לה לנכון והיא התבקשה להתייחס לאי ההצלחה, לסיבות ולגורמים לכשלון הנבחרת במשחקים המוקדמים בגביע העולמי. עליה להגיש מסקנות לגבי עתידה של הנבחרת הלאומית.

ועדה מקצועית

— מתי תיערך הפגישה הראשונה של הוועדה?

● צימר: היום תתקיים ישיבת־מסגרת, ורק ביום שני, לאחר המשחק נגד ניו־זילנד, שייערך ביום ראשון, נתחיל להניע את העניין.

— האם אתה חושב שהאנשים שנבחרו לתפקיד הם המתאימים ביותר?

● צימר: אינני בטוח שועדה שהיתה מורכבת ממאמנים, שחקנים או אנשים אחרים תדע לבצע את התפקיד טוב יותר מאלו שנבחרו. ההתאחדות לכדורגל היתה יכולה לקחת חברת־ייעוץ שתייעץ לה מה לעשות. עובדה, שלא עשתה כך ובחרה באנשי מקצוע.

רבין הורה לסגור את עיתון

(המשך מעמוד ראשון)

והכנסת, לקבוע מה חוקי ומה לא בישראל. לדעתו, המתנחלים רוצים ליצור בארץ אקלים של פחד במקום אווירה של שיקול־דעת. הם מטעים את הציבור, בין השאר באמצעות הטענה, כי דיון על שלום הוא אסון. המתנחלים מייחסים לנציגים מוסמכים של המדינה דברים שהם מעולם לא אמרו. רה"מ הבטיח, כי „הרוב בעם ישראל יבטיח את אחדות ישראל ואת ניהולה החוקי והדמוקרטי של המדינה שלנו".

בהתייחסו לפירסומים החמורים בעיתון „אלף יוד", ציין פרס, כי תסתיים בהקדם והאשמים יועמדו לדין.

זרע הפורענות

יוסי שריד (ר"צ) הפנה את תשומת־ליבו של רה"מ לדברים שאמר אליקים העצני, אתמול, לעיתון בוקר: „ראש־ממשלה שימסור חלקים מארץ־ישראל ייחשב בוגד".

אלעזר גרנות (מפ"ם) שאל את רה"מ מדוע לא יחול החוק הנהוג בגזרה כנגד מסיתים, גם כנגד מועצת יש"ע. לדעתו, צריכה הממשלה לצאת גם נגד „מפלגה שיושבת בבית הזה ומזינה ומגינה ומעוררת את המהלכים האלה". גרנות הרגיש, כי „זרע הפורענות נזרע בקרום ואנחנו אוכלים היום את־פריו". הוא קרא לשלטונות להוציא את הנשק מידי המתנחלים. „האיום נשמע, איש לא יוכל לומר: לא שמענו, לא ראינו, לא ידענו", אמר גרנות.

רה"מ העיר, כי הממשלה תדאג לחקירה ולבדיקה של כל המסיתים נגד הדמוקרטיה והחוק בישראל. „לא תהיה איפה־ואיפה בעניין הזה. „אליקים העצני איננו שופט־עליון במדינת ישראל. הוא אורח ככל האורחים. הוא צריך להבין, כפי שיווכח, שהוא כפוף לחוקים המקובלים בישראל, ללא יחוס מיוחד, גם ללא הפלייה מיוחדת", אמר פרס.

„בגידה בציונות"

בתגובה לדברי רה"מ, פירסמה אתמול תנועת „התחיה" גילוי־דעת הקובע, כי „אין לפרס שום זכות לנצל דברים חמורים ובלתי־אחראיים, שנכתבו ע"י כותב אלמוני בעיתון מקומי, כדי להשתמש בהם כנגד דבריו המוסמכים של הציבור ביש"ע". לדעת „התחיה", יש לטפל בכותב האלמוני ב„אלף יוד", כפי שטופלו „באלה שקדמו לו בהסתה", דוגמת פרופסור ישעיהו ליבוביץ וגדעון ספירו.

עוד טוענת „התחיה", כי בהתקיפו את מועצת יש"ע, הטעה רה"מ את הציבור. לדעת מפלגה זו, „קיים רוב בין יהודי א"י, המתנגד התנגדות מוחלטת לשיבה אל הקו הירוק". התחיה קובעת, כי נסיגה תתקבל בקרב ציבור רחב בארץ, כבגידה בציונות ובביטחון ישראל.

הקבלה מסוכנת

בראיון ביומן הבוקר של „קול־ישראל", יצר שר־המשפטים משה ניסים הקבלה מסוכנת בין הקוראים למרד מזוין ומלחמת יהודים ביהודים, לבין יריביו הפוליטיים המוכנים לפשרה טריטוריאלית כדי לשמור על אופייה הדמוקרטי־יהודי של מדינת ישראל — אמרה אתמול יו"ר סיעת מפ"ם, חייקה גרוסמן.

לוינגר תמה

הרב לוינגר, מראשי „גוש־אמונים", הביע תמיהה על נאומו של ראש־הממשלה בכנסת. ואמר כי הביטויים שנקט בהם כלפי המתנחלים, כגון התנשאות והטעייה, הם „מורים". הוא אמר, כי „גוש־אמונים" ימשיך לעורר ויכוח בציבור, אם אכן הממשלה והכנסת מוסמכות להחליט בנושאים של החזרת שטחים.

לגופו של עניין, אמר הרב לוינגר, שמועצת יש"ע החליטה ברוב גדול שלא להיכנס בכלל לנושאים שיש בהם משום נקיטת פעולות. „היו הצעות כאלה, אבל הן נדחו, ומועצת יש"ע הקפידה מאד בעניין זה", הרגיש.

כתבנו מעיר, כי הצעות ברוח של מרי אזרחי העלה אליקים העצני. הרב לוינגר אמר, כי בעבר היו מעשים חמורים יותר מהחלטות מועצת יש"ע, כמו, למשל, הסירוב המשך לשרת בלבנון, והוא לא זוכר שעשו מזה עניין.

עיתונאי ותיק

עורך „אלף יוד", יעקב רחמים, הגיב על סגירת העיתון באומרו, כי אם ייווכח לראות כי עילת הסגירה היא המאמר ולא הליקוי שבהוצאת רישיון מתאים, הוא יפנה לבג"ץ. הוא קרא לאנשי־רוח ועיתונאים להתגייס למען מניעת סגירת העיתון. לדבריו, לא ייתכן שימנעו מעיתונאי מקצועי להתריע מפני תסריט אפשרי.

לדבריו, מופץ עיתונו ב־10,000 עותקים, לא רק באריאל, כפי שניסו לגמד את תפוצתו, אלא בכל איזור השומרון ובבקעת־הירדן. הוא טוען, כי הוא עיתונאי ותיק הנמצא תשע שנים במקצוע ופועל מתוך מניעים עיתונאיים טהורים.

הליכוד נגד יש"ע

יו"ר מועצת יש"ע, עתניאל שנלר, אמר בישיבת סיעת הליכוד בכנסת, שעד כה הוקמו בשטחים 134 ישובים ובהם כ־60 אלף מתיישבים. הוא הבטיח, שחברי היישובים יקפידו לשמור על החוק, ככל אורח אחר, שאם לא כן לא תוכל המדינה להתקיים. שנלר הסתייג מדברים שנכתבו ב„אלף יוד", הוא כינה אותו „עיתון פרטי מקומי, שאיננו מייצג אותנו, אבל ביש"ע העלינו שאלות לגבי עצם האפשרות של פשרה טריטוריאלית. הנושא המרכזי הוא העשייה, כל אנשי המחנה הלאומי צריכים לעסוק בהגברת האיכלוס ודווקא בחברון, אריאל ויתר יישובי גב ההר".

אהוד אולמרט שאל את אליקים העצני, מראשי „גוש־אמונים", אם מישהו השותף לו לדרך (של המחנה הלאומי) הוא חוקי, ואם מישהו אינו שותף לו (המערך), איננו חוקי.

ראש מועצת אריאל, רון נחמן, אמר: אנחנו לא נפעל כניגוד למתחייב מן המשטר הדמוקרטי. איננו מתנחלים, עלינו ליישב על־פי החלטת הממשלה. אנחנו מתיישבים.

דן מרידור מתח ביקורת על אלה שעשו קואליציה עם „כך" בקריית־ארבע. איתן ליס מרמת הגולן אמר, שהתברר לו כי אין שחר להצעות, כביכול, המדברות על גולן תמורת שלום, או גולן תמורת יהודים. מה שמדאיג זהו הקיפאון בפיתוח: אין אף התחלת בנייה בגולן מאפריל השנה.

„לא נסכים לזה"

מיכאל דקל אמר, שלא ייתכן, 38 שנים לאחר הקמת המדינה, שמישהו אמר שאין הוא מקיים את החוק. „לא נסכים לזה", אמר דקל, ושלל את הדיבורים על יציאה למלחמה נגד יהודים.

שילה גיא מגוש עציון, מתח ביקורת על יישובי „חרות", שאינם מתפתחים, והצהיר, כי היישובים מוכנים לוותר על כספי פיתוח, כדי שיעברו לערי הפיתוח.

מאיר שטרית: „טוב שאמרת".

שילה גיא האשים את משרדי הליכוד בהזנחת התושבים. שהרי בידי שרי הליכוד מצויים משרדים כמו „שיכון" ו„האוצר", „מסחר ותעשייה" ו„משפטים". ראובן רוזנבלט, מחבל עזה, אמר, שאין סמכות למישהו לקרוע חלקים מן המולדת.

אליקים העצני אמר, שאילו מחר היו יושבים בכנסת 61 ח"כים בשם מוחמד מיעארי, והם היו מבטלים את חוק השבות והופכים את ישראל ממדינה יהודית לחילונית־דמוקרטית, זה לא היה מעשה דמוקרטי.

חשיבה מסובבת

מיכאל איתן: „חוק השבות לא חל על שכם". העצני: „אילו היו 61 ח"כים אוסרים על העלייה, האם זה היה נעשה על־פי הליך דמוקרטי או שזוהי הפיכת המדינה מבפנים? שכם היא ציון ויריחו היא ציון". העצני דחה דיבורי „אלף יוד" על לקיחת נשק ניר.

חה"כ עובדיה עלי, הגדיר את דברי העצני כמזיקים ומותירים תחת אושיות הדמוקרטיה. „עלינו להסתייג מהחשיבה המסובבת שלך" — אמר ח"כ עלי.

הרב לוינגר התייצב לימין העצני וקרא לליכוד לאמץ את עמדת מועצת יש"ע, לפיה אין זכות לממשלה למסור חבלי־ארץ לזרים, כשם שאין לה זכות לחסל את המדינה. „יש מגבלות לדמוקרטיה בנושא של מסירת חבלי ארץ", אמר.

מיכאל איתן: „מי החליט (שיש מגבלות לדמוקרטיה), מועצת יש"ע? מחר תקום מועצה אחרת".

טרור יהודי נגד יהודים

חה"כ מתי פלד (המתקדמת), הזהיר אתמול את ראש־הממשלה מפני „פעילות של טרור יהודי אנטי־יהודי, מצד חוליות מתנחלים, המתארגנות בגדה". לדבריו, הופנה הטרור בעבר נגד ערבים ואילו בעתיד הוא יופנה נגד יהודים.

פלד טען, כי משפחות שעברו לשטחים בנימוק של איכות חיים, שוקלות את עזיבת הגדה מחשש שימצאו עצמן מסוכנות.

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 הוועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי
גבעתיים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מס' גב/385.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: מרחב התכנון המקומי גבעתיים.

עיקרי מטרת התכנית: תוספת 5% בבנינים בני 3 קומות ומעלה לשם התקנת מעלית.

כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי תכנית, וכן כל הזכאי לכך על־פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי כתנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

נובמבר 1985

קרא מחר במוסף לשבת של „על המשמר"

✦ מארק גפן: המרד ביש"ע יוצא מן המחבוא
✦ ורד לוי: עם השופט בדימוס בנימין כהן — על ההיתר לכהנא להגיש הצעת חוק גזענית
✦ ישראל זמיר: עם יו"ר „יד־ושם", יצחק ארד — לקראת הסגרת דמאניוק לישראל
✦ יהודה צור: מרד המושבים בגולן
✦ מוטי בסוק: טפטופי כנסת
✦ ז'אן כהן: פפנדריאו משנה כיוון
✦ דוד ארן: מסביב לעולם
✦ אפי לנדאו: קשר בפול
✦ משה בן־שאול: גלויות תל־אביביות
✦ לכל הדעות:
● יהודה לחב
● אמנון דותן
● יוסף מונדי
● יעל לוטן
● רפאל גאון

✦ ספורט ✦ קולנוע ✦ תערוכות ✦

הדפים לספרות

מסוק אמריקני במנחת בי"ח הדסה־עין־כרם בירושלים, בעת התרגיל המשותף, האמריקני־ישראלי, לפינוי נפגעים (צילום: רחמים ישראלי)

נערך תרגיל פינוי רפואי משותף לצה"ל ויחידות אמריקניות

מאת כתבנו הצבאי אלכס פישמן

תרגיל פינוי רפואי משותף לצה"ל וליחידות האמריקניות במזרח התיכון, השלישי במספר מאז יוני 1984, נערך בשני מרכזים רפואיים בארץ — סורוקה שבנגב והדסה עין כרם.

התרגיל החל אתמול ונמשך יום אחד בלבד. מקורות צבאיים מסרו כי במהלך התרגיל, פונו נפגעים אמריקנים מדומים לבתי החולים בארץ. תרגיל הפינוי מתנהל במסגרת מיזכר ההבנה לשיתוף פעולה רפואי בין ארצות הברית לישראל שמטרתו לתאם סיוע רפואי בעת אסונות, חירום או תאונות.

● מנכ"ל משרד הפנים, חיים קוברסקי, מינה ועדת חקירה לבדוק, האם המועצה המקומית „מבשרת ציון" וראש המועצה הנוכחי עשויים למלא את תפקידיהם כראוי.

צעיר נפצע בפיזור התקהלות בכפר בידו

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

צרור יריות מנשק אוטומטי נורה אתמול סמוך לשעה 10 בלילה לעבר חיילי צה"ל שהגיעו לפזר התקהלות סמוך לכפר בידו שבנפת רמאללה. הצעיר נפצע פצעים בינוניים והועבר לטיפול בבית החולים הדסה עין כרם.

מצבו הוגדר יציב. כן נפצע מהיריות תושב מקומי ומצבו קל.

האירוע החל כאשר כוחות הבטחון נקראו לכפר בידו לאחר שהושלך במקום בקבוק תבערה לעבר משאית מקומית. כוחות הבטחון שהוזעקו אף הם קבעו כי הרקע למעשה הינו פלילי לאחר שבעל המשאית מוכר למשטרה.

יארוזלסקי מדכא „סולידריות"...

(המשך מעמוד ראשון)

הפרלמנט ממשלה חדשה ובה שינויים שונים.

עדיין מפקד הצבא

מסנר, פרופ' לכלכלה בן 56, היה ממונה על הכלכלה מאז הצטרף לפני שנתיים לממשלה, ומצפים כי ידבק פחות או יותר במדיניותו של יארוזלסקי.

יארוזלסקי נתמנה כראש מועצת המדינה במקומו של הנריק יאבלונסקי, שמילא תפקיד זה מאז 1972. יארולנסקי חתם על הכרזת החוק הצבאי, עליו הכריז יארוזלסקי ב־1981, כדי לדכא את האיגוד המקצועי החופשי „סולידריות".

מצפים, כי יארוזלסקי ימשיך לכהן כמפקד עליון של צבא פולין, תפקיד שעליו שמר כאשר התפטר ב־1983 מתפקיד שר־ההגנה.

סיכומים כוזבים

מנהיג „סולידריות", לך ואלנסה, מסר, כי משטרת הביטחון פרצה אתמול לביתו בגדאנסק, ואילצה אותו לעבור בדיקה רפואית בידי רופא.

התקרית ארעה זמן קצר לאחר שואלנסה נפגש עם תובע כללי בגדאנסק, לאור טענות כי השמיץ את שלטונות פולין כאשר אמר, כי הם פירסמו סיכומים כוזבים על תוצאות הבחירות הכלליות שנערכו בחודש שעבר. „אמרו לי כי יקחו אותי אל התובע, אם לא אעבור בדיקה רפואית, ולבסוף הסכמתי לבדיקה".

סירב לענות

כתב רויטר שוחח בטלפון עם אחד מעוזריו של ואלנסה, כאשר השוטרים פרצו לדירה, והוא שמע חלק מחילופי הדברים.

הגב' ואלנסה צעקה כועס: „השוטרים באו לראות אותך.. צא מכאן, אתם מתנהגים בגסות". השוטרים עזבו כאשר הושלמה הבדיקה הרפואית.

ואלנסה אמר, כי סירב להשיב על שאלות במהלך 60 הדקות שבילה יום קודם בלשכת התובע. (ע"ר)

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 39 בגוש 8240 רח' ניל"י 27 נתניה, מבוקשת הקלה, עד 11% בניה.

את התכנית מס' 252/85 ניתן לראות במשרדי הוועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בניית מגורים לבית על חלקה 780 בגוש 8267 רח' גול בחריגה מבוקשת כהקלתו 4% בניה מעבר להקלות מאושרת בתכנית המקורית, תו' מס' 324/85.

את התכנית ניתן לראות במשרדי הועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הועדה המקומית

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עיר אילת

הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

נתנה בזה הודעה כי הוגשה לוועדת בנין ערים מקומית אילת, בקשה למתן היתר להקלה חריגה מת.ב.ע. מפורטת מס' 188/03/2.

מהות הבקשה: בנית 4x2 יחידות דיור (קוטג'ים) בכסיה של 5.17%, בחלקות 222, 223 רח' סחלב שכונת גנים גוש 40076 אילת. שם המבקש: חברת „חי" בע"מ.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתוכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע מעניין החריגה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.

התנגדויות יש להגיש בכתב למהנדס העיר אילת ת.ר. 14 אילת.

רפי הוכמן, יו"ר הוועדה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי פתח־תקוה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/1007".

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6376 חלקות 120, 121, רחוב ביליס.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת בניה בתכנון משותף, קביעת מספר יחידות דיור ושטח ירוק.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3172 התשמ"ה, עמ' 1600 ובעיתון בוקר הצפה מתאריך 27.2.85 ובעיתון ערב מתאריך 27.2.85 בשפה העברית ובעיתון בוקר נוסף על המשמר מתאריך 27.2.85 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה, וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שוש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

טלקס

● צבא קולומביה הרג 19 אנשי גרילה שהשתלטו על בית המשפט העליון בבוגוטה

בוגוטה. — כוחות צבא קולומביאניים, בסיוע מסוקים וטנקים, הרגו אמש לפחות 19 אנשי גרילה שמאלנים קיצוניים, כאשר הסתערו על בנין בית המשפט העליון בבוגוטה, ושמו קץ להשתלטות אנשי הגרילה, שנמשכה שלוש שעות.

קצין אחד של משטרת הבטחון ושלושה אזרחים נהרגו בחילופי־אש עזים בתוך הבנין, בלב בוגוטה. כ־400 עובדים, ביניהם עשרות שופטים, היו בבנין בשעה שאנשי הגרילה של תנועת מ־19 השתלטו עליו. (ע"ר ע"צ)

● מעבורת החלל נחתה בקליפורניה

בסיס חיל האויר אדוארדס. — מעבורת החלל האמריקנית „צ'לנג'ר" שבה אמש אל כדור הארץ, לאחר משימה בת 7 ימים, שבמסגרתה ערכו מדענים ניסויים במעבדת־החלל האירופית.

המעבורת נחתה ללא תקלות על מסלול הנחיתה המידברי בבסיס חיל האויר אדוארדס. (ע"ר)

● סופות הוריקאן בדרום סקנדינביה

קופנהאגן. – סופות הוריקאן פקדו בלילה שעבר את דרום סקנדינביה, ואילצו צוותי הצלה לאייש סוללות־עפר בחוף המערבי של דנמרק כדי למנוע שטפונות. הסופות גם גרמו אנדרלמוסיה בגטבורג, העיר השניה בגודלה בשבדיה. (ע"ר)

● היפאנים מדרדרים את הדולר

לונדון. – חולשת הדולר בשוקי הכספים של אירופה נמשכה גם אתמול, לאחר שהגיע לנקודת שפל שלא היתה כמותה מזה ארבע שנים כנגד הייאן היפאני בשוק הכספים של טוקיו.

נגיד הבנק המרכזי היפאני אמר, כי ירסן כל התחזקות של הדולר כנגד הייאן.

הודעה זו יצרה מיד היצעים גדולים של הדולר, אשר הורידו אותו לשפל של 205,05 יאן. אולם מומחים הזהירו, כי הדולר עשוי להידרדר עד ל־200 יאן אם ימשיך הבנק המרכזי היפאני בהתערבותו בשוקי הכספים. (ע"ר)

● פאקיסטן מכחישה שתבצע ניסוי גרעיני בסין

פקין. — משרד החוץ הסיני הודיע אמש, כי ראש ממשלת פאקיסטן מוחמד חאן ג'ונג'ו יבקר בפקינג בנובמבר, אולם הכחיש ידיעות בכלי התקשורת הסובייטיים, כי פאקיסטן עומדת לבצע ניסוי גרעיני בסין.

גם רמטכ"ל הצבא ההודי גנראל ארון ואיאדיה, טוען כי פאקיסטן מתכננת ניסוי חשאי של פצצה גרעינית בסין, על מנת להסתיר את העובדה כי השיגה יכולת יצור נשק גרעיני. (ע"ר)

● המלכה פתחה מושב הפרלמנט — השמרנים דבקים במדיניותם הכלכלית

לונדון. – המלכה אליזבת פתחה אתמול את המושב החדש של הפרלמנט בהודעה בה פירטה את תכניות הממשלה השמרנית. התכנית מדברת על טיפול בבעיית האבטלה, חיזוק החוק והסדר וקיצוץ במסים.

בנאום שחובר על־ידי ראש הממשלה מארגרט תאצ'ר, פירטה המלכה את תכנית התחיקה של הממשלה לשנה הקרובה וזו מראה כי הממשלה דבקה במדיניות הכלכלית שלה, המתבססת על היזמה הפרטית. (ע"ר ע"צ)

אהבה נכזבת גרמה ליורצ'נקו לשוב לבריה"מ

יורצ'נקו ניהל פרשת אהבים עם אשת דיפלומט סובייטי בקנדה וקיווה שתנטוש את בעלה ותצטרף אליו לאחר עריקתו, אולם היא סירבה ● הערכה אחרת: יורצ'נקו הוא סוכן כפול שנצטווה לערוק כדי „להביך את רייגן"

וושינגטון. — ויטאלי יורצ'נקו, הסוכן הבכיר של הק.ג.ב. הסובייטי ש„ערק" לארה"ב — ישוב למוסקווה לאחר ששיכנע את השלטונות האמריקנים, כי הוא אכן רוצה לעשות זאת מרצונו הטוב.

יורצ'נקו, 50, הופיע לפתע וב־אורח דרמטי בשגרירות הסובייטית ביום שני והאשים כי „סוכנים אמריקנים סיממו וחטפו אותו בחודש אוגוסט ברומא. לאחר מכן נפגש עם נציגים אמריקנים ושיכנע אותם כי הוא רוצה לחזור הביתה מרצונו הטוב.

הממשל דחה עם זאת את ההאשמות הדמיוניות של יורצ'נקו. אנשי הממשל חזרו וטענו, כי הוא התייצב בשגרירות האמריקנית ב־רומא ב־1 באוגוסט וביקש מקלט מדיני, שהוענק לו בו־במקום.

הפרשה המוזרה, אשר לדברי כמה סינאטורים, מביכה את הנשיא רייגן כמה ימים לפני ועידת הפיסגה עם המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב, הסתיימה בפגישה בראווידה עסקית" בסטייט־דיפרטמנט. הדובר צ'רלס רדמאן אמר, כי ארבעה פקידים סובייטים נכחו בפגישה ש־נמשכה 30 דקות. נוסף על יורצ'נקו, שהה נציגים אמריקנים ביניהם רופא, שוחחו עם ה„עריק".

יכולת האבחנה בספק

דובר מחלקת המדינה נמנע מלהשיב על השאלות, כיצד הסתנן יורצ'נקו לשגרירות הסובייטית. כמו כן לא היה מוכן לדבר על מעורבות הסי.איי.אי בפרשה זו, או על השערות שיתכן ויורצ'נקו הוא סוכן כפול שנצטווה לערוק כדי להביך את רייגן לפני ועידת הפיסגה.

אולם שני סינאטורים דמוקרטים בכירים, חברי ועדת הביון של הסינט, פאטריק ליהי וסאם נאן, אמרו כי לדעתם הוא פעל כסוכן סובייטי וכי כל הפרשה מעלה סימן שאלה לגבי יכולת האבחנה של הסי.איי.אי.

תמיכה פסיכולוגית

רשת הטלוויזיה האמריקנית אי.בי.סי שידרה ידיעה, לפיה פרשת אהבים ולא האידיאולוגיה, גרמה להחלטתו של יורצ'נקו, קודם לערוק לארה"ב ואחר כך לחזור למוסקווה.

כתבי הרשת גילו, כי יורצ'נקו קיים פרשת־אהבים עם אשתו של דיפלומט סובייטי בקנדה והוא חשב כי תנטוש את בעלה ותצטרף אליו בארה"ב אם יערוק.

כאשר היא סירבה להצטרף אליו, שיכנע יורצ'נקו את אנשי סוכנות הביון המרכזית להעבירו לקנדה כדי להיפגש עמה, נאמר בשידור. אולם היא שוב דחתה אותו ואז הפך לנרגן. לבסוף הצליח להשתמט ממלוויו, אנשי הסי.איי.אי במסעדה בוושינג־טון, וחזר לשגרירות הסובייטית.

בתחילה היה רושם, כי מה שגרם לו להחזיק מעמד היה האמון שנתן באהובתו וכי זו תצטרף אליו בארה"ב, סיפרה יילנה מיטרוקינה, עריקה סובייטית שעבדה עם יורצ'נקו בשגרירות הסובייטית בושינגטון בשנות ה־70.

מיטרוקינה, שהופיעה בשידור הטלוויזיוני של רשת אי.בי.סי בפעם הראשונה מאז ערקה לארה"ב ב־1978, סיפרה כי ביקשה רשות מן השלטונות האמריקנים להיפגש עם יורצ'נקו ולהעניק לו תמיכה פסי־כולוגית. (ע"ר, ע"צ)

התחדשו הקרבות בביירות בשל השהיית הסכם השלום

ביירות. — הקרבות בין המוסלמים לבין הנוצרים, התחדשו אתמול בביירות, לאחר שהמגעים בקשר לאישור הסכם השלום נעצרו, בגלל ההתנגדות להסכם מצד כמה מנהיגים נוצריים.

לאורך „הקו הירוק" המפריד בין ביירות הנוצרית לביירות המוסלמית, היו חילופי־אש במשך כמה שעות. כמו כן נפלו פגזים על אזורי מגורים ומקורות בטחוניים מסרו, כי היתה זו תקרית האש החמורה ביותר מאז הושגה טיוטת הסכם בין המיליציות של הנוצרים, הדרוזים והשיעים בדמשק, לפני 12 ימים.

הקרבות פרצו על רקע הודעת הרדיו של „הכוחות הלבנונים" המיליציה הנוצרית הגדולה ביותר בלבנון, שדרושים דיונים נוספים על הסכם השלום, והטיוטה טעונה תיקונים. הדברים נאמרו בעקבות הביקורת הקשה שמתחו על טיוטת ההסכם, שני הנשיאים לשעבר של לבנון כמיל שמעון וסולימאן פרנג'יה.

אולם מקורות מוסלמים בביירות סבורים, כי השלטון הסורי עדיין מאמין שצפויה חתימה על טיוטת ההסכם. עמדה זו מצאה ביטוי גם בדברי הפרשנות של העתון „תשרין" בדמשק, המבטא את עמדת ממשלת סוריה.

„סוריה בטוחה כי בסופו של דבר ייחתם ההסכם. זוהי ההזדמנות האחרונה ללבנון ולפלגים היריבים בה", כתב העתון.

גם „קול לבנון", רדיו „הכוחות הלבנונים", ציטט מקור בהנהגת המיליציה הנוצרית, שאמר כי אין לומר כי תהליך השלום חזר ל„אפס", אם כי יש למיליציה כמה הצעות לשינויים ותיקונים. (ע"ר)

צפוי סיום דרמטי באליפות השחמט

מוסקבה. — הטוען לכתר העולמי בשחמט גארי קאספארוב, נכנע אמש לאלוף קרפוב, ועתה צפוי סיום דרמטי בתחרות המרתונית.

קאספארוב מוביל עתה ב־11.5 נקודות לעומת 10.5 לקארפוב, ונותרו עוד שני משחקים בתחרות של 24 משחקים.

המשחק הבא, שנקבע ליום יהוה מבחן קשה ביותר לעצבים של שני השחקנים. מקורות סובייטיים אמרו, כי קארפוב ביקש לדחות משחק זה עד ליום ראשון, אולם שופטי התחרות דחו בקשה זו.

אם קארפוב, 34, יצליח לסיים את המשחק הבא בתיקו, למרות שקאספארוב יפתח בכלים לבנים, תיסלל הדרך למשחק מכריע ומעורר התרגשות בתחרות האחרונה.

מומחים לשחמט, אשר בשבוע שעבר כבר היו בטוחים שהאלוף יפסיד בסופו של דבר, מתחילים עתה לפקפק בקור רוחו של קאספארוב.

הם אמרו, כי מאז התקרב עד כדי כך לזכות בכתר העולמי כשחמטאי הצעיר ביותר בהיסטוריה — שגה קאספארוב בן ה־22 שתי שגיאות חמורות ביותר במשחק ה־21 בשבוע שעבר. הסכים קאספארוב לתיקו כאשר לדעת רוב המומחים היה לו יתרון גוף. נצחון אז, היה מעניק לו כמעט בוודאות את הכתר העולמי.

ביום שלישי בערב נקלע קאספארוב לדוחק זמן חמור, ופיגר כבר בשלבים המוקדמים של המשחק. הוא השיב מלחמה שערה בשלבים האמצעיים אולם דוחק הזמן בסוף המשחק גרם כנראה להפסדו. (ע"צ, ע"ר)

כוח קומנדו בריטי מיוחד מתרגל חילוץ בני ערובה המוחזקים בידי טרוריסטים (צילום: א.פ.)

הסורים אמרו לנאצי ברונר: ברוך הבא!

ברונר, מעוזריו הבכירים של אדולף אייכמן, תיאר פרטים על חייו מאז הצליח להימלט מזרועות המשפט, ועל קשריו עם השירות החשאי הסורי, בפרק השני של הראיון עמו שפורסם אתמול ב„בונטה".

ברונר, המואשם בגירושם של יותר מ־80.000 יהודים למחנות־מוות, סיפר לשבועון איך הצליח להימלט ב־1945 הודות לטעות בזיהוי ואיך נתקבל בברכה על־ידי השירות החשאי הסורי.

ברונר, החי בסוריה מאז 1961 ונחשב כפושע הנאצי המבוקש ביותר כיום, הפר בחודש שעבר את שתיקתו, בפגישה עם שני עתונאים שביקרו בביתו בדמשק.

העתונאים של השבועון הרואה אור במינכן, מסרו כי ברונר, המבוקש בשש מדינות, הצליח להימלט משלטונות הכיבוש של בעלות הברית באוסטריה ב־1945, לאחר שעצרו איש ס.ס. אחר. „בונטה" הסביר, כי השלטונות עצרו את אנטון ברונר, במקום אלויס ברונר. אנטון גם הוא אוסטרי, אך לא קרוב משפחה של אלויס.

אנטון ברונר הואשם בביצוע פשעי אלויס ברונר, ולמרות שהכריז על חפותו מפשע, הורשע והוצא־להורג בתליה בווינה במאי 1946, מסר השבועון.

ברונר מואשם כי שיגר למחנות המוות 46.000 יהודים מווין, 24.000 מצרפת, 13.500 בצ'כיה ומספר בלתי־ידוע מברלין ומאוסטריה.

השבועון מסר, כי ברונר חי במערב־גרמניה תחת שם בדוי עד 1945, ואז נמלט למצרים בעזרת דרכון של איש ס.ס. אחר שפעל בצרפת, גיאורג פישר.

„בשבועות הראשונים במצרים שכרתי חדר מרוהט מיהודים בהליופוליס, פרבר של קאהיר, אנשים נחמדים באמת", סיפר ברונר לשבועון.

לאחר שלא קיבל רשות להשתקע במצרים, יצא ברונר לסוריה, על פי עצתו של המופתי הגדול של ירושלים, שהיה מתומכי היטלר במלחמת העולם השניה.

ישראל תובעת משפט בי"ל

ברונר עבד בסוריה כנציג של חברות מערב־גרמניות, עד שנעצר על ידי המשטרה החשאית כחשוד בסחר בסמים ב־1960, זמן קצר לאחר שסוכנים ישראלים חטפו את אייכמן, מפקדו לשעבר, בארגנטינה.

כחושש מפני גירוש, חשף ברונר את זהותו האמיתית בפני הסורים. „זה שינה את המצב לחלוטין, קצין של המשטרה החשאית הסורית הושיט לי את ידו ואמר „ברוך הבא לסוריה, האויבים של אויבינו הם ידידינו".

ברונר סיפר ל„בונטה", כי תיכנן התקפה על הקונגרס היהודי העולמי בווינה ב־1960, בעזרת השירות החשאי הסורי, אולם האוסטרים חשפו את המזימה.

הוא גם ניסה לחלץ את אייכמן מהכלא בישראל, אולם הסורים דחו את תוכניתו.

ברונר אומר, כי לדעתו הוא זכאי לפנסיה ממשלת מערב גרמניה „התחייבות לה„הון בתשלומים רטרואקטיביים".

כתבת „על המשמר" בניו־יורק חנה איש הורוביץ מוסרת כי ישראל תובעת מהמזכיר הכללי של האו"ם להקים טריבונל בין־לאומי שישפוט את הפושע הנאצי אלואיז ברונר, הנמצא בסוריה אם ממשלת סוריה תעמוד בסרובה להסגיר אותו לאחת המדינות שדרשו את הסגרתו.

באיגרת אל מזכ"ל האו"ם מציין שגריר ישראל בנימין נתניהו, כי נציגי סוריה באו"ם הכחישו את המצאותו של ברונר אצלם, אף כי בעיתון הגרמני „בונטה" הופיע לאחרונה ראיון איתו מלווה צלומים, שנעשה בסוריה.

בראיון סיפר ברונר, כי הוא יועץ לענייני ביטחון של ריפעת אסד, אחיו של נשיא סוריה.

„חג לאומי" בצרפת

מערכת תקשורת צרפתית גברה על הטכנולוגיה הבריטית במכרז ענק

מאת ארנון ישר, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — ממשלת צרפת צוהלת משמחה על זכייתה בעיסקת 4 מיליארד דולר לציוד הצבא האמריקני במערכת קשר ממוחשבת.

החלטת הפנטגון לבחור במערכת הצרפתית תוצרת חברת „תומסון", על פני מערכת בריטית נחגגה פה אתמול כחג לאומי.

ראש הממשלה לוראן פאביוס הופיע בנאום מיוחד ודיבר שבחים על הישגי הטכנולוגיה הצרפתית המתקדמת הכובשת אפילו את אמריקה.

פרט לרווח הכלכלי, עוררה העסקה גאווה לאומית. ההשג הטכנולוגי בולט עוד יותר בהתחשב ביחסים הפוליטיים הרעועים בין פאריס לוושינגטון. הנשיא מיטראן ענה בלאו להזמנת הנשיא רייגן לבוא לפיסגה בוושינגטון לפני מפגש ז'נבה עם גורבאצ'וב.

התחרות עם הבריטים על מכרז הצבא האמריקני היתה אכזרית. לפני כמה חודשים באה ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר במיוחד לבית הלבן ואמרה לרייגן כי אין לו זכות מוסרית לזכות את צרפת בעיסקה כזו, על חשבון בעלת בריתו הנאמנה ביותר באירופה.

הנשיא כמעט נענה לה. הוא ציווה ללמוד מחדש את הבעיה. בינתיים פיצו האמריקנים את תאצ'ר בעירור עסקת ה„טורנדו" עם ערב הסעודית. בלי לקפח את תאצ'ר, יכול היה רייגן לבחור בצרפת.

ריפעת אסד התפייס עם יריבו העיקרי באמצעות... נישואין

דמשק. — הידיעות המגיעות מדמשק מוסרות על התחזקות מעמדו של אחיו של הנשיא ריפעת אסד במישור הפנימי, לאחר שהצליח להתפייס עם כמה מיריביו.

בעיקר מציינים את התפייסותו עם שפיק פיאד, מפקד הכוח השלישי בצבא הסורי, והאחראי הראשי על הגנת דמשק בטנקים וטילי נ.מ.

את הפיוס יזמו הנשיא אסד וסגנו חאדאם, והוא נעשה באמצעות שידוך, בנו של שפיק פיאד התחתן עם בתו של ריפעת אסד.

טקס החתונה נערך בביתו של ריפעת, המכונה „אלמנארה" ומשקיף על שכונת אלמזה.

בחגיגות השתתפו מאות מוזמנים וכל האזור הואר חגיגית. כל חנויות הפרחים בדמשק התרוקנו מתוצרתן.

נישואין אלה יוצרים ברית בין ריפעת והאיש אשר שולט על כח האש הגדול ביותר בדמשק, ואשר הוא עצמו בן אחותו של הנשיא אסד. (ע"מ)

● שבוע מוסיקה נערך בטבעון מטעם „אומנות לעם" שליד משרד החינוך והתרבות והעיריה. במהלך השבוע נערכו אירועים מוסיקליים מרוכזים לכל גווני האוכלוסיה.

טלקס

● איגוד השחקנים בישראל שלח מברק מחאה לתיאטרון פרנקפורט

מברק מחאה נגד העלאת מחזהו של פאסבינדר „האשפה העיר והמוות", הנושא מסר אנטי־שמי, נשלח אתמול ע"י יצחק ברקת מזכיר ארצי של איגוד השחקנים בהסתדרות.

המברק נשלח לתיאטרון העירוני פרנקפורט וכן לועד השחקנים בתיאטרון. ונאמר בו: „אנו מוחים נמרצות נגד העלאת מחזהו של פאסבינדר. תמיד נלחמנו ונוסיף להלחם בקווים הראשונים של כל מאבק נגד גזענות ואפליה. אנחנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו. שנו החלטתכם והורידו את המחזה מיד". (שע"ח)

● דובר חדש לעיריית ת"א

בני כהן, 33, לשעבר עורך „רחוב ראשי" בת"א וכתב ועורך בעתון הכלכלי „מבט", יהיה הדובר החדש של עיריית ת"א, במקומו של רוני רימון, שהקים חברה עצמאית ליעוץ ולתקשורת. כהן נבחר ע"י ראש עיריית ת"א, שלמה להט, לאחר לנועלה מחודש של בחינות מאות מועמדים לתפקיד. כהן הוא בעל תואר ראשון בפסיכולוגיה. הדובר הקודם, רוני רימון, ימשיך לשמש כיועצו לענייני תקשורת של להט בשכר סמלי של 1 שקל בשנה. **חנה קים**

● קטע חדש נפתח בפרויקט אילון

קטע חדש בפרויקט אילון מרחוב לה־גארדיה ועד דרך השלום נפתח אתמול לתנועה. הקטע הנוסף הוא בכוון הנסיעה מדרום לצפון. אורכו – כ־2 ק"מ.

יו"ר נתיבי אילון אלדד בוקשפן והמנכ"ל דני הולצמן מסרו כי פתיחת הקטע החדש תאפשר לכלי רכב הנעים מדרום לצפון להשתמש בפרויקט נתיבי אילון כבר מרחוב לה־גארדיה ועד לדרך חולכה באורך כולל של 4 ק"מ.

הקטע החדש יהווה תחליף לרחוב המסגר ולרחוב יגאל אלון (גיבורי ישראל) ויקל על התנועה בשני צירים עמוסים אלה. (שע"ח)

● הוצג דור שני של מיקרופרוססור מתוצרת ישראל

דור שני של המיקרופרוססור 32032 ממשפחת ה־32000, שהוא פרי עבודתו של צוות המפעל הישראלי „נשיונל סמיקונדקטור" בהרצליה, הוצג אתמול במסיבת עיתונאים במפעל. המיקרופרוססור החדש הוא כולו מוצר ישראלי מקורי.

מנכ"ל החברה ד"ר גיורא ירון מסר, כי המוצר הישראלי המקורי החדש הוא פרי פיתוח של חברת הבת הישראלית של חברת „נשיונל סמיקונדקטור" אשר לה 29 סניפים ב־9 מדינות. (עתי"ם)

● שרידי מבנה רומי נתגלו במזרח עכו

שרידי מבנה עתיק המיוחס לתקופה הרומית המאוחרת נתגלו בימים אלה באיזור שיכוני מזרח עכו במהלך עבודת בנייה שנעשתה במקום.

ארכיאולוג מחוז הצפון ד"ר משה פראוניץ הוזעק למקום וערך בו חפירת הצלה.

כתב עתי"ם מציין, כי מימצאים אריכאולוגיים שונים שנתגלו באחרונה סמוך לאיזור, ובכלל זה המימצאים שנחשפו בתל נפוליאון, מצביעים על כך שלעכו היסטוריה בת 5000 שנה לפחות. דבר ההופך אותה לעתיקה בערי ישראל. (עתי"ם)

● 20 משפחות אתיופיות הועברו למגורי קבע

20 משפחות מבני העדה האתיופית עזבו אתמול בבוקר את בתי המלון שבהם שכנו מאז הגיעם לישראל ועברו למגורי קבע בבת־ים, הרצליה וחולון.

האתיופים שהו 11 חודשים במלונות „הנסיכה" „אורלי" ו„בר־יהודה" בנתניה, עתה עקרו לדירות בנות 3 חדרים במסגרת מבצע מאורגן של משרד הקליטה חמת־קיים בימים אלה. (עתי"ם)

מיעארי עתר לבג"ץ על הגבלת חסינותו

עתירתו הקודמת נדחתה משום שהוגשה לפני החלטת הכנסת להגביל חסינותו

חבר הכנסת מוחמד מיעארי הגיש אתמול עתירה לבג"ץ נגד יו"ר הכנסת שלמה הלל ונגד מליאת הכנסת, על החלטת המליאה להגביל את חסינותו.

שופט בית המשפט העליון אברהם חלימה הורה להביא את הדיון בעתירה בפני הרכב של 3 שופטים ולזמן את היועץ המשפטי לממשלה להגיב עליה.

בעקבות המלצת ועדת הכנסת למליאת הבית להסיר את חסינותו של מיעארי עתר זה לבג"צ באוגוסט השנה. אולם עתירתו נידחתה או בשל מה שהוגדר כ„פניה מוקדמת", בהיות ההחלטה של ועדת הכנסת שלב מוקדם, שלא היו עמו תוצאות בפועל כלפי מיעארי.

כתב עתי"ם מציין כי מאז חלה התפתחות נוספת, וב־15 בחודש הקודם החליטה מליאת הכנסת על הגבלת חסינותו של מיעארי ברוב של 39 קולות נגד 22. בעקבות זאת חזר מיעו' ועתר לבג"צ.

מיערי טוען באמצעות בא כוחו, עו"ד יוסף פרה, כי ועדת הכנסת חרגה מסמכותה, וזאת משום שהגבלת זכות זו תיתכן רק אם קיימת סכנה קרובה וודאית לניצול לרעה של זכות החסינות, דבר שלא היה במקרה של מיערי. „נטילת החסינות במקרה הנדון היא תגובה על הבעת דעה פוליטית בלא בסיס עובדתי כלשהו", נאמר בעתירה.

העותר טוען עוד כי „הדיון במליאת הבית התאפיין בניתוק מוחלט בין הדברים הנדונים לבין מטרת המחוקק. בכל הדיון לא הושמעה מילה אחת שתסביר מדוע יש לאפשר לרשויות לעצור את העותר, לחפש בכליו או להגביל את תנועותיו".

העותר טוען כי בהסרת חסינותו קיימת חומרה מיוחדת כיוון שישנה במקרה זה הענשת אדם וציבור בגלל מחשבותיהם ודבריהם, תוך פגיעה גסה ביסוד המשטר הדמוקרטי שהוא חופש המחשבה וחופש הבעת הדעה. (עתי"ם)

ח"כ מיעארי בצאתו מוועדת הכנסת לאחר שנודע לו על ההחלטה להסיר חסינותו, לפני כחודשיים (תצלום: יצחק הררי)

מבצע לגילוי מוקדם של סרטן המעי הגס

מבצע ראשון בהיקפו בארץ לגילוי מוקדם של סרטן המעי הגס בקרב כל תושבי רחובות ייפתח בעיר ביום א' הקרוב ויימשך שנה שלמה.

ראש העיריה יחזקאל הרמלך אמר במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בלשכתו, כי המבצע נערך בשיתוף פעולה ציבורי נרחב בין בית־החולים קפלן, האגודה למלחמה בסרטן, קופות חולים והעיריה. המטרה היא להביא לגילוי מוקדם של סרטן המעי הגס, שהפך לחיות השכיח ביותר ופוגע במספר גדול יותר של אנשים מאשר סרטן השד וסרטן הריאות.

הגילוי המוקדם, לעתים, בטרם מרגישים מיחושים או תופעות אחרות, יכול להבטיח ריפוי במעט מוחלט ואף למנוע הפיכתו של גידול שפיר (פוליפ) לממאיר, אמר הרמלך.

בראש המבצע עומדים פרופ' נתן טריינין ממכון וייצמן למדע, מראשי האגודה למלחמה בסרטן, וד"ר דניאל דויד בס, מנהל היחידה לגסטרו־אנתרולוגיה בבית־החולים קפלן ברחובות. פרופ' טריינין, ציין שעדיין לא נמצאה התשובה החד־משמעית למחלת הסרטן, ובהעדר חיסון כללי מקנה הגילוי המוקדם את מירב הסיכוי להבריא. עפ"י נתוני השנים האחרונות הפך סרטן המעי הגס לשכיח יותר בישראל מאשר סרטן הריאות (כ־1000 מקרים בשנה) או סרטן השד (1200 מקרים בשנה) והוא תוקף נשים וגברים גם יחד. (עתי"ם)

תחזית לסוף 1985: התל"ג יירד ב־5 אחוזים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הגידול במדיון בתעשיה יהיה השנה בשעור של כ־3 אחוזים בעוד השכר בחצי השני של 1985 יהיה נמוך ב־25־20 אחוזים לעומת רמת השכר בחצי השני של 1984.

פרופ' משה סיקרון, הסטטיסטיקן הממשלתי אמר אתמול במסיבת עתונאים בירושלים עם פירסום הדו"ח הסטטיסטי לשנת 1985, כי התוצר הלאומי לנפש נמצא בקיפאון זה ארבע שנים — וגם השנה לא צפויה צמיחה. התוצר הלאומי הגולמי יירד בחצי השני של 1985 בשיעור של 5 אחוזים בעוד האבטלה שכבר הגיעה ל־8 אחוזים ייתכן שתעפיל לשיעור גבוהה יותר בחודשים הקרובים. מידי שנה מצטרפים כ־35,000־30,000 עובדים לכוח העבודה, כאשר 60 אחוזים הן נשים.

הירידה בשכר והגידול באבטלה מלווים בהמשך הירידה בהשקעות במשק. השנה תירד ההשקעה במשק בעוד כ־12־10 אחוזים לאחר ירידה של 13 אחוזים בשנה 1984. אך למרות השחיקה בשכר הירידה בצריכה הפרטית לנפש תהיה בכאחוז אחד בלבד לאחר ירידה של 8 אחוזים בשנת 1984. הציבור לא הפחית צריכת המזון ועיקר הירידה ברמת החיים נובעת מצימצום של כ־30 אחוזים בנסיעות לחו"ל וירידה חריפה של עשרות אחוזים ברכישת מוצרים בני קיימא.

השנה יחול שיפור של כ־750 מיליון דולר בגרעון האזרחי הכולל, אך בשל גידול דומה בייבוא הבטחוני שכולו ממומן על ידי ממשלת ארה"ב לא יהיה שינוי בגרעון הכולל במאזן התשלומים שיעמוד על כ־5 מיליארד דולר. השיפור בחשבון השרותים בשל ירידה במספר היוצאים לחו"ל וגידול בתיירות הנכנסת מותן בשל גידול של כ־200 מיליון דולר בתשלומי הריבית של המשק לחו"ל. השפור במאזן המסחרי יתרום כ־500 מיליון דולר.

● מיכאל שטראוס, מנכ"ל קונצרן הגבינות והגלידה „שטראוס", החליט להנציח את זכר הוריו על ידי הקמת גן בעכו.

● איגוד אשר מייצג את המשתמשים בתובלה אווירית, כרומה לגוף המייצג את המשתמשים בתובלה הימית, הוקם בימים אלה ביוזמת איגוד לשכות המסחר וההתאחדות התעשיינים.

שר הבטחון, יצחק רבין, ישא דברים בטקס גילוי אתר הנצחה לחללי האוניברסיטה במערכות ישראל, שיתקיים היום באוניברסיטת תל־אביב. האתר ינציח 147 עובדים ותלמידים של האוניברסיטה, שנפלו בעת מילוי תפקידם בצה"ל

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 6.11.85

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
דולר אמריקני	1	1451.59	1516.91	1475.79	1494.20	1484.5
לירה שטרלינג	1	2084.40	2183.45	2121.74	2148.22	2133.7
מרק גרמני	1	556.98	583.45	566.95	574.03	570.41
פרנק צרפתי	1	180.31	191.30	185.89	188.21	187.11
גילדן הולנדי	1	493.77	517.24	502.62	508.89	505.62
פרנק שווייצרי	1	675.75	707.86	687.85	696.43	692.98
כתר שבדי	1	185.33	194.13	188.64	191.00	189.77
כתר נורווגי	1	185.03	193.82	188.34	190.69	189.59
כתר דני	1	153.68	160.99	156.43	158.38	157.38
מרק פיני	1	259.59	271.93	264.24	267.53	265.85
דולר קנדי	1	1052.73	1102.75	1071.58	1084.96	1078.1
דולר אוסטרלי	1	958.69	1010.07	973.28	985.42	978.29
ראנד דרום אפריקני	1	502.60	578.26	571.13	578.25	574.50
פרנק בלגי	10	271.46	288.38	280.40	283.90	281.90
שילינג אוסטרי	10	792.68	830.35	806.88	816.95	811.09
לירה איטלקית	1,000	823.38	875.43	840.18	850.67	844.77
ין יפני	1,000	705.68	739.21	718.32	727.28	722.03

בג"ץ דחה עתירת הבנקים וקבע תקדים:

אפשר למנות ועדות חקירה לגופים שאינם מבוקרים ע"י מבקר המדינה

מאת כתב עתי"ם דוד פרידמן

גופים שאינם מבוקרים ע"י מבקר המדינה יכולים להחקר ע"י ועדת חקירה ממלכתית והועדה יכולה להסיק נגדם מסקנות.

הלכה תקדימית זו קבע אתמול בית המשפט הגבוה לצדק, כאשר פירסם את נימוקי החלטתו מחודש יולי השנה לדחות את עתירת הבנקים נגד סמכות ועדת החקירה לחקור ויסות מניותיהם.

נשיא בית המשפט העליון השופט מאיר שמגר כתב את פסק הדין בהסכמת השופטים שלמה לוין ומרדכי בן דרור. פסק הדין קובע כי לא ניתן ללמוד מתוך „חוק ועדות החקירה" על קיומו של סייג, אשר יהיה בו כדי להכתיב לועדת חקירה ממלכתית תחום האסור בנגיעה.

„ועדת חקירה חופשית לפעול על פי מסקנותיה לפי חומר הראיות שלפניה, בלי שתהיה כפופה למגבלה כלשהי הנובעת משיוכו של הגוף הנחקר או במקום שרותו של אדם הנחקר", נאמר בהחלטה.

נשיא בית־המשפט העליון קובע עוד, כי החוק אינו מכיר ב„ועדה קצוצת כנפיים אשר יש לה מעיקרה סמכויות מעטות או צרות".

הנשיא קובע גם, כי כאשר דו"ח מבקר המדינה חושף משגים או מחדלים של גוף מבוקר ע"י מבקר המדינה — על ועדת חקירה ממלכתית שקמה בעקבות דו"ח מבקר המדינה, לבחון את הנושא לא רק מבחינת הגוף המבוקר אלא גם מבחינת כל אלו הקשורים לעניין שעליו נסב דו"ח המבקר, כולל גופים שאינם מבוקרים על ידיו.

„חזונו" של בן־גוריון מתגשם: מפעלים לייצור חומרי־נפץ יצילו הנגב

המפעלים מועברים בשיטתיות לנגב כדי למצוא פתרונות תעסוקה לעיירות הפיתוח, וכן כדי להרחיקם ממרכזי האוכלוסיה במרכז הארץ

מאת שלי יחימוביץ' כתבת „על המשמר"

עלות ההעברה של מפעלי התעשיה הצבאית ממרכז הארץ לרמת בקע בנגב, נאמדת בכמיליארד וחצי דולר. כל עוד לא יגוייסו המשאבים הדרושים לכך, מוקפאת בשלב זה החלטת הממשלה מ־1976, הקובעת כי יש להעתיק את מפעלי תע"ש מרמת השרון לרמת בקע. דברים אלה מסר שר הביטחון, יצחק רבין, במפגש שקיים השבוע בלשכתו עם פורום של ראשי ערים בנגב. במפגש השתתפו ראש עיריית באר־שבע אליהו נאווי, ראש מועצת ערד אברהם שוחט ואלי הללי ראש עיריית דימונה.

רמת בקע שוכנת במשולש באר־שבע־דימונה־ירוחם, וההחלטה על העברת התעשיה הצבאית לאיזור זה באה במגמה ליצור מקורות תעסוקה לעיירות הפיתוח.

רבין ציין כי עד כה לא הוקצבו על־ידי המדינה התקציבים הדרושים לביצוע הפרוייקט. אולם למרות זאת השקיעה התעשיה הצבאית ממקורותיה כ־30 מיליון דולר, לצורך רכישת שטח של 55 אלף דונם ברמת בקע, ולהכשרתו של השטח הזה.

ראשי ערי הנגב ציינו בפני השר, כי ההשקעה בפרוייקט תצדיק עצמה לטווח רחוק, שכן, נוסף לפתרון הבעיה הבטחונית הנובעת מקרבת המפעלים לאיזור צפוף אוכלוסין במרכז הארץ — עשוייה העתקת המפעלים לנגב להוות מנוף לפיתוח האיזור.

יצויין כי בתעשיה הצבאית קיימת החלטה עקרונית כי כל מפעל חדש, בעיקר בתחום חומר הנפץ, יוקם אך ורק ברמת בקע. על־פי התוכנית, כבר בשנה הקרובה יוקם ברמת בקע מפעל שני לחומרי נפץ, בנוסף למפעל הקיים. בעלות של כ־14 מיליון דולר. במפעל זה יועסקו בשלב ראשון כ־30 עובדים.

מאסר לעורך־דין על הצהרות מס כוזבות

עורך־דין ירושלמי ידוע נדון אתמול, בבית־המשפט המחוזי בירושלים למאסר שלושה חודשים בפועל ולקנס של 90 אלף שקלים, לאחר שהורשע במתן הצהרות כוזבות למס הכנסה ובהעלמת הכנסות.

הנאשם, עו"ד עוזי עצמון (51), הורשע בכך כי בין השנים 1976 ו־1972 העלים ממס הכנסה הכנסות שקיבל כדמי טירחה מעסקות שבהן שימש יעוץ משפטי.

שופט בית־המשפט המחוזי בירושלים, עלי נתן, שגזר את דינו של עו"ד עצמון, חישב את ערכם של סכומי הכסף הבלתי מדווחים לפי שוויים היום. חישובי השופט העלו, כי העלמות־הכנסות של עוזי עצמון מגיעות בערכן היום ל־77 מיליון שקל.

עו"ד עצמון הורשע בכך, כי העלים הכנסות שקיבל כדמי טירחה תמורת ייעוץ משפטי לחברת „מחצבות ירושלים" וכן שכר טירחה שקיבל מבנק המזרחי. כמו־כן הורשע באי־הצהרה על הכנסה שקיבל כיועצו המשפטי של בנק הלוואה וחסכון בירושלים. נוסף לזה נמצא אשם בכך, שהשמיט מהצהרות הון השקעות בחברה שהקים, ושנרשמה על שמו ועל שם אשתו.

השופט דחה את תחילת ריצוי העונש ל־60 יום, כדי לאפשר לנאשם לערער לבית־המשפט העליון ולהגיש בקשה לריצוי עונשו בעבודות חוץ. (עתי"ם)

● ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים, אישרה את יוזמתו של שר התקשורת, אמנון רובינשטיין, להנפיק בול נגד גזענות.

טלקס

● מפ"ם מסבירה לפועל את זכויותיו

מזכירי מפ"ם, חברי הכנסת מטעמה וצעירי המפלגה בוועידת ההסתדרות עורכים היום מיבצע הסברה בקרב פועלים ועובדי ייצור באזור ת"א. החל משעת בוקר מוקדמת ייצאו השליחים למפעלי תעשייה, ביניהם „אמקור", „הארגז" ו„סיפולוקס", ובידיהם אלפי חוברות המסבירות את זכותו של העובד לדרוש השלמת הכנסה מהביטוח הלאומי. כמו־כן מתכוננים שליחי המפלגה לחסביר לפועלים את זכויותיהם בעל־פה ולתת ייעוץ אישי לעובדים שיפנו אליהם. **ירון אל יוסף**

● ראש מועצת מעלות נגד עבודות יזומות

ראש מועצת מעלות, שלמה בוחבוט, מתנגד בתוקף להעסקתם של מובטלים בעבודות יזומות כפתרון לבעיית האבטלה ההולכת וגוברת.

בוחבוט ציין, כי פתרון זה מחזיר את עיירות הפיתוח ותושביהן לתקופת שנות החמישים. לדבריו, המצב היום שונה ולא ייתכן לשלוח צעירים החוזרים מהצבא לעבודות יזומות.

בוחבוט מציע להזרים את הכספים המיועדים לעבודות יזומות למפעלים הנתונים במצוקה ובכך לפתור את בעיות התעסוקה. **יהודה צור**

נכה שהוכה מבקש לציידו ב„צו נגד התנכלויות שוטרים"

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

אמיל טובול, נכה בן 32, פנה השבוע לבית משפט השלום בבאר־שבע בבקשה לציידו בצו פורמאלי המתיר לו להיכנס לבאר־שבע. טובול חושש מהתנכלויות של שוטרים, בעקבות תלונה שהגיש נגדם לאחר שהוכה על־ידיהם באכזריות.

בספטמבר 84' הובא טובול לבית משפט השלום בבאר־שבע, כחשוד באחזקת סם מסוכן, כשהוא חבול בכל חלקי גופו ועצם הבריח שלו שבורה ונתמכת על־ידי רצועות. לשופט, ששאל את השוטרים איך הגיע החשוד למצב כזה, נאמר, כי האיש התנגד למעצרו והיה צורך להפעיל כוח כדי לעצרו.

פרקליטו של טובול, ישעיהו לויט, אמר, כי בשעה 10 בלילה, כאשר הגיע החשוד מדירתו בתל־אביב לבית הוריו בבאר־שבע התנפלה עליו קבוצת שוטרים. אחד מהם שלח יד לפיו, כדי לחפש בו סם. טובול נשך את השוטר. לאחר הנשיכה, שעוררה את זעמם של השוטרים, התעללו בו וגרמו לו הכלות המירות.

שופט בית משפט השלום סירב לפני שנה לעצור את החשוד למרות בקשת המשטרה, בשל מצבו הרפואי. הוא גם נזף בשוטרים על שלא הביאו תעודה רפואית המעידה על מצבו. עם זאת, הורה לטובול להפקיד ערבות עצמית, ערבות צד שלישי והתחייבות כספית להתייצב למשפט. כמו־כן נאסר עליו להיכנס לתחומי באר־שבע.

השבוע כתב פרקליטו לבית־משפט השלום, כי על־פי הדין פקעו כבר תנאי הערבות, וכי טובול רשאי להיכנס לבאר־שבע, מאחר שחלפה שנה ולא הוגש נגדו כתב־אישום. אולם הוא חושש לעשות זאת, מפחד התנכלויות השוטרים. עו"ד ישעיהו לויט ביקש מבית־המשפט לצייד את מרשו בצו פורמאלי, המאשר לו לבקר את הוריו הקשישים בבאר־שבע לפחות אחת לחודש.

עורך־הדין מבקש גם, כי הערבות שהפקיד טובול — הסוכל ממאה אחוז נכות והחי על קיצבת ביטוח הלאומי — תוחזר לו. השופט שמואל מינצר העביר אתמול את הבקשה לתגובת המשטרה.

חשש שבעלי „מפרם" החשודים בהעלמת מס „יבריחו" העובדים

כדי למונעם מלהעיד נגדם

מאת יואב אביב. כתב „על המשמר"

פרקליטות המדינה הגישה אתמול בשם מס ההכנסה בקשה לבית המשפט המחוזי בחיפה לגביית עדות מוקדמת מ־10 עובדים פורטוגזים של חברת „מפרם" בע"מ, שבעליה נעצרו שלשום ל־10 ימים כחשודים בניהול ספרי חשבונות כוזבים ובהשמטת הכנסות בגובה מאות מיליוני שקלים.

הבקשה הוגשה אתמול לבית־המשפט המחוזי ונטען בה, כי בעלי חברת „מפרם", הנתונים במעצר, חייבים כסף לעובדיהם וכי אם לא ישלמו כ־15 בחודש זה את משכורות הפועלים, הם יעזבו את הארץ. לטענת מגישי הבקשה, קיים חשש כי בעלי „מפרם" לא ישלמו את חובם, כיוון שהם מעוניינים שהפועלים יעזבו את הארץ, וזאת כיוון שהפועלים אמורים להעיד נגדם.

כזכור, נעצרו שלשום בעלי החברה, אריה קליין בן ה־59, עופר קליין בן ה־29 ועמיר קליין בן ה־27, תושבי הקריות שליד חיפה.

העלמה שיטתית

בבית־המשפט סיפר באיכוח מס הכנסה, כי בעלי המפעל נהגו להעלים כספים בשיטתיות בשנתיים האחרונות. לטענתו, היו בעלי המפעל מחתימים את עובדיהם הזרים על פנקסי המחאות פתוחים. מאוחר יותר היו ממלאים את ההמחאות על סכומים של בין 300 ל־800 אלף שקל כהוצאות אש"ל ואת הכספים היו לוקחים לעצמם. הוא הוסיף, כי המדובר במאות המחאות שכבר נפדו וכי בחיפוש שנערך במפעל נמצאו עוד 54 המחאות מוסבות ופתוחות. ההמחאות שנתפסו הוצגו בפני בית המשפט.

בהחלטתו לעצור את החשודים אמר השופט, כי המדובר בפרשת מירמה שיטתית וכי כירי מס הכנסה ראיות רבות לדרוך הביצוע. הוא אמר עוד, כי החשודים אינם משתפים פעולה עם החוקרים וקיימת סכנה שישבשו את החקירה. הוא הורה לעצור את כל אחד מבעלי המפעל ל־10 ימים.

מזכיר האיגוד המקצועי בערד חשוד במעשים מגונים בקטינה

מאת שלי יחימוביץ' כתבת „על המשמר"

מזכיר האיגוד המקצועי של מועצת הפועלים בערד, יהודה קוטאי בן 46, נעצר אתמול בבית־משפט השלום בבאר־שבע בחשד שבמהלך השנה האחרונה נהג לבצע מעשים מגונים בבתה בת ה־10 של חברתו, עימה התגורר.

הילדה נלקחה השבוע לבית אביה כשהיא במצב נפשי מעורער בעקבות מעשיו של החשוד.

קוטאי נהג עליפי החשד לבצע בילדה מעשים מגונים כאשר אמה היתה בעבודתה. הילדה חששה לספר על־כך לאמה, אולם לאחרונה סיפרה לסבתה, שהתלוננה במשטרה. בעקבות התלונה לקח האב, המתגורר מחוץ לערד, את בתו לביתו.

באיכוח המשטרה אמר אתמול בבית־המשפט, כי המעשה חמור וכי יש לו היבט ציבורי, שיחרורו של החשוד, אמר באיכוח המשטרה, עשוי להשפיע על הילדה.

שופט בית־המשפט השלום, יואב בירון, הורה לעצור את קוטאי לשלושה ימים.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז

לוח פעילות שבועית

מה־7.11.85 עד 13.11.85

מחלקת ההסברה

7.11 – חולון – 11.00 – מירה בולבה – בי"ס
יסעור – 21.00 – דב ירמית
8.11 – חיפה – 10.30 – ח"כ חייקה גרוסמן – בי"ס
קיבוץ מעברות – 21.30 – ד"ר ארנסטו קהאן
באקה אל גרבייה – 18.00 – ח"כ מוחמד וותד – מפגש סטודנטים
באקה אל גרבייה – 19.30 – אידריס מואסי – מפגש סטודנטים
9.11 – ראשל"צ – 11.00 – יצחק שושני – מועדון אידיש
בקה אל גרבייה – 10.00 – פאטמה מסאריה – מפגש צעירים וסטודנטים
בקה אל גרבייה – 12.00 – אחמד אבו אסבה – מפגש צעירים וסטודנטים
10.11 – נהריה – 17.00 – לשכה פרלמנטרית
שדרות – 18.00 – ח"כ יאיר צבן, בהשתתפות אמיר פרץ, ראש המועצה המקומית
חיפה – 19.00 – ח"כ אמירה סרטני – בי"ס
כפר־סבא – 19.00 – בנג'לה – סמינר מנחים מרצים
רמת־גן – 19.00 – אפרים ז'ילוני – מועצת סניף
11.11 – חולון – 09.00 – נחום שור – בית חרושת מיגן
בית הקיבוץ הארצי – 13.00 – נחום שור – יום עיון למנחים
קיבוץ עין־החורש – 18.00 – אליעזר רונן
חיפה – 18.00 – חנן ארז – דור צעיר
חיפה – אוניברסיטה – 20.30 – חנן ארז – תא סטודנטים חיפה
עכו – 19.00 – שלמה קיבריק – אסיפת פעילי מפ"ם
נצרת – 19.00 – ג'וני גולדברג – דור צעיר
12.11 – הקיבוץ הארצי – 9.00 – חנן ארז – סמינר חברות מפ"ם בקיבוץ הארצי
מלון מוריה ירושלים – 8.00 – ח"כ יאיר צבן – מנהלי מוסדות בהסתדרות
בית המרכז החקלאי ת"א – 9.00 – ח"כ ויקטור שם־טוב – פעילים למען בריה"מ, התא הקיבוצי
מועדון סניף רמת־גן – 10.00 – שמשון פרישברג
חולון – 11.00 – יוסי שחר – בית־ספר
טבריה – 18.00 – שלמה קיבריק – אסיפת פעילי מפ"ם
הוד השרון – 18.30 – אברהם כהן
נהריה – 19.00 – ולדי מורג, שלמה קיבריק – מועצת הסניף
סניף מפ"ם פתח־תקווה – 20.00 – תא"ל מיל. גיורא פורמן, אל"מ מיל. מאיר פעיל. מנחה: נחום שור. בנושא: לקחי לבנון
קריית־אתא – 20.45 – מוטי ורהפטיג, בנימין ברין – בי"ס – מורים
13.11 – כנסת – 12.30 – ח"כ יאיר צבן – פגישה עם תלמידי „אשל חנשיא"
סניף מפ"ם ת"א – 20.00 – פרופ' חרסגור – במת הדור הצעיר
מרכז מפ"ם – 10.30 – מליאת מחלקת ארגון

המחלקה לאיגוד מקצועי

8.11 – חיפה – 8.00 – סיעת מפ"ם במועצת פועלי חיפה עם ח"כ חייקה גרוסמן, דב אלקנתי בהדרו של יחזקאל וחזקאל
10.11 – ת"א מרכז מפ"ם – 10.30 – מפגש תאים מקצועיים התארגנות לקראת הבחירות לאיגודים מקצועיים דב אלקנתי, נסע מן
חולון – 15.30 – מפגש עם פועלי לודזיה, בהשתתפות: ח"כ יאיר צבן, דב אלקנתי, עובדיה מורד, דב באום
11.11 – חולון – 8.30 – סיור במפעלים פלארו, יונה אושפיז ומיגן – עם דב אלקנתי, עובדיה מורד, דב באום
12.11 – תל־אביב – 10.00 – סיור בספריית הפועלים והמחלקה הטכנית – דב אלקנתי, אברהם מזרחי

בפלילים

החשוד ברצח אשתו: רציתי שתהיה נכה כמוני

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

מעצרו של ראובן מזרחי בן 41 מפתח־תקווה, החשוד ברצח אשתו, הוארך אתמול בבית־משפט השלום בפ"ת ב־15 יום.

ראובן מזרחי הובל לבית־המשפט בכסא גלגלים, אליו הוא רתוק כתוצאה משבץ מוחין. הוא טען בבית־המשפט, כי ירה באשתו בעת ויכוח עימה. וזאת כדי לגרום לה להיות נכה ולחוש כמוהו.

נציג המשטרה, סמ"ר חיים שרעבי, טען, כי מזרחי ירה שלושה כדורים מאקדח תופי 818 מ"מ שהיה ברשותו ברשיון. הוא ירה לעבר אשתו ופגע בגבה, בפניה וברגליה. אחר כך הודיע על כך למד"א ולמשטרה ואשתו נלקחה כמצב קשה לבית־החולים בילינסון, שם מתה כעבור שעה.

השופט ראובן גיגי קבע כי מאחר והחשוד אינו מכחיש שירה באשתו, מן הדין לעוצרו ל־15 יום, כקבוע בחוק במקרים של חשד לרצח.

כתבי־אישום בפרשת זיוף הדולרים בחיפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

כתבי־אישום ראשונים בפרשת זיוף הדולרים באיזור חיפה והצפון הוגשו אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה.

בכתב־אישום שהוגש נגד זוהיר עלי ג'בריין ונגד עליוה שרון, שניהם מחיפה, נטען, כי ב־20 באוקטובר רכשו השניים מכונית אלפא־סוד לבנה מאדם שביקש למוכרה ב־2.6 מיליון שקל. לטענת התובעת גליה סלבצקי, שיכנעו השניים את המוכר לקבל לידיו דולרים אמריקניים במקום שקלים ולאחר ששכנע מסרו לו 1600 דולר בשטרות מזויפים. התובעת טוענת, כי במעשיהם קיבלו השניים במירמה את המכונית וכמו כן החזיקו והפיצו דולרים מזויפים.

כתב־אישום נוסף בפרשה הוגש נגד יוסף חטיב בן 30 מעראבה. התובעת טוענת, כי הנאשם הינו סוחר לחומרי ניקוי וכי ב־27 באוקטובר רכש 4000 חבילות נייר טואלט ממפעל „אורפז כימיקלים" במפרץ חיפה. בתמורה לנייר שילם הנאשם לבעל המפעל 6200 דולרים אמריקנים בשטרות מזויפים.

התובעת מאשימה את יוסף חטיב בהחזקת דולרים מזויפים ובהפצתם.

נחשפה מעבדה לייצור כלי פריצה משוכללים

המשטרה אומרת כי חשפה מעבדה לייצור כלי פריצת משוכללים, שנועדו לפריצת דלתות־פלדה מרוכות־בריחים. לדברי המשטרה שימשה המעבדה גם „מיפקדה" לכנופיית פורצים מתוחכמת.

פרטים על כך נמסרו אתמול בבית־המשפט השלום בתל־אביב, כאשר חוקר־משטרה ביקש לעצור לחקירה את אורלי אלחרר, תשובת בת־ים בת 19.

איש המשטרה מסר, כי היחידה המרכזית לכרה בתקופה האחרונה מספר חשודים שהשתייכו לכנופיית פורצים שהתמחתה בפריצות לדירות מוגנות בדלתות עם מנעולים משוכללים ורב־בריחים.

לדברי איש המשטרה, התגוררה התשודה יחד עם ידיד שלה, שנעצר אף הוא כחשוד בביצוע פריצה.

החוקר ציין, כי הדירה שבה התגוררו השניים שימשה כמטה מבכזי לכנופיה וכן מעבדה לייצור כלי הפריצה. המשטרה טוענת, כי בשעת מעצר החשודה נתגלו ברשותה חכשיטים החשודים כגנובים, ובדירה עצמה נמצאו גם סמים.

נציג המשטרה טען, כי יש לעצור חשודים נוספים וכי החקירה מסועפת.

השופטת הרסה אחיטוב קבעה, כי ניתן לשחרר את החשודה בערבות של מיליון שקל, כיוון שלא הוצגו בפניה מימצאים שיכססו חשש לחבלה בחקירה מצידה. (עתי"ם)

עם לאה והמשפחה

השתתפותנו באבלכם במות

מאיר וייל

מראשוני המחנכים במוסד החינוכי „גלבוע"

בוגרי קבוצת „אורן" וקיבוץ בית־אלפא

לאמא לרה, לברוך ולמשפחה

אתכם באבלכם במות האח־הדוד

יונה

בניכר

קיבוץ שמרת

הננו משתתפים בצערם של חברינו יהודית וניסים רפאלי והמשפחה

במות האחות

חיה אברמוביץ ז"ל

קיבוץ שער־העמקים

לטובה גלזר־מנהימר ומשפחתה

אתך אנו באבלך על מות

אמך

הלוויה היום, יום ה' 7.11.85 בשעה 14.45 בבית הקברות בחולון

קיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)

לקוצי והמשפחה

עמכם במות האב

המחנך החבר האדם

מאיר וייל

אבלים

עובדי וחניכי המוסד החינוכי „שקמה" ביד־מרדכי